

ZAKON

O TRŽIŠTU KAPITALA

("Sl. glasnik RS", br. 31/2011, 112/2015, 108/2016 i 9/2020)

I OSNOVNE ODREDBE

Cilj i predmet uređivanja

Član 1

Ovim zakonom uređuju se:

- 1) javna ponuda i sekundarno trgovanje finansijskim instrumentima;
- 2) regulisano tržište, multilateralna trgovačka platforma (u daljem tekstu: MTP) i OTC tržišta u Republici Srbiji (u daljem tekstu: Republika);
- 3) pružanje investicionih usluga i obavljanje investicionih aktivnosti, uključujući izdavanje dozvola za rad i uređivanje investicionih društava i drugih učesnika na tržištu kapitala u skladu sa ovim zakonom;
- 4) obelodanjivanje finansijskih i drugih podataka, kao i obaveze izveštavanja izdavalaca i javnih društava u skladu sa ovim zakonom;
- 5) zabrana prevarnih, manipulativnih i drugih protivzakonitih radnji i činjenja u vezi sa kupovinom ili prodajom finansijskih instrumenata, kao i ostvarivanjem prava glasa u vezi sa hartijama od vrednosti koje izdaju javna društva;
- 6) kliring, saldiranje i registrovanje transakcija finansijskim instrumentima, kao i organizacija i nadležnosti Centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti (u daljem tekstu: Centralni registar);
- 7) organizacija i nadležnosti Komisije za hartije od vrednosti (u daljem tekstu: Komisija).

Ciljevi ovog zakona su:

- 1) zaštita investitora;
- 2) obezbeđenje pravednog, efikasnog i transparentnog tržišta kapitala;
- 3) smanjenje sistemskog rizika na tržištu kapitala.

Pojmovi

Član 2

Pojedini pojmovi, u smislu ovoga zakona, imaju sledeća značenja:

1) finansijski instrumenti su:

(1) prenosive hartije od vrednosti;

(2) instrumenti tržišta novca;

(3) jedinice institucija kolektivnog investiranja;

(4) opcije, fjučersi, svopovi, kamatni forvardi i ostali izvedeni finansijski instrumenti koji se odnose na hartije od vrednosti, valute, kamatne stope, prinos, kao i drugi izvedeni finansijski instrumenti, finansijski indeksi ili finansijske mere koje je moguće namiriti fizički ili u novcu;

(5) opcije, fjučersi, svopovi, kamatni forvardi i ostali izvedeni finansijski instrumenti koji se odnose na robu i koji:

- moraju biti namireni u novcu,

- mogu biti namireni u novcu po izboru jedne od ugovornih strana, a iz razloga koji nisu u vezi sa neizvršenjem obaveza ili raskidom ugovora;

(6) opcije, fjučersi, svopovi i ostali izvedeni finansijski instrumenti koji se odnose na robu i mogu namiriti fizički, pod uslovom da se njima trguje na regulisanom tržištu, odnosno MTP;

(7) opcije, fjučersi, svopovi, forvardi i ostali izvedeni finansijski instrumenti koji se odnose na robu i mogu namiriti fizički, a nisu obuhvaćeni podtačkom (6) ove tačke i:

- nemaju komercijalnu namenu,

- imaju karakteristike izvedenih finansijskih instrumenata, imajući u vidu, između ostalog, da li se kliring i saldiranje vrše u priznatim klirinškim kućama ili da li podležu redovnim pozivima za doplatu;

(8) izvedeni finansijski instrumenti za prenos kreditnog rizika;

(9) finansijski ugovori za razlike;

(10) opcije, fjučersi, svopovi, kamatni forvardi i drugi izvedeni finansijski instrumenti koji se odnose na klimatske varijable, troškove prevoza, stope inflacije, kvote emitovanja ili druge službene, ekonomske i statističke podatke, a koji se namiruju u novcu ili se mogu namiriti u novcu po izboru jedne od ugovornih strana iz razloga koji nisu u vezi sa neizvršenjem obaveza ili raskidom ugovora, kao i drugi izvedeni finansijski instrumenti koji se odnose na imovinu, prava, obaveze, indekse i mere koji nisu navedeni u ovoj tački, a koji imaju odlike drugih izvedenih finansijskih instrumenata, imajući u vidu, između ostalog, da li se njima trguje na regulisanom tržištu ili MTP, da li se kliring i saldiranje vrše u priznatim klirinškim kućama i da li podležu redovnim pozivima za doplatu;

(11) robni derivati su izvedeni finansijski instrumenti koji se odnose na robu, koji moraju biti namireni u novcu, ili izuzetno fizički, ukoliko se njima trguje na regulisanom tržištu, odnosno MTP;

(12) kreditni derivat na osnovu nastupanja statusa neispunjavanja obaveza (engl. *credit default swap*) je vrsta kreditnog derivata kojim se pružalac kreditne zaštite obavezuje da će korisniku te zaštite izmiriti gubitak u slučaju neizmirenja obaveza dužnika ili nekog drugog ugovorenog kreditnog događaja, za šta mu korisnik kreditne zaštite plaća odgovarajuću naknadu;

2) prenosive hartije od vrednosti su sve vrste hartija od vrednosti kojima se može trgovati na tržištu kapitala, izuzev instrumenata plaćanja. Prenosive hartije od vrednosti uključuju naročito:

(1) akcije društava ili druge hartije od vrednosti ekvivalentne akcijama društava, a predstavljaju učešće u kapitalu ili u pravima glasa tog pravnog lica, kao i depozitne potvrde koje se odnose na akcije;

(2) obveznice i druge oblike sekjuritizovanog duga, uključujući i depozitne potvrde koje se odnose na navedene hartije;

(3) drugu hartiju od vrednosti koja daje pravo na sticanje i prodaju takve prenosive hartije od vrednosti ili na osnovu koje se može obavljati plaćanje u novcu, a čiji se iznos utvrđuje na osnovu prenosive hartije od vrednosti, valute, kamatne stope, prinosa, robe, indeksa ili drugih odredivih vrednosti;

3) instrumenti tržišta novca su finansijski instrumenti kojima se obično trguje na tržištu novca, kao što su trezorski, blagajnički i komercijalni zapisi i sertifikati o depozitu, izuzev instrumenata plaćanja;

3a) referentna vrednost je svaka stopa, indeks ili brojka dostupna javnosti ili objavljena koja se periodično ili redovno utvrđuje primenom formule na sledeće vrednosti ili na osnovu njih: vrednost jedne ili više vrsta osnovne imovine ili cena, uključujući i procenjene cene, stvarne ili procenjene kamatne stope ili druge vrednosti ili ankete, s obzirom na koju se utvrđuje iznos koji je potrebno platiti za neki finansijski instrument ili vrednost finansijskog instrumenta;

4) investiciono društvo je lice u čije redovne aktivnosti ili poslovanje spada pružanje jedne ili više investicionih usluga trećim licima, odnosno profesionalno obavljanje jedne ili više investicionih aktivnosti;

5) brokersko-dilersko društvo je investiciono društvo u čije redovne aktivnosti ili poslovanje spada pružanje jedne ili više investicionih usluga trećim licima, odnosno profesionalno obavljanje jedne ili više investicionih aktivnosti;

6) ovlašćena banka je investiciono društvo koje je organizaciona jedinica kreditne institucije u čije redovne aktivnosti ili poslovanje spada pružanje jedne ili više investicionih usluga trećim licima, odnosno profesionalno obavljanje jedne ili više investicionih aktivnosti u vezi sa jednim ili više finansijskih instrumenata;

7) kreditna institucija je lice koje obavlja poslove u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju banke, odnosno kreditne institucije;

7a) roba je bilo koja roba zamenljive prirode koju je moguće isporučiti, uključujući metale i njihove rude i legure, poljoprivredne proizvode i energiju;

7b) spot ugovor za robu je ugovor za isporuku robe kojom se trguje na spot tržištu, a koja se isporučuje odmah nakon što je izvršeno namirenje u novcu, i ugovor o isporuci robe koji nije finansijski instrument, uključujući terminski ugovor koji se namiruje fizički;

7v) spot tržište je tržište robe na kome se roba prodaje za novac i odmah isporučuje nakon što je ugovor namiren u novcu i druga tržišta na kojima se ne trguje finansijskim instrumentima;

8) investicione usluge i aktivnosti koje se odnose na sve finansijske instrumente su:

- (1) prijem i prenos naloga koji se odnose na prodaju i kupovinu finansijskih instrumenata;
- (2) izvršenje naloga za račun klijenta;
- (3) trgovanje za sopstveni račun;
- (4) upravljanje portfoliom;
- (5) investiciono savetovanje;
- (6) usluge pokroviteljstva u vezi sa ponudom i prodajom finansijskih instrumenata uz obavezu otkupa;
- (7) usluge u vezi sa ponudom i prodajom finansijskih instrumenata bez obaveze otkupa;
- (8) upravljanje multilateralnim trgovačkim platformama;

9) dodatne usluge su:

- (1) čuvanje i administriranje finansijskih instrumenata za račun klijenata, uključujući čuvanje instrumenata i sa tim povezane usluge, kao što je administriranje novčanim sredstvima i kolateralom;
- (2) odobravanje kredita ili zajmova investitorima kako bi mogli da izvrše transakcije jednim ili više finansijskih instrumenata kada je društvo zajmodavac uključeno u transakciju;
- (3) saveti društvima u vezi sa strukturom kapitala, poslovnom strategijom, spajanjem i kupovinom društava i sličnim pitanjima;
- (4) usluge deviznog poslovanja u vezi sa pružanjem investicionih usluga;
- (5) istraživanje i finansijska analiza u oblasti investiranja ili drugi oblici opštih preporuka u vezi sa transakcijama finansijskim instrumentima;
- (6) usluge u vezi sa pokroviteljstvom;
- (7) investicione usluge i aktivnosti, kao i dopunske usluge koje se odnose na osnov izvedenog finansijskog instrumenta iz tačke 1) podtač. (5), (6), (7) i (10) ovog člana, a u vezi sa pružanjem investicionih usluga i aktivnosti, kao i dopunskih usluga;

- 10) investicioni savet je pružanje lične preporuke klijentu, bilo na zahtev klijenta ili na inicijativu investicionog društva u pogledu jedne ili više transakcija finansijskim instrumentima;
- 11) investiciona preporuka je istraživanje ili druga informacija namenjena javnosti u smislu poglavlja VI. ovog zakona kojom se izričito ili prećutno preporučuje ili predlaže strategija ulaganja u vezi sa jednim ili više finansijskih instrumenata, odnosno izdavalaca;
- 12) trgovanje za sopstveni račun, odnosno dilerski posao je trgovanje korišćenjem sopstvene imovine, odnosno u svoje ime i za svoj račun, a čiji je rezultat zaključenje transakcija s jednim ili više finansijskih instrumenata;
- 13) market mejker je investiciono društvo koje je stalno prisutno na finansijskim tržištima i trguje za sopstveni račun kupovinom i prodajom finansijskih instrumenata koristeći sopstvenu imovinu po cenama koje samo odredi;
- 14) pokrovitelj je investiciono društvo koje vrši usluge pokroviteljstva u vezi sa ponudom i prodajom finansijskih instrumenata uz obavezu otkupa;
- 15) agent je investiciono društvo koje vrši usluge u vezi sa ponudom i prodajom finansijskih instrumenata bez obaveze otkupa;
- 16) upravljanje portfoliom je upravljanje pojedinačnim portfolijima na osnovu odobrenja iz posebnog ugovora zaključenog sa klijentom, a portfoliji se odnose na jedan ili više finansijskih instrumenata;
- 17) klijent je pravno ili fizičko lice kome investiciono društvo pruža investicionu, odnosno dodatnu uslugu;
- 18) profesionalni klijent je klijent koji poseduje dovoljno iskustva, znanja i stručnosti za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilnoj proceni rizika u vezi sa ulaganjima i koji ispunjava uslove propisane ovim zakonom;
- 19) organizator tržišta je lice koje upravlja, odnosno obavlja delatnost u vezi sa funkcionisanjem regulisanog tržišta, a organizator tržišta može biti i samo regulisano tržište;
- 20) regulisano tržište je multilateralni sistem koji organizuje, odnosno kojim upravlja organizator tržišta i koji omogućava i olakšava spajanje interesa trećih lica za kupovinu i prodaju finansijskih instrumenata u skladu sa njegovim obavezujućim pravilima i na način koji dovodi do zaključenja ugovora u vezi sa finansijskim instrumentima uključenim u trgovanje po njegovim pravilima u sistemu, ima dozvolu i redovno posluje u skladu sa ovim zakonom;
- 21) multilateralna trgovačka platforma (MTP) je multilateralni sistem koji organizuje, odnosno kojom upravlja organizator tržišta ili investiciono društvo i koji omogućava i olakšava spajanje interesa trećih lica za kupovinu i prodaju finansijskih instrumenata u skladu sa njegovim obavezujućim pravilima i na način koji dovodi do zaključenja ugovora, u skladu sa ovim zakonom;
- 22) OTC tržište je sekundarno tržište za trgovanje finansijskim instrumentima koje ne mora da ima organizatora tržišta i čiji sistem trgovanja, podrazumeva pregovaranje između prodavca i kupca finansijskih instrumenata u cilju zaključenja transakcije;
- 22a) mesto trgovanja je svako regulisano tržište, MTP ili OTC;

23) izvršenje naloga za račun klijenta podrazumeva aktivnosti u vezi sa zaključenjem ugovora za kupovinu ili prodaju jednog ili više finansijskih instrumenata za račun klijenta;

24) kliring je postupak utvrđivanja međusobnih obaveza kupca i prodavca finansijskih instrumenata u svrhu razmene finansijskih instrumenata i novca.

25) saldiranje je realizacija transakcije kroz završni prenos finansijskih instrumenata i novca između kupca i prodavca;

26) društvo za upravljanje je društvo za upravljanje u smislu zakona kojim se uređuju investicioni fondovi;

27) rejting agencija je ovlašćeno pravno lice koje daje mišljenje o budućoj sposobnosti izdavaoca, odnosno dužnika da blagovremeno i u potpunosti izmiri svoje finansijske obaveze, a na osnovu unapred utvrđenog i jasno određenog sistema rangiranja;

28) kvalifikovano učešće je posredno ili neposredno učešće u investicionom društvu, organizatoru tržišta i Centralnom registru koje predstavlja najmanje 10% učešća u kapitalu, pravu glasa ili koje omogućava ostvarivanje značajnog uticaja na upravljanje tim pravnim licem u kome se poseduje učešće, a u skladu sa odredbama ovog zakona;

29) kontrola predstavlja odnos u kome:

(1) matično društvo:

- ima većinu prava glasa akcionara ili članova u zavisnom društvu,
- ima pravo da postavi ili razreši većinu članova upravnog ili nadzornog odbora zavisnog društva, a u isto vreme je akcionar ili član tog društva,
- ima pravo da vrši dominantan uticaj na zavisno društvo u skladu sa ugovorom koje je zaključilo sa tim društvom ili odredbom iz ugovora o osnivanju ili osnivačkim aktom, kada zakon koji se primenjuje na to zavisno društvo dozvoljava primenu takvih ugovora, odnosno njegovih odredaba;

(2) matično društvo je akcionar ili član zavisnog društva i:

- direktno postavlja većinu članova upravnog ili nadzornog odbora zavisnog društva kao rezultat ostvarivanja svog prava glasa,
- samo kontroliše većinu prava glasa akcionara ili članova u zavisnom društvu na osnovu ugovora sa drugim akcionarima ili članovima tog društva;

(3) matično društvo ima vlasničko učešće u zavisnom preduzeću, i:

- faktički ostvaruje dominantan uticaj nad tim društvom,
- na jedinstvenoj osnovi upravlja matičnim i zavisnim društvom;

(4) matično društvo može drugim sredstvima da upravlja ili određuje pravac upravljanja i politiku zavisnog društva;

30) bliska povezanost podrazumeva da su dva ili više fizičkih ili pravnih lica povezana:

(1) učešćem, koje označava posedovanje, neposredno ili posredno, najmanje 20% prava glasa ili kapitala nekog društva;

(2) kontrolom, koja označava odnos između matičnog i zavisnog društva u svim slučajevima iz tačke 29) ovog stava ili sličan odnos između fizičkog ili pravnog lica i nekog društva, s tim da se svako zavisno društvo zavisnog društva takođe smatra zavisnim društvom matičnog društva, koje se nalazi na čelu svih pomenutih društava;

(3) trajno u jedno isto lice putem odnosa kontrole;

(4) kao članovi porodice;

31) članovi porodice su:

(1) supružnici, odnosno lica koja žive u vanbračnoj zajednici;

(2) potomci i preci u pravoj liniji neograničeno;

(3) srodnici do trećeg stepena srodstva, u pobočnoj liniji, uključujući i srodstvo po tazbini;

(4) usvojilac i usvojenici i potomci usvojenika;

(5) staralac i štićenici i potomci štićenika;

32) zakoniti imalac finansijskog instrumenta je lice na čije ime glasi račun hartija od vrednosti u Centralnom registru, odnosno, u slučaju obavljanja poslova iz tačke 9) podtačka (1) ovog člana, lice za čiji račun se finansijski instrument vodi na računu hartija od vrednosti u Centralnom registru;

33) akcionar je fizičko ili pravno lice koje posredno ili neposredno poseduje:

(1) akcije izdavaoca u svoje ime i za svoj račun;

(2) akcije izdavaoca u svoje ime, a za račun drugog fizičkog ili pravnog lica;

(3) depozitne potvrde, pri čemu se lice koje poseduje te potvrde smatra akcionarem u odnosu na akcije predstavljene tim depozitnim potvrdama;

34) posredni vlasnik je lice koje i kada nije zakoniti imalac finansijskog instrumenta, a uživa prednosti vlasništva nad tim finansijskim instrumentom u celosti ili delimično, uključujući mogućnost uticanja na glasanje, raspolaganje finansijskim instrumentom ili uživanje ekonomskih prednosti vlasništva nad tim finansijskim instrumentom;

35) vlasničke hartije od vrednosti su akcije i druge prenosive hartije od vrednosti istovetne akcijama društava koje predstavljaju učešće u kapitalu, kao i druge vrste prenosivih hartija od vrednosti iz kojih proizlaze prava sticanja pomenutih hartija od vrednosti kao posledica njihove konverzije ili uživanja prava koje one nose, pod uslovom da drugospomenute hartije od vrednosti izdaje izdavalac osnovnih akcija ili lice koje pripada grupi tog izdavaoca;

36) dužničke hartije od vrednosti su obveznice i drugi prenosivi sekjuritizovani instrumenti duga, izuzimajući hartije od vrednosti koje su ekvivalenti akcijama društava ili koje, ukoliko se

konvertuju ili ukoliko se ostvaruju prava koja iz njih proizilaze, daju pravo sticanja akcija ili hartija od vrednosti ekvivalentnim akcijama;

37) javna ponuda hartija od vrednosti je svako obaveštenje dato u bilo kom obliku i putem bilo kog sredstva, a koje daje dovoljno podataka o uslovima ponude i o hartijama od vrednosti iz ponude tako da se investitoru omogući donošenje odluke o kupovini ili upisu ovih hartija od vrednosti, a javnom ponudom se smatra i ponuda i prodaja hartija od vrednosti preko finansijskih posrednika, odnosno pokrovitelja i agenta;

37a) značajna distribucija je inicijalna ili sekundarna ponuda hartija od vrednosti koja se razlikuje od uobičajenog trgovanja kako u pogledu iznosa vrednosti ponuđenih hartija od vrednosti tako i u pogledu metode prodaje;

37b) stabilizacija je kupovina ili ponuda za kupovinu hartija od vrednosti ili transakcija ekvivalentnim povezanim instrumentima koju sprovodi kreditna institucija ili investiciono društvo u kontekstu značajne distribucije tih hartija od vrednosti isključivo za potrebe održavanja tržišne cene tih hartija od vrednosti tokom unapred određenog perioda zbog pritiska na prodaju tih hartija od vrednosti;

37v) program otkupa je trgovanje sopstvenim akcijama javnog akcionarskog društva koje ispunjava uslove za sticanje sopstvenih akcija propisane zakonom kojim se uređuje poslovanje privrednih društava, u slučaju kada se sticanje vrši na regulisanom tržištu ili MTP, a ne putem ponude za otkup svim akcionarima;

38) izdavalac je domaće ili strano pravno lice koje izdaje ili predlaže izdavanje hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata, a ukoliko se radi o depozitnim potvrdama, izdavaocem se smatra lice koje izdaje hartije od vrednosti koje predstavljaju te depozitne potvrde. Izdavaoci su i:

(1) Republika, autonomne pokrajine, jedinice lokalne samouprave, pravna lica korisnici budžetskih sredstava i organizacije obaveznog socijalnog osiguranja u Republici;

(2) Narodna banka Srbije;

(3) strane države, državni organi, centralne banke, međunarodne i nadnacionalne institucije, kao što su Međunarodni monetarni fond, Međunarodna banka za obnovu i razvoj, Međunarodna finansijska korporacija, kao i ostale članice Grupacije Svetske banke, Evropska centralna banka, Evropska investiciona banka, Evropska banka za obnovu i razvoj i ostale slične međunarodne organizacije;

39) lice koje upućuje ponudu (ponuđač) je pravno ili fizičko lice koje upućuje javnu ponudu hartija od vrednosti ili drugih finansijskih instrumenata;

40) osnovni prospekt je prospekt koji sadrži sve značajne informacije iz odredaba čl. 15, 16, 17. i 18. ovog zakona, kao i člana 33. o izdavaocu i hartijama od vrednosti za koje će se uputiti javna ponuda ili koje će biti uključene u trgovanje, a, ukoliko se izdavalac tako odluči, može sadržati i konačne uslove ponude;

41) ponavljajuće izdavanje hartija od vrednosti je izdavanje hartija od vrednosti u tranšama ili u najmanje dva izdavanja hartija od vrednosti iste vrste, odnosno klase u periodu od 12 meseci;

42) program ponude je plan koji dopušta ponavljajuće izdavanje dužničkih hartija od vrednosti, uključujući i varante u bilo kojem obliku, slične vrste, odnosno klase, kroz određeni vremenski period;

43) javno društvo je izdavalac koji ispunjava bar jedan od sledećih uslova:

(1) uspešno je izvršio javnu ponudu hartija od vrednosti u skladu sa prospektom čije je objavljivanje odobrila Komisija;

(2) čije su hartije od vrednosti uključene u trgovanje na regulisanom tržištu, odnosno MTP u Republici;

44) propisani podaci su svi podaci koje javno društvo, izdavalac ili lice koje podnosi zahtev za uključivanje hartija od vrednosti na regulisano tržište, odnosno MTP u Republici mora javno da obelodani u skladu sa ovim zakonom, aktima donesenim na osnovu ovog zakona i propisima o hartijama od vrednosti u Republici ili na osnovu zakona kojim se uređuju privredna društva.

Kada je u pitanju javno društvo čije su akcije uključene u trgovanje na tržište van Republike ili čije će hartije od vrednosti biti predmet javne ponude, odnosno uključivanja na regulisano tržište van Republike, propisani podaci podrazumevaju i sve podatke koje je javno društvo ili izdavalac dužan da javno obelodani u skladu sa zakonima i propisima strane države i tržišta te države gde su takve hartije od vrednosti uključene u trgovanje ili će biti predmet javne ponude, odnosno uključivanja u trgovanje;

45) elektronska sredstva su sredstva elektronske opreme za obradu (uključujući digitalnu kompresiju), čuvanje i prenos podataka, koristeći žične, radio i optičke tehnologije ili druga elektromagnetna sredstva;

46) insajderske informacije su informacije o tačno određenim činjenicama, koje nisu javno objavljene, odnose se direktno ili indirektno na jednog ili više izdavalaca finansijskih instrumenata ili na jedan ili više finansijskih instrumenata, a koje bi, da su javno objavljene, verovatno imale značajan uticaj na cenu tih finansijskih instrumenata ili na cenu izvedenih finansijskih instrumenata;

46a) lice koje profesionalno dogovara ili izvršava transakcije je lice koje se profesionalno bavi primanjem i prenosom naloga za finansijske instrumente ili izvršenjem transakcija finansijskim instrumentima;

47) manipulacije na tržištu su transakcije i nalozi za trgovanje kojima se daju ili koji će verovatno pružiti neistinite ili obmanjujuće signale o ponudi, tražnji ili ceni finansijskih instrumenata ili kojima lice, odnosno lica koja deluju zajednički održavaju cenu jednog ili više finansijskih instrumenata na nerealnom ili veštačkom nivou, transakcije ili nalozi za trgovanje u kojima se upotrebljavaju fiktivni postupci ili svaki drugi oblik obmane ili prevare, kao i širenje informacija putem medija, uključujući i internet, ili drugim putem kojim se prenose, odnosno kojim bi se mogle prenositi neistinite vesti ili vesti koje mogu izazvati zabludu o finansijskim instrumentima, uključujući i širenje glasina i neistinitih vesti i vesti koje dovode u zabludu, a od strane lica koje je znalo ili je moralo znati da su te informacije neistinite ili da dovode u zabludu;

48) pravne posledice osude su događaj ili okolnost u vezi sa pravnim ili fizičkim licem koje su u suprotnosti sa odredbama ovog zakona, drugog zakona i akata donetih na osnovu tih zakona i koje se odnose na lice koje podnosi zahtev za dobijanje dozvole ili već poseduje

dozvolu, odnosno saglasnost Komisije u skladu sa odredbama ovog zakona, a takvo lice je ili se na njega primenjuje:

(1) pravnosnažno osuđivano za krivična dela protiv radnih odnosa, privrede, imovine, pravosuđa, pranja novca, finansiranje terorizma, javnog reda, pravnog saobraćaja i službene dužnosti ili za krivična dela utvrđena ovim zakonom;

(2) u poslednjih 10 godina počinilo težu povredu, odnosno ponavljanje povrede zakona kojim se uređuju hartije od vrednosti, preuzimanje akcionarskih društava, investicioni fondovi, dobrovoljni penzijski fondovi, zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, zakona kojim se reguliše poslovanje banaka, društava za osiguranje, akata Komisije, regulisanog tržišta, odnosno MTP ili Centralnog registra, a koje se odnose na ili su za posledicu imale:

- neistinito objavljivanje informacija, odnosno objavljivanje informacija koje dovode u zabludu,

- ponašanje suprotno odredbama o zloupotrebama na tržištu iz poglavlja VI. ovog zakona,

- povredu obaveze čuvanja poslovne tajne,

- ugrožavanje interesa učesnika na finansijskom tržištu;

(3) u poslednjih 10 godina počinilo težu povredu, odnosno ponavljanje povrede propisa iz podtačke (2) ove tačke, a koja se odnosi ili je za posledicu imala:

- prestanak obavljanja dužnosti člana uprave, direktora, zaposlenog ili licenciranog lica u Centralnom registru, organizatoru tržišta, regulisanom tržištu ili MTP, brokersko-dilerskom društvu, ovlašćenoj banci, kreditnoj instituciji, društvu za osiguranje, društvu za upravljanje investicionim fondom, društvu za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, kastodi banke,

- povlačenje saglasnosti za sticanje kvalifikovanog učešća u kapitalu takvih lica;

(4) u poslednjih 10 godina na lice je primenjena sankcija, odnosno mera prema zakonima ili podzakonskim aktima strane države, a koja predstavlja sličnu, odnosno uporedivu sankciju ili meru iz ove tačke;

49) član uprave je direktor ili član odbora direktora, izvršnog odbora, nadzornog odbora ili član upravnog odbora.

Izuzeci

Član 3

Definicija pojma finansijski instrumenti iz odredbe člana 2. tačka 1) ovog zakona ne odnosi se na:

1) polise osiguranja i reosiguranja i druge proizvode osiguranja društava za osiguranje;

2) finansijske instrumente koji se izdaju povodom prometa robe i usluga, kao što su menica, ček, pismeni uput (asignacija), konosman, tovarni list ili skladišnica;

3) druge isprave o dugu, novčanom depozitu ili štednji koje nemaju svojstva finansijskih instrumenata u skladu sa ovim zakonom;

4) udele u ortačkom, komanditnom i društvu sa ograničenom odgovornošću organizovanim u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Član 4

Poglavlja IX. i X. koja regulišu investiciona društva ne primenjuju se na:

1) institucije kolektivnog investiranja i njihove kastodi banke i društva za upravljanje, osim kada je to izričito predviđeno pojedinačnim odredbama ovog zakona;

2) lica koja pružaju investicione usluge:

(1) isključivo svom matičnom društvu, svojim zavisnim društvima ili drugim zavisnim društvima njihovog matičnog društva;

(2) povremeno u okviru obavljanja njihove glavne profesionalne delatnosti, a sama delatnost je uređena zakonskim ili podzakonskim odredbama ili pravilima poslovne etike koji uređuje samu profesiju i kojima se ne zabranjuje pružanje te usluge;

(3) koje se isključivo bave upravljanjem programima učešća zaposlenih u ulaganju;

(4) koje se sastoje isključivo od upravljanja programima učešća zaposlenih u ulaganju i pružanja investicionih usluga isključivo za svoja matična preduzeća, svoja zavisna preduzeća ili za druga zavisna preduzeća svojih matičnih preduzeća;

3) lica koja, osim trgovanja za sopstveni račun, ne pružaju ni jednu investicionu uslugu niti obavljaju ni jednu investicionu aktivnost, osim kada deluju u svojstvu market mejkera ili na organizovan, učestao i sistematski način trguju za svoj račun izvan regulisanog tržišta ili MTP, a pritom koriste sistem koji je dostupan trećim licima kako bi se sa njima sklapali poslovi;

4) lica koja pružaju investicione savete u okviru obavljanja drugih poslova, a na koje se ne primenjuju odredbe ovog zakona, ukoliko se za pružanje takvih saveta ne naplaćuje posebna naknada;

5) članice Evropskog sistema centralnih banaka i druga državna tela koja obavljaju slične poslove i druga javna tela odgovorna za upravljanje javnim dugom ili koja posreduju pri upravljanju javnim dugom;

6) lica koja za sopstveni račun trguju finansijskim instrumentima ili pružaju klijentima iz svoje osnovne delatnosti investicione usluge u vezi sa robnim derivatima ili izvedenim finansijskim instrumentima iz člana 2. tačka 1) podtačka (10) ovog zakona, pod uslovom da se radi o dodatnoj usluzi koja je dopunska njihovoj osnovnoj delatnosti, a glavna delatnost, s obzirom na grupu u koju su uključene, nije pružanje investicionih usluga u smislu ovog zakona;

7) lica čija je osnovna delatnost trgovanje za sopstveni račun robom, odnosno robnim derivatima, osim ukoliko su uključene u grupu čija je osnovna delatnost pružanje investicionih usluga u skladu sa ovim zakonom;

8) društva koja pružaju investicione usluge, odnosno obavljaju investicione aktivnosti koje se isključivo sastoje od trgovanja za sopstveni račun na tržištu finansijskih fjučersa, opcija ili drugih izvedenih finansijskih instrumenata i na tržištima novca, jedino u svrhu zaštite pozicija na tržištu izvedenih finansijskih instrumenata, društva koja trguju za račun drugih članova ovih tržišta ili određuju cene za njih, a koje garantuju klirinški članovi istih tržišta kada su odgovornost za osiguranje izvršenja ugovora, koji su zaključili pomenuta društva, preuzeli klirinški članovi istih tržišta.

Član 5

Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na Republiku ili Narodnu banku Srbije, na trgovanje finansijskim instrumentima čiji su izdavaoci Republika i Narodna banka Srbije, kao ni na nestandardizovane izvedene finansijske instrumente, osim ukoliko zakonom nije drukčije određeno.

Odredbe poglavlja III. ovog zakona koje regulišu javnu ponudu ne primenjuju se na akcije koje se izdaju, prodaju ili dele u skladu sa zakonom kojim se uređuje privatizacija i zakonom kojim se uređuju prava građana na besplatne akcije i novčane naknade u postupku privatizacije.

Akcije iz stava 2. ovog člana mogu biti uključene na regulisano tržište, odnosno MTP bez odobrenja Komisije, ukoliko ispunjavaju druge uslove iz ovog zakona i uslove za prijem na regulisano tržište, odnosno MTP.

Izdavaoci akcija iz stava 2. ovog člana smatraju se javnim društvima ukoliko ispunjavaju uslove za javno društvo propisane odredbom člana 2. tačka 43) ovog zakona.

Izdavaoci iz člana 2. tačka 38) podtačka (3) ovog zakona koji izdaju dužničke hartije od vrednosti ne smatraju se javnim društvom u smislu ovog zakona.

Na investicione jedinice otvorenih investicionih fondova ne primenjuju se odredbe ovog zakona, osim ukoliko ovim zakonom nije drukčije određeno.

II OSNOVNA OBELEŽJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

Prenos prava iz finansijskih instrumenata

Član 6

Finansijski instrumenti i prava iz finansijskih instrumenata mogu se neograničeno prenositi u pravnom prometu, osim ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

Prenosive hartije od vrednosti javnog društva sa sedištem u Republici koje se izdaju ili nude na području Republike, izdaju se, odnosno nude se kao dematerijalizovani finansijski instrumenti.

Dematerijalizovani finansijski instrumenti

Član 7

Dematerijalizovani finansijski instrumenti se registruju kao elektronski zapisi na računima hartija od vrednosti u Centralnom registru, a na osnovu kojih zakoniti imalac finansijskog instrumenta ima određena prava u odnosu na izdavaoca.

Organizator tržišta propisuje uslove za uključenje izvedenih finansijskih instrumenata u trgovanje, uslove za obavljanje trgovine, način izmirenja obaveza iz poslova zaključenih u trgovini tim instrumentima, odnosno kliringa i saldiranja, a po prethodno pribavljenoj saglasnosti Komisije.

Bitni elementi dematerijalizovanih finansijskih instrumenata

Član 8

Dematerijalizovani finansijski instrument mora imati sledeće elemente upisane u Centralni registar:

- 1) oznaku vrste finansijskog instrumenta;
- 2) identifikacione podatke o izdavaocu;
- 3) ukupan broj izdatih finansijskih instrumenata;
- 4) ukupni nominalni iznos izdatih finansijskih instrumenata, ako finansijski instrument glasi na nominalni iznos;
- 5) datum upisa finansijskog instrumenta u Centralni registar.

Dematerijalizovana akcija mora pored elemenata iz stava 1. ovog člana imati i sledeće elemente:

- 1) oznaku klase;
- 2) nominalni iznos na koji glasi ili naznaku da se radi o akcijama bez nominale;
- 3) podatak o pravu glasa;
- 4) sadržaj posebnih prava, ukoliko akcija daje posebna prava.

Dematerijalizovana obveznica ili druga dužnička hartija od vrednosti, na osnovu koje imalac od izdavaoca ima pravo da zahteva isplatu glavnice i mogućih kamata, pored elemenata iz stava 1. ovog člana, mora imati i sledeće elemente, kada je to primenljivo:

- 1) nominalni iznos na koji glasi, iznos glavnice;
- 2) podatke o kamatnoj stopi i podatke o načinu i rokovima obračuna kamate, ako imalac ima pravo na isplatu kamate;
- 3) podatke o dospeću obaveza izdavaoca iz hartije od vrednosti;
- 4) ako izdavalac ima pravo prevremenog otkupa:
 - (1) podatke o otkupnoj vrednosti za koju može ostvariti to pravo ili način određivanja otkupne vrednosti;
 - (2) druge uslove za ostvarenje tog prava;
- 5) podatke o danu za koji se vezuje pravo na isplatu glavnice ili kamate.

Dematerijalizovani finansijski instrumenti koji imaju pravo zamene za drugi finansijski instrument, pored elemenata iz stava 1. ovog člana, mora imati i sledeće elemente:

- 1) pravo koje se stiče zamenom;
- 2) odnos u kome je moguće izvršiti zamenu;
- 3) način ostvarenja prava na zamenu;
- 4) rok za ostvarenje prava na zamenu, ako je pravo vezano uz rok;
- 5) druge uslove za ostvarenje prava na zamenu.

Centralni registar propisuje bliže elemente finansijskih instrumenata, način dodele i evidentiranja jedinstvenih identifikacionih brojeva, kao i prava i obaveza koje takav finansijski instrument sadrži.

Dematerijalizovani finansijski instrumenti, koji nisu određeni ovim članom, moraju imati u Centralnom registru upisan tačan sadržaj prava koja daju.

Centralni registar je obavezan da od svakog izdavaoca finansijskih instrumenata koga evidentira zahteva opis prava i obaveza koje takav finansijski instrument sadrži, da sačuva te podatke u svojoj evidenciji i da te informacije objavi elektronskim putem na internet stranici Centralnog registra.

Centralni registar je nadležan za izdavanje jedinstvenih identifikacionih brojeva za finansijske instrumente, u skladu sa protokolima međunarodne dodele brojeva i razmene informacija.

Valuta

Član 9

Finansijski instrumenti koji se izdaju i kojima se trguje u Republici izražavaju se u dinarima, osim ako odredbama ovog člana nije drukčije određeno.

Depozitne potvrde koje se odnose na hartije od vrednosti stranog izdavaoca koje se izdaju ili se njima trguje u Republici izražavaju se i isplaćuju u dinarima.

Dužničke hartije od vrednosti i instrumenti tržišta novca koje izdaju domaći i strani izdavaoci mogu biti izražene u dinarima i u stranoj valuti, u skladu sa odredbama ovog člana.

Pre izdavanja finansijskih instrumenata izraženih u stranoj valuti izdavalac je obavezan da dobije saglasnost Narodne banke Srbije.

Narodna banka Srbije propisuje bliže uslove za davanje saglasnosti iz stava 4. ovog člana.

Rešenje o davanju saglasnosti iz stava 5. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Na izdavanje finansijskih instrumenata izraženih u stranoj valuti kada je izdavalac Republika, autonomna pokrajina, jedinice lokalne samouprave, pravna lica korisnici budžetskih sredstava i organizacije obaveznog socijalnog osiguranja u Republici primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje javni dug.

Na izdavanje finansijskih instrumenata izraženih u stranoj valuti kada je izdavalac Narodna banka Srbije primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju organizacija i nadležnost Narodne banke Srbije.

Obaveze iz finansijskih instrumenata izdavalac je dužan da izvrši u valuti u kojoj su izražene.

Vlasnička prava

Član 10

Finansijske instrumente i prava koja iz njih proizlaze mogu sticati i njima raspolagati domaća i strana fizička i pravna lica, osim ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

III JAVNA PONUDA; UKLJUČENJE U TRGOVANJE; IZUZECI

Obaveza objavljivanja prospekta

Član 11

Nije dopušteno objavljivanje prospekta pre nego što bude odobren u skladu sa odredbama ovog zakona.

Ništava je svaka javna ponuda hartija od vrednosti u Republici ako se vrši bez prethodnog objavljivanja validnog prospekta, osim u slučajevima propisanim odredbama ovog zakona.

Nije dopušteno uključanje hartija od vrednosti na regulisano tržište, odnosno MTP u Republici, ako pre njihovog uključanja nije objavljen validan prospekt, osim u slučajevima propisanim odredbama ovog zakona.

Izuzeci od obaveze objavljivanja prospekta za određene javne ponude

Član 12

Objavljivanje prospekta nije obavezno kod sledećih javnih ponuda:

- 1) ponuda koja je upućena samo kvalifikovanim investitorima;
- 2) ponuda koja je upućena fizičkim ili pravnim licima u Republici čiji broj ne može biti veći od 100, a koji nisu kvalifikovani investitori;
- 3) ponuda koja je upućena investitorima koji će za upisane hartije od vrednosti uplatiti iznos od najmanje 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po investitoru za svaku pojedinačnu ponudu;
- 4) ponuda hartija od vrednosti čija pojedinačna nominalna vrednost iznosi najmanje 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti;
- 5) ponuda sa ukupnom naknadom za hartije od vrednosti koja je manja od 100.000 evra u dinarskoj protivvrednosti, pri čemu se ovaj iznos računa tokom perioda od 12 meseci;
- 6) ponuda akcija koje se izdaju u zamenu za već izdate akcije iste klase ukoliko izdavanje takvih novih akcija ne podrazumeva povećanje osnovnog kapitala društva;

7) ponuda hartija od vrednosti koje se nude kao način plaćanja u ponudi za preuzimanje, i to putem ponude za zamenu, pod uslovom da za te hartije od vrednosti postoji dokument sa podacima koje Komisija smatra ekvivalentnim podacima iz prospekta, uzimajući u obzir odredbe zakona koji uređuje preuzimanje akcionarskih društava;

8) hartije od vrednosti koje se nude, dodeljuju ili će biti dodeljene u vezi sa spajanjem društava, pod uslovom da za te hartije od vrednosti postoji dokument sa podacima koje Komisija smatra ekvivalentnim podacima iz prospekta, uzimajući u obzir odredbe zakona koji uređuje privredna društva;

9) akcije koje se nude, dodeljuju ili će biti dodeljene bez naknade postojećim akcionarima ili kao dividende isplaćene u vidu akcija iste klase, kao i akcije u vezi sa kojima su dividende isplaćene, pod uslovom da postoji dokument sa podacima o broju i pravima iz akcija, kao i razlozima i detaljima u vezi sa ponudom;

10) hartije od vrednosti koje nudi ili će ponuditi izdavalac čije su hartije od vrednosti uključene na regulisano tržište, odnosno MTP ili društvo koje je povezano sa izdavaocem, a koje nudi ili će ponuditi sadašnjim ili bivšim članovima uprave ili zaposlenima, pod uslovom da postoji dokument sa podacima o broju i prirodi hartija od vrednosti, kao i razlozima i detaljima vezanim za ponudu.

Svaka naredna prodaja hartija od vrednosti koje su prethodno ponuđene kao neki od izuzetaka iz stava 1. ovog člana smatraće se posebnom ponudom i ponuđač je obavezan da pribavi odobrenje za objavljivanje prospekta ukoliko odredbe ovog zakona za takvu ponudu propisuju obavezu objavljivanja prospekta.

Prilikom ponude i prodaje hartija od vrednosti preko finansijskih posrednika postoji obaveza objavljivanja prospekta ako konačna ponuda ne ispunjava nijedan od uslova iz stava 1. tač. 1) - 5) ovog člana.

Prospekt za uključenje hartija od vrednosti na regulisano tržište, odnosno MTP

Član 13

Prospekt za uključivanje hartija u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP treba da sadrži podatke o celokupnoj klasi tih hartija od vrednosti, uključujući i hartije od vrednosti koje su rezervisane za buduće izdavanje nakon ostvarenja prava po osnovu tih hartija ili konverzije izdatih hartija od vrednosti, kao što su: opcije, varanti i zamenljive hartije od vrednosti.

Objavljivanje prospekta nije obavezno prilikom uključivanja na regulisano tržište, odnosno MTP sledećih hartija od vrednosti:

1) akcija koje, u toku perioda od 12 meseci, čine manje od 10% od ukupnog broja akcija iste klase koje su već uključene u trgovanje na isto regulisano tržište, odnosno MTP;

2) akcija izdatih radi zamene za akcije iste klase koje su već izdate, ukoliko izdavanje takvih novih akcija ne podrazumeva povećanje kapitala tog izdavaoca;

3) hartija od vrednosti koje se nude kao način plaćanja u ponudi za preuzimanje, i to putem ponude za zamenu, pod uslovom da za te hartije od vrednosti postoji dokument sa podacima koje Komisija smatra ekvivalentnim podacima iz prospekta, uzimajući u obzir odredbe zakona koji uređuje preuzimanje akcionarskih društava;

4) hartija od vrednosti koje se nude, dodeljuju ili će biti dodeljene u vezi sa spajanjem društava, pod uslovom da za te hartije od vrednosti postoji dokument sa podacima koje Komisija smatra ekvivalentnim podacima iz prospekta, uzimajući u obzir odredbe zakona koji uređuje privredna društva;

5) akcija koje se izdaju postojećim akcionarima, po osnovu povećanja osnovnog kapitala iz sredstava društva ili u drugim slučajevima kada se nude, dodeljuju ili će biti dodeljene bez naknade postojećim akcionarima ili kao dividende isplaćene u vidu akcija iste klase kao i akcije u vezi sa kojima su dividende isplaćene, pod uslovom da postoji dokument sa podacima o broju i pravima iz akcija, kao i razlozima i detaljima u vezi sa ponudom;

6) hartija od vrednosti koje nudi ili će ponuditi izdavalac čije su hartije od vrednosti iste klase uključene na regulisano tržište, odnosno MTP ili društvo koje je povezano sa izdavaocem, a koje nudi ili će ponuditi sadašnjim ili bivšim članovima uprave ili zaposlenima, pod uslovom da postoji dokument sa podacima o broju i prirodi hartija od vrednosti, kao i razlozima i detaljima vezanim za ponudu.

7) akcija nastalih konverzijom ili zamenom drugih hartija od vrednosti, odnosno ostvarivanjem prava iz drugih hartija od vrednosti, pod uslovom da su te akcije iste klase kao i akcije izdavaoca koje su već uključene na regulisano tržište, odnosno MTP.

Kvalifikovani investitori

Član 14

Kvalifikovani investitori su:

1) pravna lica koja su dobila odobrenje za rad od odgovarajućeg nadzornog organa ili su subjekt nadzora na finansijskom tržištu, uključujući: kreditne institucije, investiciona društva, druge finansijske institucije čije poslovanje je odobrio ili nadzire odgovarajući nadzorni organ, društva za osiguranje, društva za upravljanje i institucije kolektivnog investiranja kojima ta društva upravljaju, društva za upravljanje i penzijski fondovi kojima ta društva upravljaju, dileri produktnih berzi;

2) Republika, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, kao i strane države ili nacionalna i regionalna tela, Narodna banka Srbije i centralne banke stranih država, međunarodne i nadnacionalne institucije, kao što su Međunarodni monetarni fond, Evropska centralna banka, Evropska investiciona banka i ostale slične međunarodne organizacije;

3) druga pravna lica koja ispunjavaju najmanje dva od sledećih uslova prema poslednjem godišnjem finansijskom izveštaju ili konsolidovanom izveštaju:

(1) prosečan broj zaposlenih tokom poslovne godine je veći od 250;

(2) ukupna imovina je preko 43.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti;

(3) godišnji poslovni prihod je preko 50.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti.

Izuzetno od stava 1. ovog člana Komisija odobrava status kvalifikovanog investitora sledećim licima:

1) pravnim licima koji ne ispunjavaju uslove iz stava 1. tačka 3) ovog člana, ali ispunjavaju najmanje dva od sledećih uslova prema poslednjem godišnjem finansijskom izveštaju ili konsolidovanom izveštaju:

- (1) prosečan broj zaposlenih tokom poslovne godine je veći od 250;
- (2) ukupna imovina je preko 20.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti;
- (3) godišnji poslovni prihod je preko 25.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti;

2) fizičkim licima ukoliko zadovoljavaju najmanje dva od sledećih uslova:

- (1) investitor je izvršio transakcije na finansijskim tržištima uz prosečnu učestalost od najmanje 10 transakcija po kvartalu u toku poslednje godine i u vrednosti od 50.000 evra kvartalno;
- (2) veličina portfolija hartija od vrednosti investitora prelazi 500.000 evra u dinarskoj protivvrednosti;
- (3) investitor radi ili je radio najmanje godinu dana u finansijskom sektoru na poslovima koji zahtevaju poznavanje ulaganja u hartije od vrednosti.

Komisija vodi registar kvalifikovanih investitora kojima je odobrila status.

Komisija uređuje bliže način odobravanja statusa kvalifikovanog investitora i vođenja registra.

Prospekt

Član 15

Prospekt mora da sadrži sve informacije koje, s obzirom na posebne karakteristike izdavaoca i hartije od vrednosti koje se javno nude ili uključuju u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP omogućavaju investitorima da izvrše objektivnu procenu imovine i obaveza, finansijskog stanja, poslovnih dobitaka i gubitaka, potencijalnih poslovnih rezultata izdavaoca i garanta ukoliko postoji, kao i prava iz tih hartija od vrednosti.

Informacije u prospektu moraju biti tačne, potpune, a prospekt dosledan.

Prospekt mora biti pregledan i razumljiv, a informacije u prospektu moraju biti prikazane na način koji omogućuje njihovu jednostavnu analizu.

Skraćeni prospekt

Član 16

Deo prospekta je i skraćeni prospekt u kome se navode, u kratkim crtama i na jednostavan način, najznačajniji podaci i rizici u vezi sa izdavaocem, garantom i hartijama od vrednosti.

Skraćeni prospekt treba da sadrži sledeće upozorenje da:

- 1) skraćeni prospekt smatra se uvodom u prospekt;

2) svaka odluka investitora o ulaganju u hartije od vrednosti treba da bude zasnovana na celokupnom sadržaju prospekta;

3) izdavalac i lica koja su sastavila skraćeni prospekt solidarno odgovaraju za nastalu štetu u slučajevima kada skraćeni prospekt dovodi u zabludu i kada je netačan ili nedosledan u odnosu na druge delove prospekta.

Ukoliko se prospekt odnosi na uključivanje u trgovanje dužničkih hartija od vrednosti čija pojedinačna nominalna vrednost iznosi najmanje 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti, ne postoji obaveza sastavljanja skraćenog prospekta.

Jedinstveni i podeljeni prospekt

Član 17

Izdavalac ili ponuđač može sastaviti prospekt kao jedan dokument (jedinstveni prospekt) ili kao više posebnih dokumenata (podeljeni prospekt).

Obavezni elementi prospekta sastavljenog iz više posebnih dokumenata su:

- 1) dokument o registraciji koji sadrži informacije o izdavaocu;
- 2) dokument o hartijama od vrednosti koji sadrži informacije o hartijama od vrednosti koje se nalaze u javnoj ponudi ili će biti uključene u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP;
- 3) skraćeni prospekt.

Osnovni prospekt

Član 18

Osnovni prospekt može da se izrađuje kod sledećih hartija od vrednosti:

- 1) dužničke hartije od vrednosti, uključujući i varante u bilo kom obliku, izdate u okviru programa ponude;
- 2) dužničke hartije od vrednosti koje kreditne institucije izdaju kontinuirano ili periodično, pod uslovom da:

(1) su sredstva dobijena na osnovu izdavanja ovih hartija od vrednosti plasirana u imovinu koja daje dovoljan stepen sigurnosti za ispunjavanje obaveza koje proističu iz izdatih hartija od vrednosti do njihovog dospeća;

(2) u slučaju nesolventnosti kreditne institucije izdavaoca, sredstva iz podtačke (1) ove tačke koristi, kao prioritet, za otplatu glavnice i kamate koja dospeva, ne isključujući primenu zakona koji reguliše stečaj i likvidaciju kreditnih institucija.

Osnovni prospekt iz stava 1. ovog člana mora da sadrži sve podatke iz čl. 15, 16, 17. i 18. ovog zakona i odgovarajućeg akta Komisije i, ukoliko je potrebno, podaci moraju biti dopunjeni u skladu sa odredbama člana 33. ovog zakona, kao i novim podacima o izdavaocu i hartijama od vrednosti koje će biti predmet javne ponude ili će biti uključene u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP.

Ukoliko konačni uslovi ponude nisu navedeni u osnovnom prospektu ili dodatku prospekta, isti moraju biti dostavljeni investitorima i Komisiji u što kraćem roku nakon objave ponude, a ukoliko je moguće, pre početka važenja ponude u skladu sa odredbama člana 14. ovog zakona.

Osnovni prospekt ne može biti izrađen kao podeljeni prospekt.

Odgovornost za sadržaj prospekta

Član 19

Kada prospekt ili skraćeni prospekt sadrže pogrešne, netačne ili podatke koji dovode u zabludu, odnosno izostavljene su bitne činjenice odgovornost snose:

- 1) izdavalac, direktor i članovi upravnog odbora izdavaoca, osim ukoliko član upravnog odbora nije glasao protiv odobrenja javne ponude;
- 2) lice koje upućuje ponudu, a nije izdavalac (ponuđač);
- 3) garant u vezi sa izdavanjem hartija od vrednosti;
- 4) investiciono društvo koje pruža usluge pokrovitelja ili agenta u vezi sa javnom ponudom;
- 5) nezavisni revizori izdavaoca, isključivo u vezi sa finansijskim izveštajima koji su uključeni u prospekt, a obuhvaćeni su njihovim izveštajem o reviziji;
- 6) drugo lice koje preuzme odgovornost za tačnost i potpunost informacija u delu prospekta za koji je preuzelo odgovornost, isključivo u vezi sa tim podacima.

Kada je izdavalac lice iz člana 2. tačka 38) podtačka (3) ovog zakona, odgovornost za sadržaj prospekta i skraćenog prospekta određena je u skladu sa ugovorom o osnivanju ili drugim odgovarajućim aktom tog izdavaoca.

Prospekt mora da sadrži sve informacije o licima koja su odgovorna za tačnost i potpunost informacija u prospektu. Za fizičko lice se navodi ime i funkcija u pravnom licu, a za pravno lice se navodi naziv i sedište.

Prospekt mora da sadrži i izjavu svakog lica koje je odgovorno za tačnost i potpunost informacija u prospektu da su, prema njegovim saznanjima, informacije u prospektu u skladu sa činjenicama, kao i da nisu izostavljene činjenice koje bi mogle da utiču na istinitost i potpunost prospekta.

Lice koje je sastavilo skraćeni prospekt snosi odgovornost isključivo za štetu nastalu zbog toga što je skraćeni prospekt pogrešan, netačan ili dovodi u zabludu kada se čita zajedno sa drugim delovima prospekta, osim ako lice nije moglo znati za značajno pogrešne ili obmanjujuće informacije u prospektu.

Komisija nije odgovorna za istinitost i celovitost podataka navedenih u bilo kom delu odobrenog prospekta, odnosno skraćenog prospekta za javnu ponudu ili uključ enje u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP.

Obavezni podaci

Član 20

Komisija propisuje formu, minimalni sadržaj informacija koje treba uključiti u prospekt u vezi sa različitim izdavaocima, hartijama od vrednosti i ponudama, kao i objavljivanje i oglašavanje u vezi sa prospektom.

Prilikom donošenja akta iz stava 1. ovog člana Komisija vodi računa o standardima u vezi sa finansijskim i nefinansijskim podacima koje propisuju Međunarodne organizacije komisija za hartije od vrednosti (IOSCO), kao i o relevantnim propisima Evropske unije koji se odnose na prospekt.

Izostavljanje podataka

Član 21

Ukoliko konačna prodajna cena i količina hartija od vrednosti koje će biti predmet javne ponude ne mogu biti prikazane u prospektu, ponuđač mora:

- 1) uneti kriterijume i uslove u skladu sa kojima se utvrđuje konačna cena u ponudi, odnosno uneti najviši iznos konačne cene u ponudi, kao i uneti kriterijume i uslove u skladu sa kojima se utvrđuje konačan broj ponuđenih hartija od vrednosti ili;
- 2) ukoliko ne postupi u skladu sa tačkom 1) ovog stava, da omogući investitoru povlačenje saglasnosti za kupovinu ili upis hartija od vrednosti u roku od najmanje dva radna dana od dana objave konačne cene i broja ponuđenih hartija od vrednosti.

Izdavalac, odnosno ponuđač je dužan da dostavi podatke o konačnoj prodajnoj ceni i količini hartija od vrednosti Komisiji čim je to moguće i odmah zatim da ih objavi u skladu sa pravilima iz člana 31. stav 1. ovog zakona.

Komisija može da dozvoli, na zahtev izdavaoca ili ponuđača izostavljanje određenih podataka koje prospekt mora da sadrži u skladu sa odredbama ovog zakona ili akta Komisije ukoliko smatra da bi:

- 1) obelodanjivanje takvih podataka bilo u suprotnosti sa javnim interesom;
- 2) obelodanjivanje takvih podataka moglo naneti nesrazmernu štetu izdavaocu, pod uslovom da izostavljanje podataka ne bi dovelo javnost u zabludu u pogledu činjenica i okolnosti neophodnih za objektivnu procenu izdavaoca, ponuđača ili garanta, kao i pogledu prava iz hartija od vrednosti na koje se prospekt odnosi;
- 3) takvi podaci bili od neznatnog značaja samo za predmetnu ponudu ili uključanje u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP, a ne bi uticali na procenu finansijskog stanja i razvojnih mogućnosti izdavaoca, ponuđača ili garanta, ukoliko postoji.

Ako su neke informacije, koje je prema odredbama člana 20. ovog zakona neophodno prikazati u prospektu, neodgovarajuće za delokrug poslovanja izdavaoca, njegov pravni status ili za hartije od vrednosti na koje se prospekt odnosi, prospekt mora da sadrži informacije ekvivalentne propisanim informacijama ako takve postoje.

Komisija odlučuje o zahtevu iz stava 3. ovog člana u roku od sedam radnih dana od dana prijema tog zahteva.

Komisija propisuje bliže kriterijume, način dostavljanja dokumentacije i utvrđivanje ispunjenosti uslova u vezi sa izostavljanjem podataka iz prospekta.

Validnost prospekta, osnovnog prospekta i dokumenta o registraciji

Član 22

Prospekt za upućivanje javne ponude ili uključanje u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP validan je u periodu od 12 meseci nakon objavljivanja, pod uslovom da je prospekt dopunjen, po potrebi, dodatkom prospekta s novim informacijama o izdavaocu i hartijama od vrednosti koje će biti u javnoj ponudi ili uključene na regulisano tržište, odnosno MTP u skladu sa odredbama člana 33. ovog zakona.

U slučaju upućivanja programa ponude dužničkih hartija od vrednosti iz odredaba člana 18. stav 1. tačka 1) ovog zakona, ranije podneseni osnovni prospekt važi najduže 12 meseci.

U slučaju dužničkih hartija od vrednosti iz odredaba člana 18. stav 1. tačka 2) ovog zakona, osnovni prospekt važi sve dok se hartije od vrednosti na koje se odnosi izdaju kontinuirano ili periodično.

Dokument o registraciji, kao deo podeljenog prospekta koji je odobrila Komisija, važi najduže 12 meseci, pod uslovom da je inoviran u skladu sa odredbom člana 23. stav 1. ovog zakona.

Validan prospekt čine dokument o registraciji, dokument o hartijama od vrednosti po potrebi inoviran u skladu sa odredbama člana 25. ovog zakona, kao i skraćeni prospekt.

Godišnji dokument o objavljenim informacijama

Član 23

Izdavaoci čije su hartije od vrednosti uključene u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP dužni su da najmanje jednom godišnje sastave i objave dokument koji sadrži ili upućuje na sve informacije koje su objavili ili stavili na raspolaganje javnosti tokom prethodnih 12 meseci, a u skladu sa obavezama propisanim odredbama ovog zakona, propisima donetim na osnovu ovog zakona i zakona kojim se uređuju privredna društva.

Godišnji dokument o objavljenim informacijama iz stava 1. ovog člana dostavlja se Komisiji u roku od 20 radnih dana od dana objavljivanja godišnjih revidiranih finansijskih izveštaja izdavaoca i stavlja na uvid javnosti u skladu sa članom 31. ovog zakona.

Ukoliko su neke informacije uključene u godišnji dokument o objavljenim informacijama upućivanjem na druge dokumente, u njemu se navodi gde su te informacije dostupne javnosti, a dokument sadrži napomenu, ukoliko je to slučaj, da neke informacije mogu biti zastarele.

Obaveza iz ovog člana ne odnosi se na izdavaoce jedino dužničkih hartija od vrednosti, a čija pojedinačna nominalna vrednost iznosi najmanje 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti.

Komisija propisuje način na koji mora biti objavljen dokument o objavljenim informacijama, rokove objavljivanja i podnošenja ovog dokumenta Komisiji.

Upućivanje na dokumente

Član 24

Informacije se mogu prikazati u prospektu upućivanjem na jedan ili više ranije ili istovremeno objavljenih dokumenata, a te informacije su poslednje poznate izdavaocu.

U slučaju iz stava 1. ovog člana prospekt obavezno sadrži spisak svih dokumenata u kojima su sadržane navedene informacije, s jasnom naznakom u kom delu pojedinog dokumenta se nalazi konkretna informacija.

Informacije u prospektu koje se odnose na finansijske izveštaje ne mogu se uključivati upućivanjem na iste, osim u slučaju kada je izdavalac lice iz člana 2. tačka 38) podtačka (3) ovog zakona.

Skraćeni prospekt ne može da upućuje na druge dokumente.

Posebna pravila za prospekt koji se sastoji iz posebnih dokumenata

Član 25

Izdavalac čiji je dokument o registraciji Komisija već odobrila i koji je validan u skladu sa odredbom člana 22. stav 1. ovog zakona, dužan je da, prilikom upućivanja javne ponude hartija od vrednosti ili njihovog uključenja u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP, sačini samo dokument o hartijama od vrednosti i skraćeni prospekt.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, dokument o hartijama od vrednosti mora da sadrži i podatke koje bi inače sadržao dokument o registraciji da je došlo do značajnih izmena ili događaja koji mogu da utiču na procenu investitora, i to od perioda kada je odobren poslednji inovirani dokument o registraciji ili bilo koji dodatak iz odredaba člana 33. ovog zakona.

Dokument o hartijama od vrednosti i skraćeni prospekt posebno se odobravaju u slučajevima iz st. 1. i 2. ovog člana na način predviđen odredbama ovog zakona za odobravanje prospekta.

Kada o zahtevu izdavaoca za odobrenje dokumenta o registraciji nije odlučeno, a izdavalac podnese i zahtev za odobrenje dokumenta o hartijama od vrednosti i skraćeni prospekt, predmet odobrenja će biti svi posebni dokumenti koji čine prospekt, uključujući i moguće nove informacije iz stava 2. ovog člana.

Podnošenje zahteva za odobrenje objavljivanja prospekta

Član 26

Zahtev za odobrenje objavljivanja prospekta radi javne ponude hartija od vrednosti može podneti izdavalac, odnosno ponuđač.

Zahtev za odobrenje prospekta za uključenje hartija od vrednosti na regulisano tržište, odnosno MTP podnosi izdavalac.

Uz zahtev iz st. 1. i 2. ovog člana podnosilac dostavlja sledeću dokumentaciju:

1) odluku izdavaoca o izdavanju hartija od vrednosti, odnosno o uključenju u trgovanje, sa svim dodatnim informacijama koje se dostavljaju regulisanom tržištu, odnosno MTP na koje se zahteva uključenje u trgovanje;

- 2) prospekt koji može da se sastoji iz jednog ili više dokumenata i skraćenog prospekta;
- 3) osnivački akt i statut izdavaoca;
- 4) saglasnost nadležnog organa, ako je ovim ili drugim zakonom određeno da je izdavanje hartija od vrednosti dozvoljeno samo uz prethodnu saglasnost tog organa;
- 5) akt o ispunjavanju uslova za uključivanje hartija od vrednosti na regulisano tržište, odnosno MTP po odobrenju prospekta za uključenje hartija od vrednosti na regulisano, odnosno MTP tržište;
- 6) ostalu dokumentaciju propisanu aktom Komisije.

Sastavni deo prospekta čine finansijski izveštaji za najmanje dve poslednje godine sa izveštajem revizora, kao i godišnji izveštaj o poslovanju menadžmenta.

Sastavni deo prospekta čine i konsolidovani finansijski izveštaji kada je izdavalac obavezan da ih izradi u skladu sa zakonom koji uređuje računovodstvo i reviziju.

U slučaju da se poslednji godišnji finansijski izveštaj odnosi na period od 200 dana pre nego što se zahtev za odobrenje objavljivanja prospekta podnese Komisiji, sastavni deo prospekta čini i najnoviji nerevidirani polugodišnji finansijski izveštaj u skladu sa odredbama poglavlja V. ovog zakona.

Ukoliko je izdavalac poslovao u kraćem periodu od perioda iz st. 4. i 5. ovog člana, sastavni deo prospekta je i revidirani finansijski izveštaj za taj kraći period.

Ukoliko je izdavalac autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave ili drugi izdavalac koji nije obveznik po odredbama zakona koji uređuje računovodstvo i reviziju, Komisija propisuje dokumentaciju koju takav izdavalac dostavlja uz zahtev iz st. 1. i 2. ovog člana.

Ukoliko zahtev za odobrenje objavljivanja prospekta za javnu ponudu hartija od vrednosti sadrži istovremeno i zahtev za uključenje u trgovanje tih hartija od vrednosti, a u periodu od najviše 12 meseci od dana objavljivanja prospekta za javnu ponudu hartija od vrednosti, prospekt mora:

- 1) biti dopunjen podacima nakon javne ponude tako da uključi čitavu klasu hartija od vrednosti u skladu sa odredbom člana 13. stav 1. ovog zakona;
- 2) da uključuje i informacije o ispunjavanju uslova za uključenje u trgovanje koje zahteva regulisano tržište na koje se traži uključenje hartija od vrednosti u trgovanje;
- 3) biti dopunjen u skladu sa odredbom člana 22. stav 4. ovog zakona.

Odobrenje objavljivanja prospekta

Član 27

Komisija donosi rešenje o odobrenju objavljivanja prospekta, dokumenta o registraciji, dokumenta o hartijama od vrednosti i skraćenog prospekta u vezi sa hartijama od vrednosti koje će biti ponuđene javnosti ili uključene na regulisano tržište, odnosno MTP.

Prospekt koji nije odobrila Komisija ne može biti objavljen u Republici.

Komisija donosi rešenje o odobrenju objavljivanja prospekta u roku od 10 radnih dana od dana prijema urednog zahteva i dostavlja ga podnosiocu zahteva.

Ukoliko se javna ponuda odnosi na hartije od vrednosti izdavaoca čije hartije od vrednosti nisu uključene u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP niti je ranije upućivao javnu ponudu hartija od vrednosti, rok iz stava 3. ovog člana se produžava na 20 radnih dana od dana prijema urednog zahteva.

Ukoliko utvrdi da prospekt nije sačinjen u skladu sa odredbama ovog zakona i aktima donetim na osnovu njega ili da je dostavljena dokumentacija nepotpuna iz drugih razloga, Komisija u roku od 10 radnih dana od dana prijema zahteva o tome obaveštava izdavaoca i traži ispravku ili dopunu dokumentacije.

Ukoliko Komisija ne donese rešenje o odobrenju prospekta u roku propisanom ovim članom smatraće se da zahtev nije odobren.

Odbacivanje zahteva za objavljivanje prospekta

Član 28

Komisija zaključkom odbacuje zahtev za odobrenje objavljivanja prospekta iz jednog od sledećih razloga:

- 1) zahtev je podnelo neovlašćeno lice;
- 2) sam zahtev je nepotpun iz drugih razloga i podnosilac nije u ostavljenom roku dopunio zahtev;
- 3) nije pribavljena obavezna saglasnost nadležnog organa iz člana 26. stav 3. tačka 4) ovog zakona;
- 4) nije pribavljena potvrda da je regulisano tržište, odnosno MTP spremno da uključi hartije od vrednosti u trgovanje, a ukoliko je zahtev podnesen u tu svrhu;
- 5) obavezne naknade propisane tarifnikom Komisije nisu plaćene;
- 6) nisu ispunjene druge pretpostavke za vođenje postupka.

Odbijanje zahteva za objavljivanje prospekta

Član 29

Komisija rešenjem odbija zahtev za odobrenje objavljivanja prospekta iz jednog od sledećih razloga:

- 1) prospekt ili informacije dostavljene uz zahtev nisu u skladu sa zahtevima propisanim ovim zakonom ili aktima Komisije, a podnosilac ih nije u ostavljenom roku dopunio;
- 2) prospekt sadrži informacije koje su značajno pogrešne, netačne, dovode u zabludu ili su izostavljene značajne činjenice što za posledicu ima pogrešno, netačno ili obmanjujuće informisanje investitora, a podnosilac ih nije u ostavljenom roku dopunio;

- 3) podnosilac zahteva je izdavalac kome je Komisija izrekla neku od nadzornih mera zbog nepoštovanja odredbi poglavlja V. ovog zakona, a izdavalac nije postupio u skladu sa izrečenom merom;
- 4) podaci iz prospekta nisu u skladu sa odlukom izdavaoca o izdavanju hartija od vrednosti, njihovom uključenju u trgovanje ili ti podaci nisu u saglasnosti sa drugim podacima koje je potrebno dostaviti uz zahtev;
- 5) kada se prospekt odnosi na javnu ponudu hartija od vrednosti, a odluka nadležnog organa izdavaoca o izdavanju hartija od vrednosti je ništavna ili stavljena van snage;
- 6) nad izdavaocem je pokrenut postupak stečaja.

Obaveza objavljivanja prospekta

Član 30

Izdavalac, odnosno ponuđač je dužan da objavi prospekt u roku od 15 dana od dana prijema rešenja o odobrenju objavljivanja prospekta, ali ne kasnije od početka javne ponude ili uključenja hartija od vrednosti na regulisano tržište, odnosno MTP i dostavlja ga Komisiji.

Kada se prospekt odnosi na javnu ponudu akcija koje još nisu uključene na regulisano tržište, odnosno MTP i čije uključanje se zahteva prvi put, prospekt treba da bude dostupan javnosti najkasnije šest radnih dana pre isteka roka ponude.

Ukoliko izdavalac ne postupi na način iz stava 1. ovog člana, rešenje o odobrenju objavljivanja prospekta smatra se ništavim.

Način objavljivanja prospekta

Član 31

Smatra se da je prospekt stavljen na raspolaganje javnosti ukoliko je objavljen na jedan od sledećih načina:

- 1) u jednom ili više štampanih medija opšteg ili finansijskog sadržaja, koji se distribuira na celoj teritoriji Republike;
- 2) u pisanom obliku koji se bez naknade stavlja na raspolaganje javnosti, i to u službenim prostorijama regulisanog tržišta, odnosno MTP na kome su hartije od vrednosti uključene u trgovanje, u službenim prostorijama u sedištu izdavaoca i službenim prostorijama investicionih društava koji pružaju usluge i aktivnosti u vezi sa plasmanom, odnosno prodajom hartija od vrednosti;
- 3) u elektronskom obliku na internet stranici izdavaoca, i ukoliko je moguće, na internet stranici finansijskih posrednika koji pružaju usluge i aktivnosti u vezi sa plasmanom, odnosno prodajom hartija od vrednosti;
- 4) u elektronskom obliku na internet stranici regulisanog tržišta, odnosno MTP na koje se traži uključivanje tih hartija u trgovanje.

Komisija može da zahteva od izdavalaca koji odluče da objave prospekt na način propisan odredbama stava 1. tač. 1) i 2) ovog člana da objave prospekt i u elektronskom obliku, a na način propisan odredbama stava 1. tačka 3) ovog člana.

Ukoliko su prospekt ili osnovni prospekt objavljeni u skladu sa odredbama stava 1. tač. 3) i 4) ovog člana, oni moraju biti lako dostupni prilikom pristupanja internet stranici, format dokumenta treba da bude takav da se prospekt ne može menjati, prospekt ne sme da sadrži hiperlinkove, osim hiperlinkova ka dokumentima na koje prospekt upućuje, a investitorima mora biti omogućeno da preuzmu i odštampaju prospekt i osnovni prospekt.

Objavljivanje obaveštenja o tome na koji način je prospekt stavljen na raspolaganje javnosti, sa informacijom o tome gde ga je moguće dobiti obavezno se objavljuje u najmanje jednom dnevnom listu.

Obaveštenje iz stava 4. ovog člana objavljuje se narednog dana od dana objavljivanja prospekta, a kopija tog obaveštenja dostavlja se Komisiji.

Komisija objavljuje na svojoj internet stranici sva rešenja o odobrenju objavljivanja prospekta u poslednjih 12 meseci ili najmanje njihov spisak i, ako je moguće, hiperlink ka prospektu objavljenom na internet stranici izdavaoca ili internet stranici regulisanog tržišta, odnosno MTP, a ukoliko je reč o prospektima koji nisu dostupni na ovaj način, Komisija objavljuje obaveštenje o tome na koji način su prospekti stavljeni na raspolaganje javnosti i gde ih je moguće dobiti.

Bliže uslove koji se odnose na objavljivanje prospekta propisuje Komisija.

Ukoliko se prospekt sastoji iz više posebnih dokumenata, odnosno ukoliko upućuje na određene dokumente, takvi dokumenti mogu biti objavljeni i prosleđeni samostalno, pod uslovom da su bez naknade stavljeni na raspolaganje javnosti, a u skladu sa uslovima iz stava 1. ovog člana.

Svaki dokument iz stava 8. ovog člana treba da sadrži informacije o tome gde se mogu dobiti drugi dokumenti koji čine sastavni deo celovitog prospekta.

Tekst i format prospekta ili dodatka prospekta, objavljenih ili stavljenih na raspolaganje javnosti, uvek su identični originalnoj verziji koju je odobrila Komisija.

Ukoliko je prospekt objavljen u elektronskom obliku, izdavalac, ponuđač ili finansijski posrednici koji su uključeni u izdavanje, odnosno prodaju hartija od vrednosti dužni su da o svom trošku investitoru na njegov zahtev dostave pisanu verziju prospekta.

Oglašavanje

Član 32

Svaki vid oglašavanja u vezi sa javnom ponudom hartija od vrednosti ili uključanjem u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP mora da bude usaglašen sa odredbama ovog člana.

Kada postoji obaveza sastavljanja i objavljivanja prospekta u skladu sa odredbama ovog zakona, prilikom oglašavanja se navodi da je prospekt objavljen ili da će biti objavljen uz navođenje gde investitori mogu da ga dobiju.

Oglas mora biti jasno naznačen kao oglas, a informacije sadržane u oglasu ne smeju biti netačne ili da dovode u zabludu i treba da budu u skladu sa informacijama iz prospekta, ukoliko je prospekt već objavljen, odnosno sa informacijama koje treba da budu sadržane u prospektu, ukoliko će prospekt biti objavljen.

Sve informacije u vezi sa javnom ponudom ili uključenjem u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP, saopštene usmeno ili pismeno, pa i kada se ne koriste u svrhe oglašavanja, moraju da budu u skladu sa informacijama koje sadrži prospekt.

Kada, u skladu s odredbama ovog zakona, ne postoji obaveza sastavljanja i objavljivanja prospekta, izdavalac ili ponuđač je obavezan da svim kvalifikovanim investitorima, odnosno posebnim kategorijama investitora na koje se ponuda odnosi, obelodani sve informacije u vezi sa ponudom, a koje je saopštio jednom od njih.

Kada postoji obaveza objavljivanja prospekta, informacije iz stava 5. ovog člana prikazuju se u prospektu ili dodatku prospekta, u skladu sa odredbom člana 33. stav 1. ovog zakona.

Komisija vrši nadzor nad aktivnostima prilikom oglašavanja u vezi sa javnom ponudom hartija od vrednosti ili uključenjem u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP, a sve vrste oglasa se dostavljaju Komisiji elektronskim putem.

Oglašavanje, u smislu ovog člana, odnosi se na oglase:

- 1) u vezi sa određenom javnom ponudom hartija od vrednosti ili uključenjem u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP;
- 2) čiji je cilj posebno promovisanje mogućeg upisa ili sticanja hartija od vrednosti.

Dodatak prospektu

Član 33

Ukoliko u periodu od kada je prospekt odobren pa do okončanja javne ponude hartija od vrednosti, odnosno do trenutka uključenja na tržište hartija od vrednosti, nastane značajna nova činjenica, utvrdi se postojanje bitne greške ili nepreciznosti u vezi sa informacijama iz prospekta koje mogu uticati na procenu hartija od vrednosti, izdavalac ili ponuđač je dužan da odmah sačini dodatak prospektu i dostavi Komisiji zahtev za njegovo odobrenje.

Dodatak prospektu mora da sadrži obaveštenje investitorima o pravima iz ovog člana.

Dodatak prospektu odobrava se na isti način kao i prospekt, u roku koji nije duži od sedam radnih dana od dana prijema zahteva za odobrenje dodatka i objavljuje se prvog narednog radnog dana od dana odobrenja, na isti način na koji je objavljen prospekt.

Skraćeni prospekt mora biti dopunjen, ako je potrebno, uzimajući u obzir sadržinu dodatka prospektu.

Investitori koji su se obavezali da kupe ili upišu hartije od vrednosti pre objavljivanja dodatka prospekta, imaju pravo da odustanu od kupovine ili upisa tih hartija od vrednosti u roku određenom u dodatku, a koji ne može biti kraći od dva radna dana od dana objavljivanja dodatka.

Ukoliko se namerava korišćenje prospekta i po okončanju javne ponude ili uključenju na regulisano tržište, odnosno MTP , a u periodu koji ne može biti duži od perioda validnosti prospekta iz člana 22. ovog zakona, takav prospekt mora biti dopunjen u skladu sa odredbama ovog člana.

Postupak upisa i uplate

Član 34

Javna ponuda hartija od vrednosti ne može početi pre objavljivanja prospekta.

Javni poziv, kao sastavni deo prospekta, sadrži:

- 1) podatke o datumu otpočinjanja upisa i uplate, kao i roku za upis i uplatu hartija od vrednosti;
- 2) podatke o mestu na kome se mogu izvršiti upis i uplata, odnosno izvršiti uvid ili dobiti primerak prospekta za izdavanje hartija od vrednosti.

Rok za početak upisa i uplate hartija od vrednosti počinje najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema rešenja o odobrenju objavljivanja prospekta.

Rok za upis i uplatu hartija od vrednosti ne može biti duži od tri meseca od dana označenog u prospektu.

Ukoliko je u prospektu navedeno, Komisija će, na zahtev izdavaoca ili ponuđača, produžiti rok za upis i uplatu hartija od vrednosti za dodatnih 45 dana.

Odredbe ovog člana ne primenjuju se kod dužničkih hartija od vrednosti koje se nude na osnovu osnovnog prospekta.

Mesto upisa i uplate

Član 35

Upis hartija od vrednosti vrši se u investicionom društvu, na osnovu pisanog ugovora koji zaključuju ponuđač i to društvo.

Uplata hartija od vrednosti vrši se u novcu u kreditnoj instituciji - članu Centralnog registra, na osnovu pisanog ugovora koji zaključuju ta kreditna institucija i ponuđač.

Upis i prijem uplate ne može vršiti investiciono društvo ili kreditna institucija koja je izdavalac ili ponuđač hartija od vrednosti koje su predmet upisa i uplate.

Upis i uplata hartija od vrednosti može se vršiti preko regulisanog tržišta, odnosno MTP, u skladu sa aktom Komisije.

Komisija propisuje bliži postupak upisa i uplate hartija od vrednosti javnog društva.

Izveštaj o ishodu javne ponude

Član 36

Izdavalac, odnosno ponuđač je dužan da, najkasnije u roku od tri radna dana od dana okončanja javne ponude, objavi i dostavi Komisiji objavljen izveštaj o ishodu javne ponude.

Izveštaj mora da sadrži podatke o količini kupljenih hartija od vrednosti, uplaćenim sredstvima, kao i o tome da li je javna ponuda bila uspešna ili ne.

Izveštaj se objavljuje na isti način na koji je prospekt objavljen, a u skladu sa odredbama člana 31. ovog zakona.

Komisija propisuje formu i sadržinu podataka koje izveštaj iz stava 1. ovog člana treba da sadrži.

Upis i prenos hartija od vrednosti u Centralnom registru

Član 37

Izdavalac podnosi Centralnom registru, preko člana Centralnog registra i u skladu sa aktima Centralnog registra, zahtev za otvaranje računa i upis u Centralni registar podataka o licima:

- 1) koja su kupila hartije od vrednosti - u roku od pet radnih dana od dana okončanja javne ponude;
- 2) koja su kupila, odnosno kojima su dodeljene hartije od vrednosti u skladu sa odredbama člana 12. ovog zakona - u roku od pet radnih dana od dana okončanja roka za upis i uplatu, odnosno od dodele.

Izdavalac, odnosno ponuđač podnosi zahtev preko člana Centralnog registra za prenos hartija od vrednosti na račune zakonitih imalaca u roku od pet radnih dana od dana okončanja javne ponude.

Centralni registar je dužan da u roku od tri radna dana od dana prijema urednog zahteva izvrši upis i prenos hartija od vrednosti na račune zakonitih imalaca.

Nakon okončanja postupaka iz stava 3. ovog člana, Centralni registar je dužan da o tome odmah obavesti Komisiju i člana Centralnog registra, a regulisano tržište, odnosno MTP obaveštava ukoliko se takve hartije od vrednosti uključuju u trgovanje.

Uključivanje hartija od vrednosti na regulisano tržište, odnosno MTP

Član 38

Ukoliko je uključene hartije od vrednosti u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP obavezno, izdavalac je dužan da, u roku od tri radna dana od dana prijema obaveštenja od Centralnog registra o okončanim postupcima iz člana 37. stav 1. ovog zakona podnese zahtev organizatoru tržišta, odnosno MTP za uključivanje u trgovanje.

Odmah nakon uključivanja u trgovanje hartija od vrednosti ili dodatnih hartija u okviru iste klase hartija od vrednosti, organizator tržišta, odnosno MTP dužan je da o tome objavi obaveštenje na svojoj internet stranici i da primerak tog obaveštenja pošalje elektronskim putem Komisiji i izdavaocu.

Zahtev za odobravanje objavljivanja prospekta stranih izdavalaca

Član 39

Izdavalac koji ima sedište van Republike dostavlja Komisiji zahtev za odobravanje objavljivanja prospekta za javnu ponudu ili uključenje svojih hartija od vrednosti u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP u Republici.

Podnosilac zahteva dostavlja Komisiji pisanu potvrdu od nadležnog organa matične zemlje da su hartije od vrednosti za koje dostavlja zahtev iste klase kao i hartije koje se nude u matičnoj zemlji izdavaoca na osnovu odobrenog prospekta, odnosno kojima se trguje na regulisanom tržištu.

Komisiji se preko ovlašćenog investicionog društva podnosi zahtev za odobrenje javne ponude hartija od vrednosti ili uključenje na regulisano tržište, odnosno MTP i uz zahtev se podnosi prospekt odobren od strane nadležnog organa države izdavaoca sa odgovarajućom dokumentacijom, u originalu i overenom prevodu.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana dostavlja se odobrenje Narodne banke Srbije, u skladu sa odredbama člana 9. ovog zakona.

Kada su predmet zahteva za odobrenje depozitne potvrde koje se izdaju ili uključuju u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP, Komisiji se dostavlja primerak ugovora između stranog izdavaoca i kreditne institucije ovlašćene da posluje u Republici koja će izdati depozitne potvrde, kao i dokaz da hartije od vrednosti predstavljene tim depozitnim potvrdama ispunjavaju uslove iz stava 2. ovog člana.

Komisija odobrava objavljivanje prospekta koji je sačinjen u skladu sa propisima matične zemlje izdavaoca i ovog zakona, kao i pod uslovom da obaveze obelodanjivanja odgovaraju obavezama propisanim odredbama ovog zakona i aktima Komisije.

Izdavaoci iz člana 2. tačka 38) podtačka (3) ovog zakona mogu vršiti ponudu hartija od vrednosti u Republici i uključivati ih na regulisano tržište, odnosno MTP u Republici bez ispunjavanja uslova iz stava 2. ovog člana, a u skladu sa propisom o sadržini i formi zahteva i dokumentacije za hartije od vrednosti ovih izdavalaca, koji donosi Komisija.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na upis hartija od vrednosti u Centralni registar i uključivanje na regulisano tržište, odnosno MTP shodno se primenjuju i na hartije od vrednosti stranih izdavalaca.

Hartije od vrednosti domaćih izdavalaca koje se nude na stranom tržištu

Član 40

Vlasničke hartije od vrednosti domaćih izdavalaca mogu se javno nuditi na stranom tržištu ukoliko je izdavaocu odobreno objavljivanje prospekta za javnu ponudu ili za uključenje hartija od vrednosti na regulisano tržište, odnosno MTP u Republici, i u tom slučaju se Komisiji dostavlja blagovremeno obaveštenje.

Izdavalac može da uključi vlasničke hartije od vrednosti van Republike, i to ukoliko one ne ispunjavaju zakonom propisane uslove za odobravanje objavljivanja prospekta ili za uključenje na regulisano tržište, odnosno MTP u Republici, a uz prethodnu saglasnost Komisije.

Bez odobrenja Komisije dozvoljeno je izdavaocu da van Republike:

1) nudi ili uključuje u sekundarno trgovanje svoje dužničke hartije od vrednosti ili depozitne potvrde koje se odnose na te dužničke hartije od vrednosti;

2) nudi hartije od vrednosti sa ili bez odobrenja objavljivanja prospekta ili uključuje u sekundarno trgovanje.

Postupci u vezi sa ponudom i transakcijama izuzetim od obaveze objavljivanja prospekta

Član 41

Prilikom ponude hartija do vrednosti za koje nije potrebno objavljivanje prospekta u skladu sa odredbama člana 12. stav 1. tač. 7), 8) i 10) ovog zakona, a pre nego što postupi u skladu sa odredbama člana 37. ovog zakona, izdavalac hartija od vrednosti je dužan da Komisiji podnese i da traži odobrenje, u skladu sa aktom Komisije, dokumenata potrebnih radi primene izuzetaka od obaveze objavljivanja prospekta.

Obaveza podnošenja dokumenata Komisiji i odobrenje Komisije ne postoji u slučaju drugih transakcija izuzetih od obaveze objavljivanja prospekta prema odredbama čl. 12. i 13. ovog zakona, s tim što izdavalac treba da postupi u skladu sa odredbama člana 37. ovog zakona koje propisuju obaveze u vezi sa Centralnim registrom i regulisanim tržištem, odnosno MTP na koje će hartije od vrednosti biti uključene u trgovanje.

U slučajevima iz stava 2. ovog člana Komisija može, u toku vršenja nadzora, da zahteva od izdavaoca, ponuđača ili lica koje je podnelo zahtev za uključenje hartija od vrednosti na regulisano tržište, odnosno MTP dostavljanje obaveštenja o primeni izuzetka iz člana 12. ovog zakona.

Izdavalac ili drugo lice koje izdaje ili prodaje hartije od vrednosti u skladu sa jednim od izuzetaka od obaveze objavljivanja prospekta iz člana 12. stav 1. ovog zakona dužno je da pre prodaje hartija od vrednosti investitorima stavi na raspolaganje informacije koje odgovaraju informacijama koje, prema ovom zakonu i aktima Komisije, treba da sadrži prospekt za javnu ponudu, a u vezi sa istom vrstom izdavaoca, hartija od vrednosti i transakcije, pri čemu:

1) takve informacije ne moraju biti dostavljene u formi propisanoj za prospekt;

2) takve informacije ne moraju biti dostavljene Komisiji, niti je potrebno tražiti odobrenje od Komisije;

3) ukoliko izdavalac nije javno društvo i nema obavezu revizije finansijskih izveštaja u skladu sa odredbama zakona koji reguliše računovodstvo i reviziju, a izrada revidiranih izveštaja bi iziskivala neopravdano veliki napor ili trošak u vezi sa transakcijom, moguće je koristiti nerevidirane finansijske izveštaje;

4) informacije date na raspolaganje kvalifikovanom investitoru koji učestvuje u ponudi koja je izuzeta od obaveze objavljivanja prospekta treba da budu date na raspolaganje i svim drugim investitorima koji učestvuju u transakciji.

Nadzorna ovlašćenja Komisije

Član 42

Komisija vrši nadzor nad ispunjavanjem svih obaveza propisanih odredbama ovog poglavlja u vezi sa javnom ponudom hartija od vrednosti ili uključenjem na regulisano tržište, odnosno MTP u Republici.

Nadzor iz stava 1. ovog člana podrazumeva:

- 1) praćenje, prikupljanje i proveru objavljenih informacija i obaveštavanja od strane lica koja su obavezna da iste dostave Komisiji;
- 2) uvid u poslovanje izdavaoca i njegovog matičnog i zavisnih društava;
- 3) izricanje nadzornih mera iz čl. 43. i 44. ovog zakona.

Nadzorne mere u toku javne ponude hartija od vrednosti ili postupka za uključivanje hartija od vrednosti u trgovanje

Član 43

Ukoliko u toku javne ponude hartija od vrednosti ili postupka za uključivanje hartija od vrednosti u trgovanje Komisija utvrdi da su podaci iz prospekta značajno pogrešni ili da dovode investitora u zabludu, odnosno da su izostavljene bitne činjenice od značaja za utvrđivanje istinitosti ostalih podataka, Komisija nalaže izdavaocu da u određenom roku:

- 1) objavi ispravljene informacije na isti način na koji je prospekt objavljen;
- 2) fizički dostavi primerke prospekta ili dokumenata koji prate prospekt sa ispravljenim informacijama svim licima koja su već izvršila upis hartija od vrednosti;

U slučaju prospekta za javnu ponudu Komisija nalaže izdavaocu i ponuđaču da u određenom roku:

- 1) obustavi dalji upis, izdavanje potvrda o upisu i prijem uplata po osnovu upisa, sve dok izdavalac ne ispravi takve informacije dopunjavanjem prospekta ili pratećih dokumenata;
- 2) obavesti sva lica koja su upisala, odnosno kupila hartije od vrednosti i omogući im, ukoliko to žele da, u periodu od najmanje pet dana od dana izricanja nadzorne mere iz ovog člana, ponište upis i povrate novac po osnovu upisa.

Izdavalac je dužan da u određenom roku dostavi Komisiji izveštaj sa dokazima o otklonjenim nepravilnostima.

Ukoliko Komisija utvrdi da su postupci iz stava 2. ovog člana sprovedeni u predviđenom roku, rešenjem prekida obustavu i o tome obaveštava javnost, izdavaoca i lica koja su izvršila upis i uplatu hartija od vrednosti iz tog rešenja.

Ukoliko izdavalac ne otkloni ili ne može da otkloni nepravilnosti u predviđenom roku, Komisija rešenjem poništava prospekt i javnu ponudu i o tome obaveštava javnost, izdavaoca i lica koja su izvršila upis i uplatu hartija od vrednosti.

Ako se prospekt za javnu ponudu poništi, izdavalac ili drugo lice koje je vlasnik hartija od vrednosti je dužan da, u roku od tri radna dana od dana prijema rešenja Komisije iz stava 5. ovog člana, licima koja su izvršila upis i uplatu hartija od vrednosti vrati uplaćene iznose sa kamatom.

Kada postoji osnovana sumnja da je došlo do povrede odredaba ovog poglavlja, Komisija može privremeno da obustavi javnu ponudu ili uključenje u trgovanje na najviše 10 uzastopnih radnih dana.

Ostale mere u nadzoru

Član 44

U vršenju nadzora Komisija ima pravo da:

- 1) zahteva od izdavalaca, ponuđača ili lica koja traže uključenje na regulisano tržište, odnosno MTP da u prospekt uključe dodatne informacije, ukoliko je to neophodno radi zaštite investitora;
- 2) zahteva od izdavalaca, ponuđača ili lica koja traže uključenje na regulisano tržište, odnosno MTP, kao i lica koja ih kontrolišu ili su pod njihovom kontrolom, da dostave podatke i dokumenta od značaja za sprovođenje nadzora nad primenom odredaba ovog poglavlja;
- 3) zahteva od revizora, uprave izdavaoca, ponuđača ili podnosioca zahteva za uključenje na regulisano tržište, odnosno MTP, kao i njihovih posrednika koji će sprovesti postupak javne ponude ili podneti zahtev za uključenje na regulisano tržište, odnosno MTP, dostavu dodatnih informacija i obaveštenja od značaja za nadzor nad primenom odredaba ovog poglavlja;
- 4) zabrani ili privremeno obustavi oglašavanje, na najviše deset radnih dana, u slučaju kad postoji osnovana sumnja da je došlo do povrede odredaba ovog zakona ili akta Komisije;
- 5) privremeno zabrani trgovanje na regulisanom tržištu, odnosno MTP ili OTC tržištu ako se utvrdi da je došlo do povrede odredaba ovog zakona ili akta Komisije;
- 6) preduzme druge mere i sankcije u skladu sa odredbama poglavlja XIII. ovog zakona.

U preduzimanju mera iz stava 1. ovog člana Komisija uzima u obzir težinu povreda odredaba ovog poglavlja i svrhu koja se želi postići tim merama.

IV SEKUNDARNO TRGOVANJE

Posredovanje u sekundarnom trgovanju

Član 45

Na regulisanom tržištu, odnosno MTP mogu trgovati samo investiciona društva sa dozvolom Komisije, a druga lica mogu trgovati samo posredstvom tih društava.

Samo investiciona društva koja poseduju dozvolu Komisije mogu da posreduju u trgovanju na OTC tržištu.

Dozvola Komisije za OTC tržište nije potrebna, a Komisija vrši nadzor nad ovim tržištem sprovođenjem nadzora nad investicionim društvima koja vrše transakcije finansijskim instrumentima na OTC tržištu.

Sekundarno trgovanje finansijskim instrumentima

Član 46

Javno društvo je obavezno da podnese zahtev za uključenje svojih vlasničkih hartija od vrednosti u trgovanje na regulisano tržište u Republici, ukoliko ovim zakonom nije drukčije određeno.

U slučaju da vlasničke hartije od vrednosti ne ispunjavaju uslove predviđene za prijem na listing regulisanog tržišta, hartije od vrednosti se uključuju u trgovanje na segment regulisanog tržišta koji nije listing.

U slučaju da vlasničke hartije od vrednosti ne ispunjavaju uslove predviđene za prijem ni na segment regulisanog tržišta koje nije listing, hartije od vrednosti se uključuju u trgovanje na MTP.

U slučaju da su vlasničke hartije od vrednosti isključene sa regulisanog tržišta, odnosno MTP u skladu sa odredbom člana 122. ovog zakona, njima se trguje slobodno.

Izdavalac dužničkih hartija od vrednosti nije u obavezi da podnese zahtev za uključenje dužničkih hartija od vrednosti na tržište hartija od vrednosti, s tim što ukoliko dužničke hartije od vrednosti ne ispunjavaju uslove predviđene za prijem na listing regulisanog tržišta uključuju se, na zahtev izdavaoca, u trgovanje na poseban segment regulisanog tržišta, odnosno MTP.

Kada su dužničke hartije od vrednosti uključene u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP, tim hartijama se može trgovati i van regulisanog tržišta, odnosno MTP u skladu sa odredbama ovog zakona.

Na regulisanom tržištu, odnosno MTP trguje se standardizovanim izvedenim finansijskim instrumentima.

Prijavljivanje transakcija

Član 47

Transakcije hartijama od vrednosti koje se obavljaju van regulisanog tržišta, odnosno MTP prijavljuje blagovremeno Centralnom registru posrednik prodavca, a u slučaju kada se radi o hartijama od vrednosti koje su uključene u trgovanje na regulisano tržište odnosno MTP, transakcije se prijavljuju i regulisanom tržištu, odnosno MTP.

Izuzeci za druge transakcije

Član 48

Sledeće transakcije finansijskim instrumentima obavljaju se van regulisanog tržišta, odnosno MTP:

1) radi ispunjenja mera i obaveza u postupku statusne promene i promene pravne forme privrednog društva, u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju privredna društva, kao i u okviru reorganizacije privrednog društva u skladu sa propisima koji uređuju stečaj;

2) radi ostvarivanja posebnih prava nesaglasnih akcionara i članova, u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju privredna društva;

3) radi izvršenja pravnosnažne sudske odluke kojom se okončava ostavinski, ili stečajni postupak, odnosno radi izvršenja pravnosnažne sudske odluke kojom se okončava drugi sudski postupak;

4) u vezi sa ponudom za preuzimanje, u skladu sa zakonom kojim se uređuje preuzimanje akcionarskih društava.

Ako aktom Vlade nije drukčije određeno, sledeće transakcije se obavljaju van regulisanog tržišta, odnosno MTP:

1) prenos svojine bez naknade na akcijama koje su izdale banke, sa državne zajednice Srbija i Crna Gora na Republiku po osnovu Zakona o regulisanju odnosa između Savezne Republike Jugoslavije i pravnih lica i banaka sa teritorije Savezne Republike Jugoslavije koje su prvobitni dužnici ili garanti prema poveriocima Pariskog i Londonskog kluba ("Službeni list SRJ", br. 36/02 i 7/03);

2) trgovina akcijama koje su izdale banke kad je zakoniti imalac tih akcija Republika po osnovu Zakona o regulisanju odnosa između Savezne Republike Jugoslavije i pravnih lica i banaka sa teritorije Savezne Republike Jugoslavije koje su prvobitni dužnici ili garanti prema poveriocima Pariskog i Londonskog kluba i Zakona o regulisanju javnog duga Savezne Republike Jugoslavije po osnovu devizne štednje građana ("Službeni list SRJ", broj 36/02 i "Službeni glasnik RS", br. 80/04 i 101/05);

3) trgovina akcijama koje su izdale banke, kad je zakoniti imalac tih akcija Republika;

4) trgovina akcijama koje su izdale banke, kad je u skladu sa zakonom zakoniti imalac tih akcija Agencija za osiguranje depozita;

5) trgovina akcijama koje su izdale banke, kada su zakoniti imaoci tih akcija posebnim ugovorom, koji mora biti zaključen u pismenoj formi, ovlastili Agenciju za osiguranje depozita, da u njihovo ime i za njihov račun izvrši prodaju takvih akcija trećem licu;

6) trgovina akcijama koje su izdala društva za osiguranje, kada zakoniti imaoci tih akcija posebnim ugovorom, koji mora biti zaključen u pismenoj formi, ovlaste Agenciju za osiguranje depozita, da u njihovo ime i za njihov račun izvrši prodaju takvih akcija trećem licu, u skladu sa zakonom kojim se uređuje osiguranje;

7) trgovina akcijama koje su izdale banke, kad se ta trgovina vrši u postupku unovčenja imovine banaka u stečaju, odnosno likvidaciji u kojima funkciju stečajnog, odnosno likvidacionog upravnika vrši Agencija za osiguranje depozita;

8) trgovina akcijama Centralnog registra, berzi i drugih lica u finansijskom sektoru, kad je zakoniti imalac tih akcija Republika;

9) trgovina akcijama Centralnog registra, berzi i drugih lica u finansijskom sektoru, kada su zakoniti imaoci tih akcija posebnim ugovorom, koji mora biti zaključen u pismenoj formi, ovlastili Republiku da u njihovo ime i za njihov račun izvrši prodaju takvih akcija trećem licu.

Van regulisanog tržišta, odnosno MTP može se trgovati akcijama javnih društava, i to:

1) akcijama koje su prenete Akcijskom fondu, odnosno njegovom pravnom sledbeniku u skladu sa zakonom, kao i akcije pojedinačnih akcionara koje se nude na prodaju istovremeno sa tim akcijama;

2) akcijama čiji je zakoniti imalac Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih;

3) akcijama čiji je zakoniti imalac Republički fond za razvoj;

4) akcijama čiji je zakoniti imalac Republika.

Vlada može da propiše bliže postupak i način trgovine hartijama od vrednosti iz st. 2. i 3. ovog člana.

Transakciju obavljen u skladu sa odredbama ovog člana prodavac prijavljuje regulisanom tržištu, odnosno MTP na kome se trguje tim akcijama.

Nadzorne mere nakon uključivanja hartija od vrednosti na tržište hartija od vrednosti

Član 49

Nakon uključivanja hartija od vrednosti na regulisano tržište, odnosno MTP, Komisija je ovlašćena da:

- 1) obavi pregled poslovanja izdavaoca, društva koje ga kontroliše ili njegovih zavisnih društava u Republici Srbiji, ako je to potrebno radi provere i utvrđivanja da li izdavalac postupa u skladu sa odredbama ovog poglavlja;
- 2) u svrhu zaštite investitora i tržišta u celini naloži izdavaocu tih finansijskih instrumenata obelodanjivanje svih važnijih informacija koje mogu biti od uticaja na procenu vrednosti finansijskih instrumenata;
- 3) privremeno obustavi, odnosno zahteva od regulisanog tržišta, odnosno MTP da privremeno obustavi trgovanje finansijskim instrumentima ukoliko se osnovano sumnja da je došlo do povrede odredaba ovog poglavlja ili akta Komisije, odnosno ukoliko je, prema mišljenju Komisije, pozicija javnog društva takva da bi trgovanje ugrozilo interese investitora;
- 4) preduzme druge mere i sankcije u skladu sa odredbama poglavlja XIII. ovog zakona.

Komisija može da konsultuje organizatora tržišta kada odlučuje o privremenoj obustavi ili zabrani trgovanja na regulisanom tržištu, odnosno MTP.

V OBAVEZE JAVNIH DRUŠTAVA

Godišnji izveštaji

Član 50

Javno društvo je dužno da sastavi godišnji izveštaj, objavi javnosti i dostavi ga Komisiji, a regulisanom tržištu, odnosno MTP dostavlja ovaj izveštaj ukoliko su hartije od vrednosti tog društva uključene u trgovanje, i to najkasnije četiri meseca nakon završetka svake poslovne godine, kao i da obezbedi da godišnji finansijski izveštaj bude dostupan javnosti tokom najmanje pet godina od dana objavljivanja.

Godišnji izveštaj sadrži:

- 1) godišnje finansijske izveštaje sa izveštajem revizora;
- 2) godišnji izveštaj o poslovanju društva;
- 3) izjavu lica odgovornih za sastavljanje godišnjeg izveštaja, navodeći njihova imena, radna mesta i dužnosti u javnom društvu, da je, prema njihovom najboljem saznanju, godišnji finansijski izveštaj sastavljen uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i da daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva, uključujući i njegova društva koja su uključena u konsolidovane izveštaje.

Godišnji izveštaj o poslovanju društva obavezno sadrži:

- 1) verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja društva, a naročito finansijsko stanje u kome se ono nalazi, kao i podatke važne za procenu stanja imovine društva;
- 2) opis očekivanog razvoja društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama društva, kao i glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje društva izloženo;
- 3) sve važnije poslovne događaje koji su nastupili nakon proteka poslovne godine za koju se izveštaj priprema;
- 4) sve značajnije poslove sa povezanim licima;
- 5) aktivnosti društva na polju istraživanja i razvoja.

Ako je društvo u međuvremenu od sačinjavanja prethodnog godišnjeg izveštaja steklo sopstvene akcije, u godišnjem izveštaju navode se razlozi sticanja, broj i nominalna vrednost sopstvenih akcija, odnosno računovodstvena vrednost kod akcija bez nominalne vrednosti, imena lica od kojih su akcije stečene, označenje iznosa koji je društvo isplatilo po osnovu tog sticanja, odnosno naznaku da su stečene bez naknade, kao i ukupan broj sopstvenih akcija koje društvo poseduje.

Finansijski izveštaj javnog društva sastavlja se u skladu sa zakonom kojim se uređuju računovodstvo i revizija.

Revizija finansijskih izveštaja se obavlja u skladu sa zakonom kojim se uređuju računovodstvo i revizija, a izveštaj o reviziji koje je potpisalo lice odgovorno za reviziju finansijskih izveštaja u celini se obelodanjuje javnosti zajedno sa godišnjim finansijskim izveštajem.

Na javno društvo koje je obavezno da sastavi konsolidovani finansijski izveštaj, na odgovarajući način se primenjuju odredbe ovog člana.

Komisija uređuje bližu sadržinu i način objavljivanja godišnjih finansijskih izveštaja.

Usvajanje godišnjeg izveštaja

Član 51

Ukoliko nadležni organ javnog društva ne usvoji godišnji izveštaj u roku iz člana 50. stav 1. ovog zakona, javno društvo je obavezno da ga objavi javnosti u roku iz istog stava, uz obaveznu napomenu da godišnji izveštaj nije usvojen od strane nadležnog organa društva.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, javno društvo je obavezno da, u roku od sedam dana od dana usvajanja objavi javnosti da je godišnji izveštaj usvojen od strane nadležnog organa društva, i da ga objavi ako se razlikuje od prethodno objavljenog.

Javno društvo je obavezno da objavi u celosti i odluku nadležnog organa o usvajanju godišnjeg izveštaja, odluku o raspodeli dobiti ili pokriću gubitka ako ove odluke nisu sastavni deo godišnjeg izveštaja.

Polugodišnji izveštaji

Član 52

Javno društvo čijim se hartijama od vrednosti trguje na regulisanom tržištu, obavezno je da za prvih šest meseci poslovne godine, što pre, a najkasnije u roku od dva meseca nakon završetka navedenog polugodišta, sastavi polugodišnji izveštaj prema pravilima koja važe za godišnji izveštaj, objavi ga, dostavi Komisiji i regulisanom tržištu na kom su hartije od vrednosti tog društva uključene u trgovanje.

Javno društvo je dužno da obezbedi da izveštaj iz stava 1. ovog člana bude dostupan javnosti najmanje pet godina od dana objavljivanja.

Polugodišnji izveštaj koji se objavljuje i dostavlja Komisiji sadrži:

- 1) skraćeni bilans stanja koji sadrži uporedni prikaz podataka s podacima iz bilansa za prethodnu godinu;
- 2) skraćeni bilans uspeha koji sadrži uporedni prikaz podataka za isti period prethodne godine;
- 3) skraćeni izveštaj o promenama na kapitalu sa uporednim podacima za prethodnu godinu;
- 4) skraćeni izveštaj o tokovima gotovine, sa uporednim podacima za isti period prethodne godine;
- 5) napomene uz polugodišnje izveštaje koje moraju sadržavati dovoljno podataka kako bi se polugodišnji izveštaji mogli uporediti sa godišnjim izveštajima, kao i dovoljno podataka i objašnjenja neophodnih da bi na adekvatan način investitori razumeli značajne izmene u iznosima i događajima koji su uticali na bilans stanja i uspeha;
- 6) polugodišnji izveštaj o poslovanju društva koji obavezno sadrži opis značajnih događaja koji su se dogodili u prvih šest meseci poslovne godine, uticaj tih događaja na polugodišnje izveštaje, uz opis najznačajnijih rizika i neizvesnosti za preostalih šest meseci poslovne godine, podatke o značajnim transakcijama između povezanih lica izvršene u prvih šest meseci tekuće poslovne godine koje su bitno uticale na finansijski položaj i poslovanje javnog društva u tom periodu, kao i promene u transakcijama između povezanih lica koje su navedene u poslednjem godišnjem izveštaju koje bi mogle bitno uticati na finansijsko stanje ili rezultate poslovanja društva u prvih šest meseci tekuće poslovne godine;

7) izjavu lica odgovornih za sastavljanje polugodišnjeg izveštaja, navodeći njihova, radna mesta i dužnosti u javnom društvu, da je, prema njihovom najboljem saznanju, polugodišnji finansijski izveštaj sastavljen uz primenu međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i da daju istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, dobitima i gubicima, finansijskom položaju i poslovanju javnog društva, uključujući i društva koja su uključena u njegove konsolidovane izveštaje.

Skraćeni izveštaji iz stava 3. tač. 1) - 4) ovog člana sadrže najviše sva zaglavlja i međuzbirove koji su bili uključeni u poslednji godišnji finansijski izveštaj, a dodatne stavke se mogu uključiti samo ukoliko bi njihovo izostavljanje u polugodišnjim finansijskim izveštajima imalo za posledicu stvaranje pogrešne slike o imovini, obavezama, finansijskom položaju, dobitima ili gubicima i poslovanju izdavaoca.

Kada javno društvo ima obavezu da finansijske izveštaje u svom godišnjem izveštaju pripremi na konsolidovanoj osnovi, finansijski izveštaji pripremljeni u okviru polugodišnjeg izveštaja takođe se pripremaju na konsolidovanoj osnovi i kao takvi objavljuju.

Ukoliko su polugodišnji finansijski izveštaji revidirani, javno društvo je obavezno da na način i u roku iz st. 1. i 2. ovog člana objavi javnosti i revizorski izveštaj.

Ukoliko polugodišnji finansijski izveštaji iz stava 1. ovog člana nisu revidirani, javno društvo je obavezno da o tome da izjavu u svom polugodišnjem izveštaju.

Komisija uređuje bližu sadržinu i način objavljivanja polugodišnjih izveštaja.

Kvartalni izveštaji

Član 53

Javno društvo čijim se hartijama od vrednosti trguje na listingu regulisanog tržišta dužno je da sastavi, objavi javnosti i dostavi Komisiji i organizatoru tržišta kvartalni izveštaj, najkasnije 45 dana nakon završetka svakog od prva tri tromesečja tekuće poslovne godine, kao i da obezbedi da ovaj izveštaj bude dostupan javnosti najmanje pet godina od dana objavljivanja.

Na kvartalni izveštaj shodno se primenjuju odredbe člana 52. stav 3. ovog zakona.

Komisija uređuje bližu sadržinu i način objavljivanja kvartalnih finansijskih izveštaja.

Revizija finansijskih izveštaja javnih društava

Član 54

Pravno lice koje obavlja reviziju može obaviti najviše pet uzastopnih revizija godišnjih finansijskih izveštaja kod istog javnog društva.

Revizor iz stava 1. ovog člana ne može u istoj godini obavljati i reviziju finansijskih izveštaja društva i pružati mu konsultantske usluge, niti reviziju može vršiti za poslovnu godinu u kojoj joj je pružio te usluge.

Lice koje obavlja reviziju mora imati najviše profesionalno zvanje u oblasti revizije, prema zakonu kojim se uređuje revizija, kao i najmanje tri godine iskustva u obavljanju poslova revizije i mora biti nezavisno od javnog društva u kome obavlja reviziju.

Lice iz stava 3. ovog člana ne smatra se nezavisnim od javnog društva ako je ono, preduzeće za reviziju u kome je to lice angažovano ili rukovodilac tog preduzeća u tekućoj godini i u dve prethodne poslovne godine, kao i za vreme obavljanja revizije:

- 1) blisko povezano s društvom;
- 2) poslovni partner tog javnog društva;
- 3) ima direktno ili indirektno vlasništvo u društvu;
- 4) likvidacioni ili stečajni upravnik društva;
- 5) ugovorna strana u ugovornom odnosu s licem koje bi moglo negativno uticati na njegovu nepristrasnost i nezavisnost.

Revizor iz stava 1. ovog člana sačinjava izveštaj i daje mišljenje o tome da li su godišnji finansijski izveštaji javnog društva sačinjeni u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, odnosno međunarodnim računovodstvenim standardima, zakonom kojim se uređuju računovodstvo i revizija, kao i da li istinito i objektivno prikazuju finansijski položaj, rezultate poslovanja i novčane tokove za tu godinu po svim materijalno značajnim pitanjima.

Revizor iz stava 1. ovog člana dužan je da dostavi Komisiji, upravnom i izvršnom odboru mišljenje o efikasnosti funkcionisanja unutrašnje revizije, sistemu upravljanja rizicima i sistemu unutrašnjih kontrola i da svoje zaključke i nalaze uvrsti u obavezan sadržaj pisma rukovodstvu.

Komisija može od revizora zahtevati i dodatna obaveštenja u vezi sa izvršenom revizijom.

Revizor iz stava 1. ovog člana je dužan je da obavesti Komisiju, upravni i izvršni odbor društva, i to odmah nakon što za njih sazna, o svakoj činjenici koja predstavlja:

- 1) povredu zakona i akata iz stava 5. ovog člana;
- 2) materijalno značajnu promenu finansijskog rezultata iskazanog u nerevidiranim godišnjim finansijskim izveštajima;
- 3) okolnost koja bi mogla dovesti do materijalnog gubitka ili bi mogla ugroziti kontinuitet poslovanja javnog društva.

Komisija može propisati bliže uslove i način davanja obaveštenja iz stava 8. ovog člana.

Kad su nepravilnosti u poslovanju javnog društva utvrđene u izveštaju revizora, društvo je dužno da te nepravilnosti otkloni i da o tome obavesti Komisiju.

Ako javno društvo ne otkloni nepravilnosti iz stava 10. ovog člana, Komisija može prema tom društvu preduzeti mere propisane ovim zakonom.

Ako Komisija utvrdi da revizija nije obavljena u skladu sa odredbama ovog zakona, neće prihvatiti izveštaj o toj reviziji i zahtevaće da drugi revizor ponovo obavi reviziju o trošku javnog društva.

Komisija utvrđuje i objavljuje listu pravnih lica koja mogu obavljati reviziju iz stava 1. ovog člana, kriterijume koje revizor treba da ispuni radi stavljanja, odnosno brisanja sa navedene liste, kao i koje konsultantske usluge to lice ne može da obavlja u istoj godini kada obavlja i reviziju.

Dodatne informacije

Član 55

Javno društvo je dužno da bez odlaganja dostavi Komisiji i regulisanom tržištu, odnosno MTP na kome su njegove vlasničke hartije od vrednosti uključene u trgovanje, svaku promenu koja je nastala u pravima iz vlasničkih hartija od vrednosti, za svaku klasu vlasničkih hartija od vrednosti posebno, uključujući i promene u pravima iz izvedenih finansijskih instrumenata koje izdaje to javno društvo, a koje daju pravo na sticanje njegovih vlasničkih hartija od vrednosti.

Javno društvo izdavalac hartija od vrednosti koje nisu vlasničke hartije od vrednosti, a koje su uključene u trgovanje na regulisanom tržištu, odnosno MTP dužno je da, bez odlaganja, dostavi Komisiji i regulisanom tržištu, odnosno MTP da objavi svaku promenu u pravima iz tih hartija od vrednosti, uključujući i promene u uslovima koje mogu posredno uticati na promenu u pravima tih hartija od vrednosti, a naročito promene u vezi sa uslovima zaduživanja i kamatnom stopom.

Stav 2. ovog člana ne odnosi se na promene uslova koji nastaju nezavisno od volje izdavaoca, a objektivno su određivi, kao što su promene LIBOR, EURIBOR i sl.

Komisija može propisati obavezu dostavljanja drugih izveštaja i rokove za njihovo dostavljanje.

Izuzeci

Član 56

Odredbe čl. 50 - 53. ovog zakona ne primenjuju se na javna društva koja isključivo izdaju dužničke hartije od vrednosti kojima se trguje na regulisanom tržištu, odnosno MTP, čija je vrednost po jedinici najmanje 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti.

Podaci o značajnim učešćima

Član 57

Kada fizičko ili pravno lice neposredno ili posredno dostigne, pređe ili padne ispod 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, 30%, 50% i 75% prava glasa istog akcionarskog društva čijim se akcijama trguje na regulisanom tržištu, odnosno MTP dužno je da o tome obavesti Komisiju, to društvo i regulisano tržište, odnosno MTP na kome su akcije tog društva uključene u trgovanje.

Obaveza iz stava 1. ovog člana odnosi se i na dostizanje, prelazak ili pad ispod propisanih pragova u akcionarskom društvu kada je ono posledica promene broja akcija sa pravom glasa na koje je podeljen osnovni kapital izdavaoca ili promene broja glasova koje proističu iz tih akcija.

Procenat prava glasa koji pripada fizičkom ili pravnom licu računa se na osnovu broja svih izdatih akcija sa pravom glasa, uključujući i sopstvene akcije izdavaoca, kao i akcije kod kojih

je ostvarivanje prava glasa isključeno, odnosno ograničeno zakonom ili pravnim poslom, ukoliko je takav posao u skladu sa zakonom.

Javno društvo čijim se akcijama trguje na regulisanom tržištu, odnosno MTP a u kojem je došlo do promene broja akcija sa pravom glasa, obavezno je da na kraju svakog kalendarskog meseca u svrhe izračunavanja praga iz ovog člana, javno objavi informacije o nastalim promenama i novom ukupnom broju akcija sa pravom glasa, kao i vrednost osnovnog kapitala.

Javno društvo, izdavalac akcija sa pravom glasa, nakon prijema obaveštenja iz stava 1. ovog člana, dužno je da podatke sadržane u obaveštenju objavi javnosti odmah, a najkasnije u roku od tri radna dana od dana prijema.

Obaveza iz stava 1. ovog člana odnosi se na lice kada, neposredno ili posredno, u svoje ime i za svoj račun ili u svoje ime i za račun drugog fizičkog, odnosno pravnog lica, drži akcije sa pravom glasa javnog društva ili depozitne potvrde.

Obaveza obaveštavanja iz ovog člana se odnosi na fizičko i pravno lice koje posredno ili neposredno poseduje finansijske instrumente koji mu jednostranom izjavom volje ili na osnovu obavezujućeg pravnog posla daju pravo da stekne već izdate akcije sa pravom glasa javnog društva, a koje su uključene u trgovanje na regulisanom tržištu, odnosno MTP.

Sticanje ili raspolaganje značajnim učešćem u pravu glasa

Član 58

Obaveze propisane odredbama člana 57. ovog zakona, odnose se i na fizičko ili pravno lice kada to lice stekne, otuđi, raspoláže ili ostvaruje pravo glasa u jednom od sledećih slučajeva ili u kombinaciji sledećih slučajeva:

- 1) pravo glasa poseduje treća strana sa kojom je to fizičko ili pravno lice zaključilo ugovor koji ih obavezuje da, zajedničkim ostvarivanjem prava glasa koje poseduju, usvoje dugoročnu zajedničku politiku upravljanja tim javnim društvom;
- 2) pravo glasa koje je fizičko ili pravno lice na osnovu ugovora privremeno i uz naknadu prenelo na treću stranu radi ostvarivanja tih prava, ukoliko je takav posao u skladu sa zakonom;
- 3) pravo glasa koje je preneto kao sredstvo obezbeđenja fizičkom ili pravnom licu, kada to lice kontroliše to pravo glasa i iskaže svoju nameru ostvarivanja tih prava i ukoliko je takav posao u skladu sa zakonom;
- 4) pravo glasa iz akcija za koje je u korist fizičkog ili pravnog lica osnovano pravo plodouživanja;
- 5) pravo glasa koje poseduje ili ga može ostvariti, a u skladu sa odredbama tač. 1) - 4) ovog stava društvo koje je kontrolisano od strane fizičkog ili pravnog lica;
- 6) pravo glasa iz akcija deponovanih kod fizičkog ili pravnog lica, a to pravo glasa lice može da ostvaruje samostalno, na način kako to lice samo odredi i ukoliko nema posebnih uputstava od akcionara;
- 7) pravo glasa iz akcija koje treća strana drži u svoje ime, a za račun fizičkog ili pravnog lica;

8) pravo glasa koje to lice može ostvarivati kao punomoćnik samostalno, na način kako to lice samo odredi i ukoliko nema posebnih uputstava od akcionara.

Procedure obaveštavanja i obelodanjivanja u vezi sa značajnim učešćima

Član 59

Obaveštenje iz člana 57. ovog zakona sadrži sledeće informacije:

- 1) poslovno ime, sedište i adresu javnog društva, izdavaoca akcija;
- 2) podatke o fizičkom ili pravnom licu koje je dostigao, prešao ili pao ispod praga propisanog članom 57. ovog zakona;
- 3) podatke o kontrolisanim društvima preko kojih lice iz tačke 2) ovog stava posredno ostvaruje pravo glasa, ukoliko je to slučaj;
- 4) podatke o akcionaru, ako je akcionar različit od lica iz tač. 2) i 3) ovog stava, kao i podatke o licu koji za račun tog akcionara ostvaruje pravo glasa shodno članu 57. ovog zakona;
- 5) podatak o ispravi i načinu na osnovu koga se dostiže, prelazi ili pada ispod propisanog praga;
- 6) podatak o broju glasova u apsolutnom i relativnom iznosu kojim se doseže, prelazi ili pada ispod propisanog praga, a na osnovu podataka izdavaoca o ukupnom broju izdatih akcija sa pravom glasa;
- 7) podatak o ukupnom broju glasova u apsolutnom i relativnom iznosu koji je dostignut, pređen ili ispod kojeg se palo;
- 8) datum kada je prag dostignut, prekoračen ili ispod kojeg se palo.

U obaveštenju iz stava 1. ovog člana za fizičko lice navodi se ime, prezime, matični broj i prebivalište, a za pravno lice poslovno ime, pravni oblik, sedište, adresa, matični broj i podaci o odgovornim licima u pravnom licu.

Komisija propisuje bližu sadržinu i formu obrasca za dostavljanje obaveštenja iz stava 1. ovog člana, kao i oblik i način njegovog dostavljanja.

Obaveštenje se dostavlja u najkraćem mogućem roku, a ne kasnije od isteka četiri dana trgovanja, gde je prvi dan trgovanja dan nakon što lice iz čl. 57. i 58. ovog zakona:

- 1) sazna za sticanje ili otuđivanje, odnosno za mogućnost ostvarivanja prava glasa ili je, s obzirom na okolnosti, moglo da ima takva saznanja bez obzira na dan sticanja, otuđenja ili nastanka mogućnosti za ostvarivanje prava glasa;
- 2) je obavešteno o poslednjim promenama u osnovnom kapitalu u skladu sa odredbama člana 57. stav 4. ovog zakona.

Smatra se da je fizičko ili pravno lice saznalo ili moglo saznati za sticanje, gubitak ili mogućnost ostvarivanja prava glasa najkasnije u roku od dva dana trgovanja od dana transakcije.

Izuzetno od odredbe stava 4. ovog člana, a u slučaju iz člana 58. stav 1. tačka 8) ovog zakona, akcionar, odnosno punomoćnik, obavezan je da dostavi obaveštenje iz člana 57. stav 1. ovog zakona akcionarskom društvu i Komisiji na dan davanja, odnosno primanja punomoći.

Dani trgovanja, u smislu ovog člana, su dani kada se obavlja trgovanje na regulisanom tržištu, odnosno MTP, a na koje su uključene akcije.

Kada postoji obaveza obaveštavanja iz ovog člana, kao i iz čl. 57. i 58. ovog zakona koje se odnosi na druga lica koja su blisko povezana sa licem koje stiče akcije sa pravom glasa, odnosno ukoliko je više od jednog fizičkog ili pravnog lica zaduženo za davanje obaveštenja, može se poslati jedno zajedničko obaveštenje, s tim što se smatra da je obaveza ispunjena čim neko od navedenih lica ispuni obavezu.

Izuzeci od obaveze obaveštavanja o značajnim učešćima

Član 60

Odredbe čl. 57. i 58. ovog zakona ne primenjuju se na:

- 1) akcije sa pravom glasa koje se stiču isključivo radi kliringa i saldiranja u okviru uobičajenog ciklusa saldiranja;
- 2) na pravo glasa koje kastodi banke mogu da ostvaruju samo prema uputstvima datim od klijenata pismenim putem ili u elektronskom obliku.
- 3) sticanje ili otuđenje značajnog učešća koji dostigne ili prelazi 5%, kada to učešće stiče ili otuđuje market mejker ukoliko ta aktivnost ne utiče na upravljanje izdavaoca, odnosno ne vrši uticaj na izdavaoca da kupi takve akcije ili da podrži cenu akcije.

Pravno lice nije obavezno da daje obaveštenja u vezi sa značajnim učešćima, ukoliko takvo obaveštavanje vrši matično društvo, odnosno matično društvo tog društva.

Izuzeci kod izračunavanja procenta prava glasa

Član 61

Ukoliko društvo za upravljanje ostvaruje svoje pravo glasa nezavisno od svog matičnog društva, matično društvo društva za upravljanje nema obavezu da daje obaveštenja u skladu sa odredbama čl. 57. i 58. ovog zakona u vezi sa učešćima kojima upravlja društvo za upravljanje u skladu sa odredbama zakona koji reguliše investicione fondove.

Matično društvo investicionog društva nije obavezno da daje obaveštenja u skladu sa odredbama čl. 57. i 58. ovog zakona u vezi sa učešćima kojima investiciono društvo upravlja pružanjem usluge upravljanjem portfolijom, ukoliko:

- 1) je investiciono društvo ovlašćeno od strane nadzornog organa da upravlja portfolijom u skladu sa odredbom člana 2. tačka 8) podtač. (4) ovog zakona;
- 2) može ostvarivati pravo glasa iz ovih akcija samo prema uputstvima datim od klijenata u pismenom ili elektronskom obliku, odnosno da obezbedi da se usluge upravljanja portfolijima klijenata pružaju nezavisno od drugih usluga, a u skladu sa propisanim procedurama;

3) investiciono društvo ostvaruje pravo glasa nezavisno od svog matičnog društva.

Odredbe čl. 57. i 58. ovog zakona se primenjuju kada društvo za upravljanje, odnosno investiciono društvo ostvaruje pravo glasa iz akcija i finansijskih instrumenata koji pripadaju njegovom matičnom društvu, odnosno drugom zavisnom društvu tog matičnog društva, a to pravo glasa društvo za upravljanje, odnosno investiciono društvo ne može ostvarivati samostalno, već samo uz neposredna ili posredna uputstva matičnog ili drugog zavisnog društva koje kontroliše to matično društvo.

Komisija propisuje bliže način obaveštavanja i dokumentaciju radi primene izuzetaka iz ovog člana.

Nadležnost Komisije da privremeno oduzme pravo glasa

Član 62

Ukoliko lice koje je u obavezi da dostavlja obaveštenje postupi suprotno odredbama čl. 57 - 59. ovog zakona, Komisija donosi rešenje kojim se privremeno oduzima pravo glasa na akcijama u vlasništvu tog lica, sve dok se obaveze propisane navedenim odredbama u potpunosti ne ispune.

O donošenju rešenja iz stava 1. ovog člana Komisija obaveštava lice na koje se rešenje odnosi, javno društvo, Centralni registar i regulisano tržište, odnosno MTP na kojem su akcije sa pravom glasa uključene u trgovanje.

Donošenje rešenja iz stava 1. ovog člana ne sprečava Komisiju da preduzme i druge mere za koje je ovlašćena odredbama ovog zakona.

Obaveštavanje o sticanju sopstvenih akcija

Član 63

Ukoliko javno društvo stiče ili otuđuje sopstvene akcije sa pravom glasa, samostalno ili preko lica koje deluje u svoje ime, a za račun tog javnog društva, dužno je da objavi javnosti broj sopstvenih akcija u apsolutnom i relativnom iznosu u najkraćem mogućem roku, ali ne kasnije od isteka četiri dana trgovanja nakon sticanja ili otuđenja akcija s pravom glasa.

Tretman akcionara

Član 64

Javno društvo izdavalac vlasničkih hartija od vrednosti kojima se trguje na regulisanom tržištu, odnosno MTP obezbeđuje isti tretman za sve akcionare iste klase vlasničkih hartija od vrednosti.

Akcionarima mora biti omogućeno ostvarivanje njihovih prava angažovanjem punomoćnika.

Druge obaveze informisanja javnih društava izdavalaca vlasničkih hartija od vrednosti

Član 65

Javno društvo izdavalac vlasničkih hartija od vrednosti kojima se trguje na regulisanom tržištu, odnosno MTP je obavežno da obezbedi da su dostupni svi načini i informacije potrebni akcionarima za ostvarivanje njihovih prava, uz odgovarajuću zaštitu celovitosti tih podataka.

Javno društvo iz stava 1. ovog člana dužno je naročito da:

- 1) pruža informacije o mestu, vremenu i dnevnom redu održavanja skupštine akcionara, ukupnom broju akcija i akcijama sa pravom glasa, kao i o pravima akcionara da učestvuju na skupštini u skladu sa zakonom koji uređuje privredna društva;
- 2) dostavi izjavu o punomoćniku pismenim putem ili u elektronskoj formi, zajedno sa obaveštenjem o održavanju skupštine, svakom licu koje ima pravo da glasa na skupštini akcionara ili, na njegov zahtev, i nakon objavljivanja poziva za održavanje skupštine;
- 3) odredi kreditnu instituciju preko koje izvršava svoje finansijske obaveze prema akcionarima;
- 4) objavi ili dostavi obaveštenje o dodeli i isplati dividendi, kao i o emisiji novih akcija, uključujući informacije o eventualnoj novoj dodeli, upisu, poništavanju ili zameni.

Javno društvo iz stava 1. ovog člana može dostavljati informacije akcionarima i elektronskim putem, ukoliko je takva odluka usvojena na skupštini akcionara i ispunjeni sledeći uslovi:

- 1) dostavljanje informacija elektronskim putem ni u kom slučaju ne sme da zavisi od mesta prebivališta ili boravišta akcionara, odnosno od sedišta pravnog lica iz odredbe člana 58. ovog zakona;
- 2) postojanje postupka identifikacije koji omogućava da su akcionari, odnosno fizička ili pravna lica iz odredbe člana 57. ovog zakona blagovremeno obavešteni;
- 3) od akcionara ili fizičkih i pravnih lica iz člana 58. tač. 1) - 5) ovog zakona se traži pismeno odobrenje za dostavljanje informacija elektronskim putem, a smatra se da su ta lica dala pristanak ukoliko ne ulože prigovor u razumnom roku, s tim što se ovim licima ostavlja mogućnost da u bilo kom trenutku naknadno zahtevaju dostavljanje informacija pisanim putem;
- 4) javno društvo utvrđuje troškove u vezi sa dostavljanjem informacija elektronskim putem, u skladu sa principom jednakog tretmana iz stava 1. ovog člana.

Javno društvo iz stava 1. ovog člana je dužno da predlog izmena statuta ili osnivačkog akta odmah dostavi Komisiji i regulisanom tržištu, odnosno MTP na kome se trguje njegovim hartijama od vrednosti, a najkasnije na dan objavljivanja poziva za održavanje skupštine na kojoj će se raspravljati o tim pitanjima.

Druge obaveze informisanja javnih društava izdavaoca dužničkih hartija od vrednosti

Član 66

Javno društvo izdavalac dužničkih hartija od vrednosti dužno je da svim imiocima dužničkih hartija od vrednosti istog ranga obezbedi ravnopravan tretman u vezi sa pravima koja proizilaze iz tih dužničkih hartija od vrednosti.

Javno društvo izdavalac vlasničkih hartija od vrednosti je dužno da bez odlaganja obavesti javnost o svakom novom izdavanju dužničkih hartija od vrednosti, a naročito o osiguranju ili garanciji u vezi sa tim izdavanjem.

Pristup propisanim podacima

Član 67

Javno društvo i izdavalac koji je podneo zahtev za uključenje svojih hartija od vrednosti u trgovanje na regulisanom tržištu, odnosno MTP dužno je da objavi propisane podatke iz ovog poglavlja na način koji omogućava da su ti podaci lako i brzo dostupni svima na ravnopravnoj osnovi.

Javno društvo i izdavalac su dužni da koriste medije koji mogu obezbediti efikasno dostavljanje informacija u propisanoj sadržini javnosti širom Republike, a na način koji u najvećoj mogućoj meri sprečava neovlašćeni pristup istima.

Javno društvo i izdavalac ne mogu uzimati naknadu od investitora za usluge dostavljanja propisanih podataka.

Javno društvo i izdavalac objavljuje propisane podatke na svojoj internet stranici.

Javno društvo i izdavalac su dužni da propisane podatke, istovremeno sa objavljivanjem, dostave i Komisiji radi objavljivanja u službenom registru informacija.

Javno društvo i izdavalac čije su hartije od vrednosti uključene na regulisanom tržištu, odnosno MTP dostavlja propisane podatke i tom tržištu, odnosno MTP.

Komisija vodi službeni registar informacija koji ispunjava osnovne standarde kvaliteta, bezbednosti, pouzdanosti izvora informacija, beleženja vremena i lakog pristupa krajnjih korisnika.

Komisija propisuje bližu sadržinu, način dostavljanja i objavljivanja podataka iz stava 1. ovog člana, kao i način, uslove vođenja i vrstu podataka u registru iz stava 7. ovog člana.

Javna društva strani izdavaoci

Član 68

Javno društvo strani izdavalac čijim se hartijama od vrednosti trguje na regulisanom tržištu, odnosno MTP u Republici, dužno je da primenjuje odredbe ovog poglavlja, izuzev odredbi čl. 56, 62. i 64. ovog zakona.

Javno društvo strani izdavalac dužno je da Komisiji dostavlja i objavi javnosti u Republici sve dodatne informacije koje je obavezno da obelodani imaocima hartija od vrednosti, u skladu sa zakonima svoje matične države ili propisima finansijskog tržišta svoje matične države na kome su njegove hartije od vrednosti uključene u trgovanje.

Podaci koji se podnose Komisiji ili se objavljuju javnosti u Republici u skladu sa odredbama ovog člana podnose se ili objavljuju na srpskom jeziku, a mogu se istovremeno objavljivati i na drugom jeziku.

Odgovornost za istinitost i potpunost podataka

Član 69

Na odgovornost za istinitost i potpunost podataka koje javno društvo podnosi Komisiji i organizatoru tržišta, odnosno regulisanom tržištu i objavljuje u skladu sa odredbama ovog poglavlja, shodno se primenjuju odredbe člana 19. ovog zakona koje propisuju odgovornost za podatke sadržane u prospektu za javnu ponudu ili za uključenje hartija od vrednosti u trgovanje, i to ukoliko se u tim slučajevima društvo može smatrati izdavaocem iz odredbe tog člana, s tim što se pokrovitelj i agent iz člana 19. stav 1. tačka 4) ovog zakona ne smatraju odgovornim.

Prestanak svojstva javnog društva

Član 70

Svojstvo javnog društva može prestati nakon dostavljanja odgovarajućih dokaza Komisiji da:

- 1) na kraju bilo koje naredne kalendarske godine, nakon one u kojoj je uspešno izvršena javna ponuda hartija od vrednosti tog društva, javno društvo ima manje od 100 vlasnika klase dužničkih hartija od vrednosti koje su bile predmet javne ponude;
- 2) je postupilo u skladu sa odredbama člana 123. ovog zakona, kao i da je izvršilo otkup akcija od nesaglasnih akcionara.

Izuzetno od stava 1. ovog člana izdavaocu može prestati svojstvo javnog društva, ukoliko u toku bilo koje kalendarske godine sve hartije od vrednosti izdate javnom ponudom budu:

- 1) preuzete putem ponude za preuzimanje;
- 2) otkupljene u postupku prinudne prodaje ili ostvarivanja prava na prodaju akcija društva u skladu sa zakonom koji uređuje privredna društva;
- 3) poništene nakon spajanja ili drugog oblika statusne promene.

Komisija na zahtev izdavaoca i uz prilaganje odgovarajućih dokaza briše javno društvo iz registra na način propisan odredbama ovog člana i akta Komisije.

Nadzor Komisije nad javnim društvima

Član 71

Komisija sprovodi nadzor nad primenom i izvršavanjem svih obaveza propisanih odredbama iz ovog poglavlja.

Komisija je u vršenju nadzora iz stava 1. ovog člana ovlašćena da:

- 1) zahteva dostavljanje podataka, dokumenata, dokaza i izjava od revizora, izdavaoca, fizičkih lica i pravnih subjekata iz čl. 56. i 57. ovog zakona;
- 2) zahteva dostavljanje podataka, dokumenata, dokaza i izjava od društava koja kontrolišu ili koja su kontrolisana od strane fizičkih i pravnih lica iz tačke 1) ovog stava, kao i ostalih fizičkih i pravnih lica za koje Komisija smatra da mogu imati saznanja od interesa za nadzor;

- 3) zahteva od izdavaoca javno objavljivanje podataka, dokaza i izjava iz tač. 1) i 2) ovog stava, na način i u roku koji odredi Komisija;
- 4) objavi javno podatke dokaze i izjave iz tač. 1) i 2) ovog stava, ako iste propusti da javnosti objavi izdavalac, lice koje kontroliše izdavaoca ili koju kontroliše izdavalac, a nakon što je Komisija primila odgovarajuće dokaze od izdavaoca;
- 5) zahteva od uprave izdavaoca, kao i fizičkih i pravnih lica iz čl. 56. i 57. ovog zakona, javno obelodanjivanje propisanih informacija, ako iste nisu javno objavljene;
- 6) obustavi ili zahteva od regulisanog tržišta, odnosno MTP na kojem su uključene hartije od vrednosti izdavaoca obustavljanje trgovine hartija od vrednosti izdavaoca najduže na deset dana, ako postoji opravdana sumnja da izdavalac postupa suprotno odredbama ovog poglavlja;
- 7) isključi hartije od vrednosti izdavaoca sa regulisanog tržišta, i naloži organizatoru MTP da iste uključi na MTP ako se utvrdi da izdavalac postupa suprotno odredbama ili postoji opravdana sumnja da izdavalac postupa suprotno odredbama koje regulišu obavezu objavljivanja podataka javnosti;
- 8) prati postupanje izdavaoca u vezi sa obavezom objavljivanja propisanih informacija javnosti i u propisanim rokovima, obezbeđujući jednak pristup tim informacijama na celom području Republike;
- 9) preduzima odgovarajuće mere prema izdavaocu, ako se kod objavljivanja informacija javnosti ne pridržava načela jednakog pristupa objavljenim informacijama na celom području Republike;
- 10) objavi javno da se izdavalac, kao i fizičko i pravno lica iz čl. 56. i 57. ovog zakona ne pridržavaju svojih obaveza propisanih ovim poglavljem;
- 11) proverava da li se javno objavljuju propisane informacije sa sadržajem i u formi propisanoj ovim zakonom i aktima Komisije;
- 12) preduzima odgovarajuće mere u slučaju kada se propisane informacije ne objavljuju javno sa sadržajem i u formi propisanoj ovim zakonom;
- 13) sprovodi neposredan nadzor na području Republike nad primenom odredaba ovog poglavlja.

Dostava podataka, dokumenata, dokaza i izjava Komisiji od strane revizora u skladu sa stavom 2. tačka 1) ovog člana ne smatra se povredom zabrane odavanja podataka koja je revizoru propisana ugovorom, zakonom ili podzakonskim aktom i, u tom slučaju, revizor ne snosi odgovornost.

Kada su hartije od vrednosti izdavaoca uključene na regulisano tržište, odnosno MTP, a Komisija utvrdi nepravilnosti, odnosno nezakornosti u smislu odredbi ovog poglavlja, Komisija će rešenjem naložiti preduzimanje radnji koje doprinose uspostavljanju zakonitosti, odnosno izreći će mere u okviru ovlašćenja propisanih stavom 2. ovog člana i odrediće rok za izvršenje i dostavljanje dokaza o postupanju po nalogima Komisije.

Rešenje o preduzetim merama iz stava 2. ovog člana Komisija će dostaviti izdavaocu, akcionarima, odnosno imiocima dužničkih hartija od vrednosti putem izdavaoca,

regulisanom tržištu, odnosno MTP na kojem su uključene hartije od vrednosti izdavaoca i nadležnom organu regulisanog tržišta, odnosno MTP na koje su uključene hartije od vrednosti.

Ako lice ne postupi u skladu s rešenjem Komisije iz stava 4. ovog člana, Komisija može novim rešenjem izreći novu meru ili više mera.

Komisija može preduzeti i druge mere i sankcije u skladu sa odredbama poglavlja XIII. ovog zakona.

Član 72

Komisija javno objavljuje sve preduzete mere i sankcije koje su izrečene radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, odnosno nezakonitosti u vezi sa obavezom javnog objavljivanja propisanih podataka koja se odnosi na konkretnog izdavaoca, osim u slučajevima kada bi javno objavljivanje moglo ozbiljno uticati na finansijsko tržište ili bi uzrokovalo nesrazmernu štetu licima uključenim u preduzete mere i izrečene kazne.

VI ZLOUPOTREBE NA TRŽIŠTU

Primena

Član 73

Odredbe ovog poglavlja (čl. 73 - 94.) primenjuju se na svaki finansijski instrument koji je uključen u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP u Republici, na regulisano tržište u inostranstvu, odnosno u vezi s kojim je upućen zahtev za uključjenje, bez obzira na to da li je ili nije došlo do transakcije na tom tržištu.

Odredba stava 1. ovog člana primenjuje se i na transakcije na OTC tržištu.

Čl. 76 -78. ovog zakona odnose se i na svaki finansijski instrument koji nije uključen u trgovanje u smislu stava 1. ovog člana, a čija vrednost zavisi od finansijskog instrumenta iz kojeg je izveden.

Čl. 79 - 83. ovog zakona ne primenjuju se na izdavaoce koji nisu javna društva i koji nisu zatražili ili dobili odobrenje za uključjenje svojih finansijskih instrumenata u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP u Republici.

Član 83. ovog zakona ne primenjuje se na izdavaoce iz člana 2. tačka 38) podtačka (3) ovog zakona.

Odredbe ovog poglavlja ne primenjuju se na trgovanje sopstvenim akcijama u okviru programa otkupa sopstvenih akcija, niti na trgovanje u cilju stabilizacije finansijskog instrumenta, ukoliko se to trgovanje obavlja u skladu sa aktom Komisije kojim se propisuje trgovanje sopstvenim akcijama u okviru programa otkupa sopstvenih akcija, odnosno trgovanje u cilju stabilizacije finansijskog instrumenta.

Odredbe ovog poglavlja (čl. 73-94.) primenjuju se i na:

1) spot ugovore za robu, čiji predmet nisu produkti trgovanja na organizovanom tržištu električne energije, prirodnog gasa, nafte i derivata nafte kada transakcija, nalog ili postupak

ima, ili će verovatno imati, ili je učinjen u nameri da utiče na cenu ili vrednost finansijskog instrumenta;

2) izvedene ugovore ili izvedene instrumente za prenos kreditnog rizika, kod kojih zaključenje transakcije, ispostavljanje naloga, davanje ponude ili drugi postupci imaju ili je verovatno da će imati uticaj na cenu ili vrednost spot ugovora za robu, u slučaju kada ta cena zavisi od vrednosti finansijskog instrumenta;

3) postupke koji imaju ili je verovatno da će imati uticaj na referentne vrednosti.

Predmet zabrana

Član 74

Komisija primenjuje zabrane i zahteve iz ovog poglavlja nad aktivnostima:

1) koje se obavljaju u Republici, a u vezi sa finansijskim instrumentima koji su uključeni u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP, odnosno u vezi sa finansijskim instrumentima za koje je upućen zahtev za uključenje u trgovanje na takvom tržištu;

2) koje se obavljaju u Republici u vezi sa finansijskim instrumentima koji su uključeni u trgovanje na regulisano tržište u stranoj zemlji koja je član Međunarodne organizacije komisija za hartije od vrednosti, odnosno u vezi sa finansijskim instrumentima za koje je upućen zahtev za uključenje u trgovanje na takvom tržištu.

Insajderske informacije

Član 75

Insajderske informacije su informacije o tačno određenim činjenicama koje nisu javno objavljene, odnose se direktno ili indirektno na jednog ili više izdavalaca finansijskih instrumenata ili na jedan ili više finansijskih instrumenata, a koje bi, da su javno objavljene, verovatno imale značajan uticaj na cenu tih finansijskih instrumenata ili na cenu izvedenih finansijskih instrumenata.

Značajan uticaj postoji ako bi razumni ulagač verovatno uzeo u obzir takvu informaciju kao deo osnove za donošenje svojih investicionih odluka.

Kod robnih derivata insajderske informacije su informacije o tačno određenim činjenicama koje nisu javno objavljene, odnose se direktno ili indirektno na jedan ili više takvih derivata, a koje bi korisnici tržišta na kojima se tim derivatima trguje očekivali da dobiju u skladu sa ustaljenim tržišnim praksama na tim tržištima.

Smatra se da korisnici tržišta na kome se trguje robnim derivatima očekuju da dobiju informaciju ako je:

1) redovno dostupna korisnicima tih tržišta;

2) potrebno objaviti informaciju u skladu sa zakonskim propisima, pravilima tržišta, ugovorima ili običajima na relevantnom osnovnom tržištu robe ili tržištu robnih derivata.

Informacije iz stava 1. ovog člana su informacije o tačno određenim činjenicama ako se njima ukazuje na niz okolnosti koje postoje ili za koje se razumno može očekivati da će

postojati, ili na događaj koji se dogodio ili se razumno može očekivati da će se dogoditi, kada su dovoljno specifične da omoguće zaključivanje o mogućem uticaju tog niza okolnosti ili događaja na cene finansijskih instrumenata, povezanog izvedenog finansijskog instrumenta ili povezanih spot ugovora za robu.

Ustaljene tržišne prakse su prakse koje se razumno očekuju na jednom ili više finansijskih tržišta u skladu sa propisanim postupkom, a koji Komisija bliže propisuje.

Za lica odgovorna za sprovođenje naloga u vezi sa finansijskim instrumentima, insajderske informacije su i informacije o tačno određenim činjenicama dobijene od klijenta u vezi sa budućim naložima klijenta, odnose se direktno ili indirektno na jednog ili više izdavalaca finansijskih instrumenata ili na jedan ili više finansijski instrument, a koje bi, da su javno objavljene, verovatno imale značajan uticaj na cene tih finansijskih instrumenata ili na cenu izvedenog finansijskog instrumenta.

Zabrana zloupotrebe insajderskih informacija

Član 76

Zabranjeno je svakom licu koje poseduje insajdersku informaciju da tu informaciju upotrebi neposredno ili posredno pri sticanju, otuđenju i pokušaju sticanja ili otuđenja za sopstveni račun ili za račun trećeg lica finansijskih instrumenata na koje se ta informacija odnosi.

Stav 1. ovog člana primenjuje se na lice koje poseduje insajderske informacije putem:

- 1) članstva u upravnim ili nadzornim organima izdavaoca ili javnog društva;
- 2) učešća u kapitalu izdavaoca ili javnog društva;
- 3) pristupa informacijama do kojih dolazi obavljanjem dužnosti na radnom mestu, vršenjem profesije ili drugih dužnosti;
- 4) krivičnih dela koje je počinilo.

Ukoliko je lice iz stava 2. ovog člana pravno lice, zabrana iz tog stava odnosi se i na fizička lica koja učestvuju u donošenju odluke o vršenju transakcije za račun pravnog lica o kome je reč.

Odredbe ovog člana se ne primenjuju na transakcije koje se obavljaju prilikom izvršavanja dospele obaveze sticanja ili otuđenja finansijskih instrumenata, kada je takva obaveza rezultat ugovora koji je zaključen pre nego što je lice posedovalo insajderske informacije.

Razmena insajderskih informacija

Član 77

Zabranjeno je svakom licu iz člana 76. ovog zakona da:

- 1) otkriva i čini dostupnim insajderske informacije bilo kom drugom licu, osim ako se informacija otkrije i učini dostupnom u redovnom poslovanju, profesiji ili dužnosti;
- 2) preporučuje ili navodi druge osobe da na osnovu insajderske informacije stekne ili otuđi finansijske instrumente na koje se ta informacija odnosi.

Druga lica na koja se odnose odredbe zabrane zloupotrebe insajderskih informacija

Član 78

Odredbe čl. 76. i 77. ovog zakona odnose se i na drugo lice koje poseduje insajderske informacije, a zna ili je trebalo da zna da se radi o insajderskoj informaciji.

Član 78a

Sama činjenica da pravno lice poseduje ili je posedovalo insajderske informacije ne podrazumeva da je to lice koristilo te informacije u trgovanju, odnosno da je trgovalo na osnovu insajderskih informacija, ukoliko je to pravno lice uvelo, sprovodilo i održavalo primerene i delotvorne unutrašnje mehanizme i postupke kojima se sprečava zloupotreba insajderskih informacija.

Unutrašnji mehanizmi i postupci kojima se sprečava zloupotreba insajderskih informacija su takvi da se njima osigurava da nijedno fizičko lice koje je u ime pravnog lica donelo odluku o sticanju ili otuđenju finansijskih instrumenata na koje se odnose informacije, niti bilo koje drugo fizičko lice koje je moglo uticati na tu odluku, nije posedovalo insajderske informacije, odnosno da nije podstaklo, dalo preporuku ili na drugi način uticalo na fizičko lice koje je u ime pravnog lica odlučilo o sticanju ili otuđenju finansijskih instrumenata na koje se te informacije odnose.

Objavljivanje insajderskih informacija koje se neposredno odnose na izdavaoca

Član 79

Izdavalac finansijskog instrumenta obavezan je da bez odlaganja obavesti javnost o insajderskim informacijama koje se neposredno odnose na tog izdavaoca.

Izdavaocu nije dozvoljeno da obaveštava javnost o informacijama iz ovog člana na način koji bi mogao da dovede u zabludu.

Izdavalac je obavezan da obavesti javnost na način koji omogućuje brz pristup informaciji i mogućnost potpune, tačne i pravovremene ocene iste.

Izdavalac je obavezan da na svojoj internet stranici objavi sve insajderske informacije koje je obavezan da javno objavljuje i da učini iste dostupnim najmanje pet godina od dana objavljivanja.

Komisija propisuje bliže informacije koje bi mogle biti uzete u obzir pri donošenju odluke o objavljivanju insajderskih informacija.

Član 80

Svaku značajnu promenu u pogledu informacija iz člana 79. ovog zakona koje su već objavljene, izdavalac mora da objavi odmah nakon što je do te promene došlo, na isti način na koji je objavljena izvorna informacija.

Član 81

Izdavalac može na svoju odgovornost da odloži javno objavljivanje insajderske informacije iz člana 79. ovog zakona kako ne bi narušio svoje opravdane interese, pod uslovom da to odlaganje ne bi dovelo javnost u zabludu i da izdavalac može da osigura poverljivost te informacije.

Izdavalac iz stava 1. ovog člana je dužan da bez odlaganja obavesti Komisiju o svojoj odluci da odloži javno objavljivanje insajderske informacije.

Komisija propisuje bliže okolnosti koje mogu ukazivati na postojanje opravdanog interesa iz stava 1. ovog člana, kao i mere i rešenja koje je izdavalac obavezan da sprovede u svrhu osiguravanja poverljivosti insajderske informacije.

Član 82

Kada izdavalac ili lice koje deluje u njegovo ime ili za njegov račun otkrije insajdersku informaciju trećoj strani u redovnom obavljanju svog posla, profesije ili dužnosti, obavezan je da tu informaciju u potpunosti jasno objavi javnosti, i to istovremeno u slučaju namernog otkrivanja i bez odlaganja u slučaju nenamernog otkrivanja, osim ako je lice koje je primilo informaciju vezano obavezom poverljivosti.

Spisak lica koja poseduju insajderske informacije

Član 83

Izdavalac ili lice koje deluje u ime ili za račun izdavaoca dužno je da sastavlja spisak lica koja za njih rade na osnovu ugovora o radu ili na neki drugi način i koja imaju redovno ili povremeno pristup insajderskim informacijama koje se neposredno ili posredno odnose na tog izdavaoca.

Izdavalac ili lice koje deluje u ime ili za račun izdavaoca dužno je da redovno ažurira spisak tih lica i dostavlja ga Komisiji na njen zahtev, kao i da ga čuva najmanje pet godina nakon što je sastavljen i ažuriran.

Spisak lica koja poseduju insajderske informacije mora da sadrži najmanje: ime i prezime, datum rođenja, adresu prebivališta, odnosno boravišta, razlog zbog kog se to lice nalazi na predmetnom spisku, datum i vreme kada je to lice steklo pristup insajderskim informacijama i datum kada je spisak tih lica sastavljen, odnosno ažuriran.

Spisak lica mora da se ažurira odmah kada dođe do promene razloga zbog koga je neko lice na spisku, kada na spisak treba dodati novo lice, kao i kada neko lice koje je već na spisku više nema pristup insajderskim informacijama.

Lice zaduženo za sastavljanje spiska dužno je da preduzme potrebne mere kako bi se obezbedilo da je svako lice na tom spisku upoznato sa propisima koje se odnose na njegove dužnosti, da je svesno sankcija koje proizilaze iz zloupotrebe ili protivpravnog širenja tih informacija.

Član 84

Lice koje obavlja dužnosti rukovodioca kod izdavaoca je lice koje je:

- 1) član upravnog ili nadzornog organa izdavaoca;

2) izvršni rukovodilac, kao i lice koje nije član organa navedenih u tački 1) ovog stava, a ima redovan pristup insajderskim informacijama koje se posredno ili neposredno odnose na izdavaoca, kao i mogućnost donošenja odluka koje mogu uticati na budući razvoj događaja i poslovne izgleda ovog izdavaoca.

Lice koje je povezano sa licem koje obavlja dužnosti rukovodioca kod izdavaoca je:

- 1) bračni drug i lice koje se u skladu sa zakonom može smatrati bračnim drugom;
- 2) lice koje on izdržava;
- 3) druga lica koja su sa tim licem živela u zajednici najmanje godinu dana pre dana izvršenja transakcije;
- 4) bilo koje pravno lice kojim upravlja lice koje obavlja dužnosti rukovodioca, lice koje on direktno ili indirektno kontroliše, koje je osnovano radi njegove koristi, kao i lice čiji je ekonomski interes značajno sličan interesu tog rukovodioca.

Lica iz st. 1. i 2. ovog člana dužna su da prijave Komisiji sva sticanja ili otuđenja za sopstveni račun akcija izdavalaca u kome lice iz stava 1. obavlja rukovodeće dužnosti, a koje su uključene na regulisano tržište, odnosno MTP u Republici, kao i sticanje i otuđenje i drugih finansijskih instrumenata povezanih sa akcijama, u roku od pet dana od dana predmetnog sticanja ili otuđenja.

Komisija će podatke iz prijave iz stava 3. ovog člana bez odlaganja dostaviti u službeni registar propisanih informacija.

Obaveštenje sadrži sledeće informacije:

- 1) ime lica koje obavlja dužnosti rukovodioca kod izdavaoca ili, ukoliko je primenjivo, ime lica koje je blisko povezano sa tim licem;
- 2) razlog obaveštavanja;
- 3) naziv izdavaoca;
- 4) opis finansijskog instrumenta;
- 5) prirodu transakcije (npr. sticanje ili otuđivanje);
- 6) datum i mesto transakcije;
- 7) cenu i obim transakcije;
- 7a) zalaganje ili pozajmljivanje finansijskih instrumenata od strane ili u ime lica koje obavlja dužnosti rukovodioca ili lica povezanog sa tim licem, kako je navedeno u st. 1. i 2. ovog člana;
- 7b) transakcije koje su izvršila lica koja u okviru svog posla dogovaraju ili izvršavaju transakcije ili neko drugo lice u ime lica koje obavlja dužnosti rukovodioca ili lica koje je povezano sa tim licem, kako je navedeno u st. 1. i 2. ovog člana, uključujući slučajeve kada se koristi diskreciono pravo;

8) druge informacije u vezi sa navedenim sticanjem i otuđivanjem.

Komisija propisuje bliže sadržinu i način prijavljivanja podataka iz stava 3. ovog člana, kao i vrednost obavljenih sticanja, odnosno otuđenja u toku godine za koja nije obavezno prijavljivanje.

Period zabrane trgovanja za lice koje obavlja dužnosti rukovodioca

Član 84a

Licu koje obavlja dužnosti rukovodioca kod izdavaoca zabranjeno je da vrši transakcije za sopstveni račun ili za račun trećeg lica, neposredno ili posredno, u vezi sa vlasničkim ili dužničkim hartijama od vrednosti tog izdavaoca, ili drugim finansijskim instrumentima koji su sa njima povezani, tokom perioda od 30 dana pre objave godišnjeg, polugodišnjeg ili kvartalnog finansijskog izveštaja koje je izdavalac u obavezi da objavi u skladu sa odredbama čl. 50, 52. i 53. ovog zakona.

Izdavalac može dati pisanu saglasnost licu koje obavlja dužnost rukovodioca kod izdavaoca da trguje za sopstveni račun ili za račun trećeg lica tokom perioda zabrane trgovanja ako postoje vanredne okolnosti koje zahtevaju hitnu prodaju akcija ili zbog značaja predmetnog trgovanja za transakcije u vezi sa programom otkupa akcija od strane zaposlenih i u sličnim slučajevima.

Komisija bliže propisuje okolnosti u kojima izdavalac može odobriti trgovanje tokom perioda zabrane trgovanja, uključujući okolnosti koje bi se smatrale vanrednim i vrste transakcija koje bi opravdale odobrenje za trgovanje.

Istraživanja tržišta

Član 84b

Istraživanje tržišta obuhvata saopštavanje informacija jednom ili više potencijalnih investitora pre transakcije, kako bi se procenio interes potencijalnih investitora za moguću transakciju i njene uslove, kao što je potencijalni obim ili cena, od strane:

- 1) izdavaoca;
- 2) prodavca finansijskog instrumenta na sekundarnom tržištu u tolikoj količini ili vrednosti da se transakcija razlikuje od redovnog trgovanja i uključuje način prodaje koji se zasniva na prethodnoj proceni interesa od strane potencijalnog investitora;
- 3) trećeg lica koje deluje u ime ili za račun lica iz tač. 1) i 2) ovog stava.

Istraživanje tržišta takođe predstavlja i objavljivanje insajderskih informacija licima koja imaju pravo na te hartije od vrednosti od strane lica koja nameravaju da daju ponudu za preuzimanje akcija ili sprovedu spajanje društava, ukoliko su kumulativno ispunjeni sledeći uslovi:

- 1) da su informacije potrebne kako bi omogućile licima koja imaju pravo na te hartije od vrednosti da odluče o tome jesu li spremna da ponude svoje hartije od vrednosti na prodaju;
- 2) da je za odluku o ponudi za preuzimanje ili spajanje društava u razumnoj meri potrebna namera lica da prodaju svoje hartije od vrednosti.

Učesnik na tržištu koji vrši objavljivanje pre sprovođenja istraživanja tržišta posebno uzima u obzir hoće li istraživanje tržišta uključiti objavljivanje insajderskih informacija, i o tome sastavlja i ažurira pisanu evidenciju koju na zahtev dostavlja Komisiji.

Ova obaveza primenjuje se na svako objavljivanje informacija neprekidno tokom istraživanja tržišta.

Objavljivanje insajderskih informacija kod istraživanja tržišta ne predstavlja zloupotrebu tržišta, ukoliko učesnik na tržištu koji vrši objavljivanje insajderskih informacija pre objavljivanja:

- 1) pribavi pristanak lica koje je učestvovalo u istraživanju tržišta za primanje insajderskih informacija;
- 2) obavesti lice koje je učestvovalo u istraživanju tržišta da mu je zabranjeno da upotrebi te informacije, ili pokuša da ih upotrebi, tako da stekne ili otuđi finansijski instrument na koji se te informacije odnose, za sopstveni račun ili za račun trećeg lica, posredno ili neposredno;
- 3) obavesti lice koje je učestvovalo u istraživanju tržišta da mu je zabranjeno da te informacije upotrebi, ili pokuša da ih upotrebi tako da povuče ili izmeni nalog koji je već ispostavljen i u vezi je sa finansijskim instrumentom na koji se te informacije odnose;
- 4) obavesti lice koje je učestvovalo u istraživanju tržišta da je dužno da čuva dobijene informacije kao poverljive.

Učesnik na tržištu koji vrši objavljivanje informacija sastavlja i vodi evidenciju svih informacija koje su date licima koja su učestvovala u istraživanju tržišta, identitet potencijalnih investitora kojima su informacije objavljene, kao i pravnih i fizičkih lica koja deluju u ime potencijalnih investitora i datum i vreme svakog objavljivanja.

Kada informacije objavljene tokom istraživanja tržišta prestanu da budu insajderske informacije u skladu sa procenom učesnika na tržištu koji vrši objavljivanje, taj učesnik što je pre moguće o tome obaveštava lica iz stava 6. ovog člana, a evidenciju o tome dostavlja Komisiji.

Nezavisno od odredaba ovog člana, lice koje je učestvovalo u istraživanju tržišta samo procenjuje da li poseduje insajderske informacije, kao i kada prestaje da ih poseduje.

Učesnik na tržištu koji vrši objavljivanje čuva evidenciju iz ovog člana u periodu od najmanje pet godina.

Bliže uslove i način istraživanja tržišta i vođenja evidencija u smislu ovog člana, propisuje Komisija.

Manipulacije na tržištu

Član 85

Manipulacije na tržištu predstavljaju:

- 1) transakcije i naloge za trgovanje:

(1) kojima se daju ili koji će verovatno pružiti neistinite ili obmanjujuće signale ili informacije o ponudi, tražnji ili ceni finansijskih instrumenata ili povezanog spot ugovora za robu;

(2) kojima lice, odnosno lica koja deluju zajednički, održavaju cenu jednog ili više finansijskih instrumenata ili povezanog spot ugovora za robu na nerealnom ili veštačkom nivou, osim ukoliko lice koje je učestvovalo u transakciji ili dalo nalog dokaže da za to ima osnovane razloge i da su te transakcije i nalozi u skladu sa prihvaćenim tržišnim praksama na tom tržištu;

2) transakcije ili naloge za trgovanje u kojima se upotrebljavaju fiktivni postupci ili svaki drugi oblik obmane ili prevare;

3) širenje informacija putem medija, uključujući i internet ili bilo kojim drugim putem kojim se prenose, odnosno kojim bi se mogle prenositi neistinite vesti ili vesti koje mogu izazvati zablude o finansijskim instrumentima, uključujući i širenje glasina i neistinitih vesti i vesti koje dovode u zablude, a od strane lica koje je znalo ili je moralo znati da su te informacije neistinite ili da dovode u zablude;

4) prenošenje lažnih ili obmanjujućih informacija ili davanje lažnih ili obmanjujućih osnovnih podataka u odnosu na referentnu vrednost kada je lice koje je prenelo informaciju ili dalo osnovni podatak znalo ili trebalo da zna da su oni lažni ili obmanjujući, ili bilo koji drugi postupak kojim se manipuliše izračunavanjem referentne vrednosti.

Širenje informacija od strane novinara koji obavljaju svoju profesionalnu dužnost procenjuje se uzimajući u obzir pravila koja uređuju njihovu profesiju, osim ukoliko ta lica ne stiču, neposredno ili posredno, koristi ili prednosti od širenja tih informacija.

U radnje i postupke koji se smatraju manipulacijama na tržištu, a proizilaze iz odredaba stava 1. ovog člana, naročito se ubraja sledeće:

1) aktivnosti jednog ili više lica koja deluju zajednički kako bi obezbedila dominantan položaj nad ponudom ili potražnjom finansijskog instrumenta koji za rezultat ima direktno ili indirektno nameštanje kupovnih ili prodajnih cena ili stvaranje drugih nepoštenih uslova trgovanja,

2) kupovina ili prodaja finansijskih instrumenata na početku ili pred kraj trgovačkog dana, koja ima ili bi mogla imati obmanjujući uticaj na investitore koji donose odluke na osnovu objavljenih cena, uključujući početne ili cene na zatvaranju,

3) iskorišćavanje povremenog ili redovnog pristupa tradicionalnim ili elektronskim medijima iznošenjem mišljenja o finansijskom instrumentu ili indirektno o izdavaocu, i to tako što je to lice prethodno zauzelo poziciju u tom finansijskom instrumentu i ostvarivalo korist nakon uticaja koje je iznošenje mišljenja imalo na cenu tog instrumenta, a da istovremeno javnosti nije objavilo postojanje sukoba interesa na odgovarajući i efikasan način.

Komisija propisuje bliže postupke koji se mogu smatrati zloupotrebom tržišta i obaveze Komisije i učesnika na tržištu u cilju sprečavanja i otkrivanja istih.

Zabrana manipulacija na tržištu

Član 86

Manipulacije na tržištu su zabranjene.

Lica koja učestvuju u manipulacijama na tržištu solidarno su odgovorna za štetu koja nastane kao posledica manipulacije na tržištu.

Organizator tržišta, regulisano tržište i MTP je dužno da propiše i primenjuje postupke i mere čiji je cilj otkrivanje i sprečavanje manipulacije na tom tržištu, odnosno MTP, kao i da pruže punu pomoć Komisiji prilikom sprovođenja mera u nadzoru.

Organizator tržišta, odnosno regulisano tržište, i investiciona društva obavezna su da, na osnovu njima dostupnih podataka, obaveste Komisiju o slučajevima za koje opravdano sumnjaju da se radi o zloupotrebi tržišta.

Preporuka

Član 87

Preporuka je istraživanje ili druga informacija kojom se izričito ili prećutno preporučuje ili predlaže strategija ulaganja u pogledu jednog ili više finansijskih instrumenata, odnosno izdavalaca finansijskih instrumenata, uključujući svako mišljenje o trenutnoj ili budućoj vrednosti i ceni tih instrumenata namenjenih distribucionom kanalu ili javnosti.

Davalac preporuka je fizičko ili pravno lice koje izrađuje ili distribuira preporuke pri obavljanju svoje profesije ili svoje poslovne delatnosti.

Distribicioni kanal je kanal putem kojeg informacija postaje javno dostupna ili će pristup informaciji imati veliki broj lica.

Komisija propisuje šta se smatra izričitom, odnosno prećutnom preporukom.

Istraživanje ili druga informacija kojom se preporučuje ili predlaže strategija ulaganja označava informaciju koju je pripremio:

1) nezavisni analitičar, investiciono društvo, kreditna institucija, svako drugo lice čija se poslovna delatnost sastoji od pripreme preporuka ili fizičko lice koje za njih radi na osnovu ugovora o radu ili na neki drugi način, koje direktno ili indirektno daje određene preporuke za ulaganje u vezi sa finansijskim instrumentom, odnosno izdavaocem;

2) lice koje nije lice iz tačke 1) ovog stava i koje direktno preporučuje određenu investicionu odluku o ulaganju u vezi sa finansijskim instrumentom.

Odgovarajući propis je svaki propis, uključujući i samoregulaciju, kojim se osigurava da davalac preporuke koji izrađuje ili distribuira preporuke primeni razumnu pažnju kako bi obezbedio da su takve preporuke prikazane na pošten način i da otkriva njegove interese ili ukazuje na sukob interesa koji se odnosi na finansijske instrumente na koje se takve preporuke odnose.

Identitet lica koje izrađuje preporuku

Član 88

U svakoj preporuci mora na jasan i vidljiv način biti naveden identitet lica odgovornog za njenu izradu, a posebno ime i naziv radnog mesta lica koje je pripremila preporuku, naziv i sedište pravnog lica odgovornog za predmetnu preporuku.

Kada je davalac preporuka investiciono društvo ili kreditna institucija, u preporuci mora biti navedeno koje je telo nadležno za njen nadzor.

Kada davalac preporuke nije ni investiciono društvo ni kreditna institucija, ali podleže samoregulaciji ili pravilima struke, preporuka mora upućivati na isto.

Opšta pravila za sadržinu preporuke

Član 89

Davalac preporuke dužan je da u preporuci osigura:

- 1) da se činjenice jasno razlikuju od tumačenja, procena, mišljenja i ostalih vrsta nečinjeničnih informacija;
- 2) da su svi izvori pouzdani, odnosno kada postoji ikakva sumnja u pouzdanost izvora, da je to jasno navedeno;
- 3) da su sva predviđanja, prognoze i ciljane cene jasno označeni kao takvi i da su navedene značajne pretpostavke na kojima se iste zasnivaju.

Na zahtev Komisije davalac preporuka dužan je da obrazloži osnovanost preporuke.

Komisija propisuje dodatne zahteve u vezi sa sadržinom preporuka.

Opšta pravila za obelodanjivanje interesa i sukoba interesa

Član 90

Davalac preporuke dužan je da obelodani sve odnose i okolnosti za koje se u razumnoj meri može očekivati da će narušiti objektivnost preporuke, posebno kada davalac preporuka ima značajan finansijski interes u jednom ili više finansijskih instrumenata koji su predmet preporuke ili značajan sukob interesa u odnosu na izdavaoca na koga se preporuka odnosi.

Kada je davalac preporuke pravno lice, obaveza iz stava 1. ovog člana primenjuje se i na svako pravno ili fizičko lice koje za to lice radi na osnovu ugovora o radu ili na drugi način i koje je učestvovalo u pripremi preporuke.

Kada je davalac preporuke pravno lice, informacije koje se objavljuju u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana obuhvataju najmanje sledeće informacije o njegovim interesima i sukobima interesa:

- 1) davaoca preporuka ili povezanih pravnih lica o kojima lica koja učestvuju u pripremi preporuke imaju saznanja ili se u razumnoj meri može očekivati da imaju saznanja;
- 2) davaoca preporuka ili povezanih lica, poznate licima koja, iako nisu učestvovala u pripremi preporuke, imaju ili se za njih u razumnoj meri može očekivati da imaju pristup preporuci pre njene distribucije korisnicima ili javnosti.

Obelodanjivanje iz st. 1 - 3. ovog člana treba da bude sadržano u samoj preporuci, a u slučaju kada bi ono bilo nesrazmerno u odnosu na obim distribuirane preporuke, dovoljno je u samoj preporuci na jasan i vidljiv način uputiti na mesto gde javnost direktno i jednostavno može pristupiti takvim informacijama.

Komisija propisuje dodatne obaveze u vezi sa obelodanjivanjem interesa i sukoba interesa.

Izuzeci

Član 91

Odredbe člana 88. stav 1, člana 89. st. 1. i 3. i člana 90. st. 1 - 4. ovog zakona ne primenjuju se na novinare ako isti podležu odgovarajućim propisima kojima se postižu isti efekti.

Distribucija preporuke koju je izradila treća strana

Član 92

Davalac preporuke koji pod sopstvenom odgovornošću distribuira preporuku koju je izradila treća strana, na preporuci mora na jasan i vidljiv način istaknuti svoj identitet.

Kada lice koje distribuira preporuku koju je izradila treća strana istu značajno izmeni, dužno je da jasno i detaljno istakne tu izmenu.

Komisija propisuje bliže način isticanja izmena.

Kada se u medijima izveštava o preporukama koje je izradila treća strana, a suština preporuke nije izmenjena, ne primenjuju se st. 2. i 3. ovog člana.

Davalac preporuka koji distribuira sažetu preporuku koju je izradila treća strana, dužan je da obezbedi da takva preporuka bude jasna i da ne dovodi u zabludu, kao i da ista upućuje na originalni dokument i mesto gde javnost može direktno i jednostavno da pristupi obelodanjivanjima koja se odnose na taj dokument, sve dok su te informacije dostupne javnosti.

Komisija propisuje dodatne obaveze kada kao davalac preporuka investiciono društvo ili fizičko lice koje za to društvo radi na osnovu ugovora o radu ili na drugi način distribuira preporuke koje je izradila treća strana.

Javne institucije koje objavljuju statističke podatke u Republici, koji mogu imati značajnog uticaja na finansijska tržišta, dužne su da ih objavljuju na pravedan i transparentan način.

Nadzorne mere

Član 93

Komisija vrši nadzor nad poštovanjem odredaba ovog poglavlja u svrhu sprečavanja i otkrivanja delatnosti koje predstavljaju zloupotrebu tržišta i pridržavanja obaveza propisanih odredbama ovog poglavlja.

Nadzor iz stava 1. ovog člana Komisija obavlja:

1) praćenjem, prikupljanjem i proverom objavljenih podataka, obaveštenja i izveštaja koji su učesnici tržišta po ovom ili drugom zakonu dužni da dostavljaju Komisiji;

2) neposrednim nadzorom;

3) izricanjem nadzornih mera.

Komisija može od fizičkog ili pravnog lica da zahteva:

1) pristup svakom dokumentu u bilo kom obliku i dobijanje kopije istog;

2) pregled razmene podataka, uključujući i zapise telefonskih poziva.

Komisija može od fizičkog ili pravnog lica da zatraži sve podatke koji su Komisiji potrebni za nadzor u vezi sa poštovanjem odredaba ovog poglavlja i, ako to zahteva svrha nadzora, Komisija može ta lica da pozove na saslušanje.

Ako Komisija pri nadzoru utvrdi povredu odredbi ovog poglavlja, može da izrekne sledeće nadzorne mere:

1) da naloži pravnom ili fizičkom licu prestanak svakog postupanja koje je u suprotnosti s odredbama ovog poglavlja;

2) da izrekne opomenu pravnom ili fizičkom licu koje postupa suprotno navedenim odredbama;

3) da naloži organizatoru tržišta, odnosno investicionom društvu da obustavi trgovanje finansijskim instrumentom, odnosno ukine već donetu obustavu trgovanja, u obimu u kome je to potrebno da bi se uklonile ili sprečile štetne posledice na regulisanom tržištu, odnosno MTP;

4) da naloži Centralnom registru privremenu obustavu kliringa i saldiranja;

5) da predloži nadležnom organu donošenje zabrane raspolaganja imovinom, oduzimanje predmeta i imovinske koristi, kao i druge mere kada je to primenljivo;

6) da privremeno zabrani obavljanje profesionalne delatnosti subjektima nadzora;

7) da primeni i druge mere i sankcije iz poglavlja XIII. ovog zakona.

Ako lice koje je obavezno da objavi insajdersku informaciju istu ne objavi, odnosno netačno objavi ili je ne objavi na način kako je to propisano odredbama ovog poglavlja, Komisija može istu da objavi o njegovom trošku.

Komisija može preduzeti sve potrebne mere kako bi osigurala da je javnost tačno i ispravno obaveštena u smislu odredbi čl. 77 - 82. i čl. 87 - 92. ovog zakona.

Mere u vezi sa čl. 87 - 92. ovog zakona posebno se odnose na nalaganje davaocu preporuke da objavi ispravljenu preporuku koja je u skladu sa odredbama tih članova, na isti način na koji je objavljena prvobitna preporuka.

Svako postupanje novinara koje je suprotno odredbama ovog poglavlja Komisija će bez odlaganja prijaviti odgovarajućem strukovnom udruženju novinara.

Komisija može da zahteva od sudije za prethodni postupak da donese nalog da se Komisiji obezbedi dostavljanje postojećih zapisa telefonskih poziva, razmene podataka koje poseduju investiciona društva, kreditne institucije i druga lica nad kojima Komisija vrši nadzor i za koja postoje osnovi sumnje da su izvršila povrede odredaba ovog zakona o zabrani zloupotrebe na tržištu.

Član 94

Komisija može izreći meru u trajanju do 60 dana iz člana 93. stav 5. tačka 4) ovog zakona kad postoji osnovana sumnja da je lice počinilo krivično delo korišćenja, otkrivanja i preporučivanja insajderskih informacija ili manipulaciju na tržištu.

Komisija saraduje s nadležnim organima u svrhu otkrivanja krivičnih dela iz stava 1. ovog člana.

Meru iz člana 93. stav 5. tačka 6) ovog zakona Komisija može doneti kada postoji osnovana sumnja da se radi o krivičnim delima korišćenja, otkrivanja i preporučivanja insajderskih informacija ili manipulaciju na tržištu, pri čemu mera može trajati najduže do završetka postupka nadzora pred Komisijom.

Komisija informiše javnost o izrečenim nadzornim merama u vezi sa kršenjem odredaba poglavlja VI - ZLOUPOTREBE NA TRŽIŠTU ovog zakona, odmah nakon obaveštenja lica na koju se odluka o izricanju mere odnosi.

Komisija objavljuje podatke o vrsti i prirodi povreda odredaba ovog zakona, a bliže uslove u vezi sa objavljivanjem tih podataka Komisija propisuje podzakonskim aktom.

Odluke objavljene u skladu sa ovim članom biće dostupne javnosti na internet stranici Komisije najmanje pet godina od dana njihovog objavljivanja.

VII REGULISANO TRŽIŠTE I MTP

Organizator tržišta

Član 95

Poslovanjem regulisanog tržišta u Republici može upravljati samo organizator tržišta sa sedištem u Republici (u daljem tekstu: berza), ukoliko poseduje dozvolu koju izdaje Komisija, u skladu sa ovim zakonom i aktima Komisije.

Organizator tržišta, odnosno regulisano tržište je pravno lice osnovano kao akcionarsko društvo u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Organizator MTP može da bude brokersko-dilersko društvo ili berza koja ima dozvolu Komisije.

Listing berze

Član 96

Berza je dužna da organizuje listing hartija od vrednosti, kao i najmanje još jedan segment regulisanog tržišta za trgovanje vlasničkim hartijama od vrednosti.

Poslovi na regulisanom tržištu, odnosno MTP

Član 97

Poslovi na regulisanom tržištu su:

1) povezivanje ili olakšavanje povezivanja različitih interesa trećih lica za kupovinom i prodajom finansijskih instrumenata na tržištu, a u skladu sa obavezujućim pravilima tržišta i na način koji dovodi do zaključenja ugovora u vezi sa finansijskim instrumentima uključenim u trgovanje;

2) čuvanje i obelodanjivanje informacija o tražnji, ponudi, kotaciji i tržišnim cenama finansijskih instrumenata, kao i drugih informacija značajnih za trgovanje finansijskim instrumentima, kako pre, tako i posle izvršene transakcije, a u skladu sa odredbama ovog zakona i aktima Komisije;

3) uspostavljanje i sprovođenje, u skladu sa aktima i odobrenjem Komisije:

(1) uslova članstva za investiciono društvo na regulisanom tržištu;

(2) uslova za uključanje finansijskih instrumenata u trgovanje na regulisano tržište, isključenje iz trgovanja i privremenu obustavu trgovanja takvim finansijskim instrumentima;

(3) uslova za trgovanje finansijskim instrumentima koji su uključeni u trgovanje na regulisano tržište ;

(4) tržišnog nadzora nad trgovanjem finansijskim instrumentima koji su uključeni na regulisano tržište u cilju sprečavanja i otkrivanja nepostupanja po pravilima u vezi sa regulisanim tržištem , odredbama ovog zakona i aktima Komisije, a naročito nepostupanje po odredbama poglavlja VI. ovog zakona koje regulišu zloupotrebe na tržištu;

(5) procedura za pokretanje disciplinskih postupaka protiv investicionih društava i ovlašćenih fizičkih lica u investicionom društvu koji se ponašaju suprotno odredbama opšteg akta regulisanog tržišta, odnosno organizatora tržišta, odredbama ovog zakona i akta Komisije;

(6) procedura za rešavanje sporova između investicionih društava koja su članovi na regulisanom tržištu, a u vezi sa transakcijama finansijskim instrumentima koji su uključeni u trgovanje na regulisano tržište;

4) obavljanje drugih poslova u vezi sa regulisanim tržištem u skladu sa ovim zakonom i aktima Komisije.

Na MTP se shodno primenjuju odredbe stava 1. tač. 1), 2) i 3) podtač. (1) - (4) ovog člana.

Poslovi regulisanog tržišta, odnosno organizatora tržišta mogu da obuhvate sledeće dodatne poslove:

1) unapređenje promocije i razvoja tržišta kapitala u Republici;

2) prodaja i licenciranje tržišnih podataka, uključujući formiranje, prodaju, licenciranje i trgovanje finansijskim instrumentima, na osnovu tržišnih podataka ili drugih finansijskih mera;

3) edukacija investitora;

4) obavljanje drugih potrebnih poslova u vezi sa poslovima iz st. 1. i 2. ovog člana.

Zabranjeni poslovi

Član 98

Regulisano tržište i organizator tržišta ne mogu da trguju finansijskim instrumentima.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, dozvoljeno je ulaganje u finansijske instrumente koje izdaju Republika, Narodna banka Srbije, jedinice lokalne samouprave ili odgovarajuće strane institucije.

Regulisano tržište, organizator tržišta, niti bilo ko od njihovih članova uprave, direktor ili zaposleni ne smeju davati savete o kupovini i prodaji finansijskih instrumenata ili o izboru investicionog društva.

Minimalni kapital

Član 99

Minimalni kapital organizatora tržišta ne može biti manji od 1.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti.

Minimalni kapital organizatora MTP ne može biti manji od 730.000 evra u dinarskoj protivvrednosti.

Kada je organizator tržišta istovremeno i organizator MTP minimalni kapital ne može biti manji od 1.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti.

Kapital iz st. 1. i 2. ovog člana mora u celosti biti uplaćen u novcu, a akcije se ne mogu izdati pre nego što se uplati pun iznos.

Kvalifikovano učešće i kontrola

Član 100

Akcionari organizatora tržišta mogu da budu domaća i strana lica.

Kada fizičko ili pravno lice, odnosno lica koja su blisko povezana, izuzimajući Republiku (u daljem tekstu: predloženi sticalac), donese odluku da posredno ili neposredno stekne, odnosno uveća kvalifikovano učešće u organizatoru tržišta, tako da procenat akcija sa pravom glasa ili učešća u kapitalu dostigne ili pređe 10%, 20%, 33% ili 50% učešća u kapitalu tog organizatora tržišta (u daljem tekstu: predloženo sticanje), dužno je da Komisiji podnese zahtev za davanje prethodne saglasnosti za sticanje kvalifikovanog učešća, navodeći visinu nameravanog učešća, kao i ostale propisane podatke.

Fizičko ili pravno lice koje donese odluku da posredno ili neposredno smanji procenat kvalifikovanog učešća u organizatoru tržišta ispod 10%, 20%, 33% ili 50% učešća u

ukupnom kapitalu tog organizatora tržišta, dužno je da o tome prethodno obavesti Komisiju i da navede visinu nameravanog smanjenja učešća.

Komisija ne može da uslovljava iznos i procenat u vezi sa učešćem koje se stiče, niti ispitivati predloženo sticanje u vezi sa ekonomskim potrebama tržišta.

Član 101

Komisija je dužna da bez odlaganja, a najkasnije u roku od dva radna dana nakon prijema zahteva iz člana 100. stav 2. ovog zakona, kao i nakon prijema svakog dodatnog podatka iz st. 3 - 5. ovog člana, potvrdi pisanim putem prijem istih predloženom sticaocu.

Komisija, u roku od 60 radnih dana od dana potvrde prijema zahteva i svih obaveznih dokumenata koje je neophodno priložiti uz zahtev, utvrđuje ispunjenost uslova (u daljem tekstu: rok za procenu), a predloženog sticaoca obaveštava o datumu isteka navedenog roka uz potvrdu o prijemu zahteva.

Komisija može zahtevati pismenim putem najkasnije 50. radnog dana roka za procenu dodatne podatke koji su neophodni za donošenje odluke o podnetom zahtevu za sticanje kvalifikovanog učešća.

Trajanje roka za procenu se prekida od dana zahtevanja podataka od strane Komisije do dana prijema odgovora od predloženog sticaoca, pri čemu prekid može trajati najduže 20 radnih dana.

Svaki sledeći zahtev za dopunu podataka ili davanje objašnjenja o podacima upućen od strane Komisije ne može dovesti do prekida trajanja roka za procenu.

Kada Komisija razmatra dva ili više zahteva za sticanje ili uvećanje kvalifikovanog učešća u istom organizatoru tržišta, Komisija je dužna da se prema predloženim sticaocima ravnopravno ophodi.

Član 102

Prilikom odlučivanja o zahtevu iz člana 100. stav 2. ovog zakona, a radi obezbeđenja sigurnog i dobrog upravljanja u organizatoru tržišta u kome se stiče kvalifikovano učešće i uzimajući u obzir verovatni uticaj predloženog sticaoca na organizatora tržišta, Komisija ocenjuje podobnost predloženog sticaoca i finansijsku opravdanost predloženog sticanja koristeći sledeće kriterijume:

- 1) reputaciju predloženog sticaoca;
- 2) finansijsku stabilnost predloženog sticaoca;
- 3) mogućnost organizatora tržišta da ispunjava uslove u pogledu kapitala i druge uslove i obaveze predviđene odredbama ovog zakona, a naročito da li grupa čiji će deo postati ima strukturu koja omogućava vršenje efikasnog nadzora;
- 4) postojanje osnovane sumnje da se u vezi sa predloženim sticanjem vrši ili pokušava vršiti pranje novca ili finansiranje terorizma u smislu odredaba zakona koji uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno da predloženo sticanje može uvećati taj rizik;

5) da li lice koje poseduje ili predlaže sticanje kvalifikovanog učešća podleže zakonskim diskvalifikacijama.

Bliže uslove za određivanje kriterijuma podobnosti i pouzdanosti lica koja stiču kvalifikovano učešće propisuje Komisija.

Član 103

Komisija donosi rešenje o davanju saglasnosti za sticanje kvalifikovanog učešća u roku od 60 radnih dana od dana potvrde prijema zahteva, odnosno u dodatnom roku iz člana 101. ovog zakona ukoliko se na osnovu dostavljene dokumentacije može zaključiti da su lica koja nameravaju da steknu kvalifikovano učešće podobna i pouzdana i da im je finansijski položaj takav da se može pretpostaviti da neće imati negativan uticaj na poslovanje organizatora tržišta.

Rešenjem iz stava 1. ovog člana Komisija može odrediti maksimalan rok za okončanje predloženog sticanja i može ga produžiti kada je to potrebno.

Ukoliko Komisija u roku za procenu ne odbije zahtev za izdavanje saglasnosti na predloženo sticanje u pisanoj formi, smatra se da je saglasnost data.

Komisija donosi rešenje o odbijanju zahteva za davanje saglasnosti za sticanje kvalifikovanog učešća ukoliko se na osnovu dostavljene dokumentacije može zaključiti da:

- 1) su podaci koje predloženi sticalac podnese nepotpuni;
- 2) predloženi sticaoci ne ispunjavaju kriterijume propisane odredbama člana 102. stav 1. ovog zakona;
- 3) bliska povezanost između organizatora tržišta i drugih fizičkih ili pravnih lica koja su u poziciji da kontrolišu ili vrše značajan uticaj na organizatora tržišta sprečava efikasno vršenje nadzorne funkcije Komisije;
- 4) zakoni ili propisi druge države koji se odnose na fizička ili pravna lica sa kojima organizator tržišta ima blisku povezanost sprečava efikasno vršenje nadzorne funkcije Komisije, odnosno otežavaju primenu njene nadzorne funkcije.

Odredbe ovog člana primenjuju se i u slučajevima kada se zahtev za davanje saglasnosti za sticanje kvalifikovanog učešća podnosi u postupku izdavanja dozvole za rad organizatoru tržišta, kao i u slučaju naknadnog sticanja akcija organizatora tržišta u procentu koji prelazi propisane pragove ukupno izdatih akcija organizatora tržišta.

Član 104

Ako organizator tržišta stekne saznanja o sticanju ili otuđivanju učešća u svom kapitalu, što dovodi do toga da pomenuti procenti pređu ili padnu ispod pragova propisanih odredbom člana 100. st. 2. i 3. ovog zakona, o tome bez odlaganja obaveštava Komisiju.

Najmanje jednom godišnje organizator tržišta obaveštava Komisiju o akcionarima koji poseduju kvalifikovano učešće i veličini njihovih učešća na način predviđen aktom Komisije.

Centralni registar je dužan da odmah obaveštava Komisiju o prelasku, odnosno spuštanju ispod 10%, 20%, 33% ili 50% učešća akcionara u ukupnom kapitalu organizatora tržišta na način propisan aktom Komisije.

Član 105

Licu koje stekne kvalifikovano učešće u organizatoru tržišta suprotno odredbama člana 100. stav 2. ovog zakona, Komisija:

- 1) oduzima pravo glasa koje proizilazi iz tako stečenog kvalifikovanog učešća;
- 2) nalaže prodaju tako stečenog kvalifikovanog učešća.

Komisija ukida rešenje o davanju saglasnosti na kvalifikovano učešće ako je lice koje poseduje kvalifikovano učešće tu saglasnost dobilo davanjem netačnih, nepotpunih podataka ili na neki drugi nedozvoljeni način.

Komisija može ukinuti rešenje o davanju saglasnosti na kvalifikovano učešće ako lice koje poseduje kvalifikovano učešće više ne ispunjava uslove predviđene odredbama člana 102. ovog zakona i u tim okolnostima primenjuju se ograničenja i mere iz stava 1. ovog člana.

Bliže uslove i način podnošenja zahteva za davanje saglasnosti na sticanje kvalifikovanog učešća i obaveštavanja Komisije o posedovanju kvalifikovanog učešća propisuje Komisija.

Kadrovska i organizaciona osposobljenost i tehnička opremljenost

Član 106

Regulisano tržište ima najmanje tri fizička lica sa dozvolom za pružanje investicionih usluga i aktivnosti iz odredaba člana 95. stav 1. ovog zakona.

Regulisano tržište dužno je da u vreme izdavanja dozvole i tokom poslovanja:

- 1) poseduje sisteme za jasno ustanovljavanje i ispravljanje mogućih negativnih posledica na funkcionisanje regulisanog tržišta, njegove članove ili učesnike, a koje proističu iz sukoba interesa između regulisanog tržišta njegovih vlasnika ili organizatora tržišta, s jedne strane, i stabilnog funkcionisanja regulisanog tržišta, s druge strane, naročito kada takvi sukobi interesa mogu da budu štetni za funkcije koje regulisano tržište vrši u skladu sa odredbama ovog zakona i aktima Komisije;
- 2) bude adekvatno opremljeno kako bi upravljalo rizicima kojima je izloženo, sprovedilo odgovarajuće mere i sisteme za prepoznavanje svih značajnih rizika po svoje poslovanje i donelo delotvorne mere u cilju umanjenja tih rizika;
- 3) poseduje procedure za stabilno upravljanje tehničkim funkcionisanjem svojih sistema, uključujući uspostavljanje delotvornih sistema u slučaju nepredviđenih okolnosti, a u cilju savladavanja rizika od prekida rada sistema;
- 4) ima transparentna i obavezujuća pravila i postupke kojima se omogućuje pravično i pravilno trgovanje i uspostavljaju objektivni kriterijumi za efikasno izvršavanje naloga;
- 5) poseduje delotvorne procedure kojima se olakšava efikasno i blagovremeno zaključenje transakcija koje se izvršavaju u okviru tih sistema;

6) raspolaže sa dovoljno finansijskih sredstava kako bi se olakšalo pravilno funkcionisanje tržišta, a s obzirom na prirodu i obim transakcija koje se zaključuju na tržištu, kao i opseg i stepen rizika kojima je izloženo.

Komisija propisuje bliže uslove u vezi sa kadrovskom, organizacionom osposobljenošću i tehničkom opremljenošću, naročito uzimajući u obzir konkretne okolnosti tržišta, značajne rizike, potencijalne konflikte interesa, finansijske resurse i stručnu i tehničku osposobljenost, a što je neophodno da bi se osiguralo pravično, pravilno i efikasno organizovanje tržišta.

Uslovi za izbor, odnosno imenovanje direktora i članova upravnog odbora

Član 107

Organizator tržišta ima skupštinu akcionara, upravni odbor i direktora.

Mandat direktora i članova upravnog odbora traje četiri godine i mogu biti ponovo birani.

Upravni odbor ima predsednika i najmanje četiri člana.

Direktor ne može biti predsednik upravnog odbora.

Komisija propisuje sadržaj zahteva za davanje prethodne saglasnosti na izbor, odnosno imenovanje direktora i članova upravnog odbora organizatora tržišta.

Direktor i član upravnog odbora organizatora tržišta, ne može biti:

- 1) lice koje podleže primeni pravnih posledica osude;
- 2) lice koje je na rukovodećoj poziciji ili zaposleno u državnim organima, osim u slučaju kada Republika ima vlasničko učešće u organizatoru tržišta;
- 3) lice koje je direktor, član upravnog odbora, zaposleni, ili lice sa kvalifikovanim učešćem u drugom organizatoru tržišta koji ima dozvolu za rad prema ovom zakonu;
- 4) lice koje je direktor, član upravnog odbora ili zaposlen u Centralnom registru;
- 5) lice koje je direktor, član upravnog odbora ili zaposlen u brokersko-dilerskom društvu, kreditnoj instituciji sa ovlašćenom bankom, javnom društvu ili investicionom fondu čije su hartije od vrednosti uključene u trgovanje na tržište hartija od vrednosti, osim u slučaju kada ima vlasničko učešće u organizatoru tržišta;
- 6) lice koje je blisko povezano sa licima iz tač. 1) - 5) ovog stava.

Poslovna reputacija i iskustvo direktora i člana upravnog odbora organizatora tržišta treba da obezbede dobro i pouzdano upravljanje organizatorom tržišta, odnosno regulisanim tržištem i MTP i ova lica moraju da imaju odgovarajuću poslovnu reputaciju i najmanje tri godine radnog iskustva u vezi sa hartijama od vrednosti.

Organizator tržišta mora imati najmanje dva lica koja zastupaju to društvo u skladu sa opštim aktima organizatora tržišta.

Direktor organizatora tržišta mora biti zaposlen sa punim radnim vremenom u organizatoru tržišta, a to lice i najmanje jedan član upravnog odbora mora znati srpski jezik.

Davanje, odbijanje i povlačenje saglasnosti

Član 108

Kada utvrdi da su ispunjeni uslovi iz odredaba člana 107. ovog zakona, Komisija daje saglasnost u roku od 30 dana od dana prijema urednog zahteva iz istog člana.

Komisija odbija zahtev za davanje saglasnosti iz člana 107. ovog zakona kada utvrdi da nisu ispunjeni uslovi iz odredaba tog člana.

Komisija povlači prethodnu saglasnost za izbor, odnosno imenovanje direktora ili člana upravnog odbora organizatora tržišta kada utvrdi da:

- 1) je rešenje o davanju saglasnosti doneto na osnovu neistinitih ili nepotpunih podataka;
- 2) lice za koje je data saglasnost više ne ispunjava uslove iz odredaba člana 107. ovog zakona.

Zahtev za davanje dozvole za rad organizatoru tržišta

Član 109

Sadržinu zahteva i dokumentacije za izdavanje dozvole za rad organizatoru tržišta propisuje Komisija.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana prilažu se:

- 1) osnivački akt, statut, pravilnik o tarifi, kao i ostala odgovarajuća akta organizatora tržišta, odnosno regulisanog tržišta;
- 2) podaci o svakom licu koje stiže kvalifikovano učešće u organizatoru tržišta, odnosno regulisanom tržištu, o svakom licu sa kojim je lice sa kvalifikovanim učešćem povezano ili ima bliske veze, kao i o svakom licu koje na drugi način može da vrši, direktno ili indirektno, kontrolu ili značajan uticaj na upravljanje organizatora tržišta, odnosno regulisanog tržišta.
- 3) imena i podaci o kvalifikacijama, iskustvu i poslovnoj reputaciji predloženih članova uprave i direktora organizatora tržišta, odnosno regulisanog tržišta, a koji ispunjavaju uslove propisane odredbama člana 107. ovog zakona;
- 4) podaci o kadrovskoj i organizacionoj osposobljenosti i tehničkoj opremljenosti organizatora tržišta, u skladu sa odredbama člana 106. ovog zakona;
- 5) podaci o programu funkcionisanja regulisanog tržišta koji predlože podnosilac zahteva, uključujući vrste poslova i organizacionu strukturu, sa dovoljno detalja kako bi Komisija mogla da utvrdi da podnosilac ispunjava sve zahteve iz ovog poglavlja;
- 6) dokaz o uplati osnivačkog uloga iz člana 99. ovog zakona;
- 7) naknade za podnošenje zahteva u skladu sa tarifnikom Komisije.

Rešenje o davanju dozvole za rad organizatoru tržišta

Član 110

Komisija odlučuje o zahtevu za davanje dozvole za rad organizatoru tržišta u roku od tri meseca od dana prijema zahteva.

Komisija donosi rešenje o davanju dozvole kada utvrdi:

- 1) da su zahtev i dokumentacija iz odredaba člana 107. ovog zakona potpuni i valjani;
- 2) da su ispunjeni svi uslovi iz ovog poglavlja i akta Komisije;
- 3) da lica sa kvalifikovanim učešćem u organizatoru tržišta, odnosno regulisanom tržištu, uključujući i lica blisko povezana sa tim licima, kao i svako lice koje može da vrši kontrolu ili značajan uticaj na upravljanje organizatorom tržišta ispunjavaju uslove iz člana 102. ovog zakona;
- 4) da su članovi uprave i direktori podobni i pouzdani.

Komisija odbija zahtev za davanje dozvole za rad organizatoru tržišta kada utvrdi da:

- 1) jedan ili više uslova za dobijanje dozvole iz stava 2. ovog člana nije ispunjen;
- 2) podaci koje zahtev sadrži su netačni, u značajnoj meri dovode u zabludu ili su izostavljeni neophodni podaci kako bi se informacije iz zahteva mogle pravilno tumačiti;
- 3) lica koja će rukovoditi poslovanjem nemaju dovoljno dobru reputaciju i iskustva da obavljaju te dužnosti;
- 4) je vlasnička struktura podnosioca zahteva, uključujući i lica blisko povezana sa licima koja poseduju kvalifikovano učešće, takva da bi efikasan nadzor nad podnosiocem zahteva bio onemogućen.

Dozvola za rad u slučaju statusne promene

Član 111

Organizator tržišta, odnosno regulisano tržište je dužno da pre podnošenja prijave za upis statusne promene u Registar privrednih subjekata dobije dozvolu Komisije za pripajanje, spajanje ili podelu.

Zahtev za davanje saglasnosti na izmenu uslova iz dozvole za rad

Član 112

Organizator tržišta, odnosno regulisano tržište je dužno da dostavi Komisiji zahtev za davanje saglasnosti na izmenu opštih akata i člana uprave.

Predložena izmena iz stava 1. ovog člana stupa na snagu po dobijanju saglasnosti od Komisije.

Komisija donosi rešenje o davanju saglasnosti po zahtevu iz stava 1. ovog člana u roku od 30 dana od dana prijema zahteva.

Dostupnost dozvola javnosti

Član 113

Komisija je dužna da objavljuje rešenje o davanju dozvole za rad, kao i saglasnost iz člana 112. ovog zakona na svojoj internet stranici.

Upis u Registar privrednih subjekata

Član 114

Organizator tržišta stiče svojstvo pravnog lica upisom u Registar privrednih subjekata.

Organizator tržišta je dužan da, u roku od 30 dana od dana prijema rešenja Komisije o davanju dozvole za rad i rešenja o davanju prethodne saglasnosti za izbor, odnosno imenovanje direktora i članova upravnog odbora podnese prijavu za upis u Registar privrednih subjekata, u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija privrednih subjekata.

Izvod iz upisa u Registar privrednih subjekata organizator tržišta dostavlja Komisiji, u roku od sedam dana od dana prijema rešenja o upisu.

Organizator tržišta ne sme da otpočne da obavlja delatnost za koju je dobio dozvolu za rad pre upisa te delatnosti u Registar privrednih subjekata.

Zaposleni organizatora tržišta

Član 115

Zaposleni organizatora tržišta ne mogu biti direktori, članovi uprave, niti zaposleni u Centralnom registru, investicionih društava ili javnih društava čiji su finansijski instrumenti uključeni u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP kojim upravlja organizator tržišta.

Opšti akti organizatora tržišta, odnosno regulisanog tržišta

Član 116

Opšti akti organizatora tržišta su osnivački akt, statut, pravila i procedure poslovanja, kao i pravilnik o tarifi.

Pravila i procedure poslovanja bliže uređuju poslove propisane odredbama člana 97. stav 1. ovog zakona.

Organizator tržišta je dužan da naplaćuje naknade za usluge i poslove koje obavlja do maksimalnih iznosa propisanih tarifnikom organizatora tržišta koji je dostavljen Komisiji.

Opšti akti organizatora tržišta obuhvataju i pravila ponašanja članova uprave i zaposlenih, a koja sadrže odredbe o čuvanju poslovne tajne i procedure čiji je cilj sprečavanje zloupotrebe poverljivih ili insajderskih informacija, a te procedure su u značajnoj meri slične procedurama koje se odnose na Komisiju i njene zaposlene i propisane su odredbama čl. 254 - 256. ovog zakona.

Komisija daje prethodnu saglasnost na akta iz stava 1. ovog člana, kao i na njihove izmene i propisuje njihovu bližu sadržinu.

Član regulisanog tržišta

Član 117

Poslove trgovanja finansijskim instrumentima koji su uključeni u trgovanje na regulisano tržište obavljaju investiciona društva koja su članovi tog tržišta, kao i Republika i Narodna banka Srbije.

Opšti akti organizatora tržišta sadrže transparentna i obavezujuća pravila zasnovana na objektivnim kriterijumima za investiciono društvo koje postaje član regulisanog tržišta, kao i na uslovima za isključenje člana.

Opšti akti propisuju:

- 1) obaveze članova koje proizlaze iz drugih opštih akata organizatora tržišta;
- 2) profesionalne standarde za zaposlene kod članova koji posluju na tržištu;
- 3) pravila koja se odnose na transakcije zaključene na regulisanom tržištu;
- 4) pravila koja omogućavaju članovima učešće u tržišnim transakcijama.

Investiciono društvo postaje član regulisanog tržišta na osnovu podnesenog zahteva, dokumentacije i u roku propisanim opštim aktima organizatora tržišta.

Organizator tržišta, odnosno regulisano tržište prima za člana investiciono društvo koje ima dozvolu Komisije, pod uslovom da to društvo ispunjava uslove za članstvo u skladu sa opštim aktima organizatora tržišta, odnosno regulisanog tržišta.

Organizator tržišta odnosno regulisano tržište je dužno da donese rešenje o zahtevu iz stav 4. ovog člana u roku od 30 dana od dana prijema zahteva i dostavi primerak rešenja investicionom društvu i Komisiji.

U postupku donošenja rešenja iz stava 6. ovog člana shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Rešenje iz stava 6. ovog člana je konačno i protiv njega nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor.

Arbitraža

Član 118

Aktima organizatora tržišta mogu se propisati i pravila o arbitraži.

Kontrola od strane organizatora tržišta

Član 119

Organizator tržišta vrši kontrolu svojih članova u vezi sa transakcijama finansijskim instrumentima koji su uključeni u trgovanje na regulisano tržište.

Prilikom vršenja kontrole iz stava 1. ovog člana organizator tržišta ima pravo na neposrednu kontrolu bilo kog člana, kao i pravo na umnožavanje i direktan pristup svim knjigama i evidenciji člana.

U vršenju kontrole iz stava 1. ovog člana organizator tržišta sprovodi postupak i preduzima mere prema članu u skladu sa svojim aktima.

Organizator tržišta je dužan da, prilikom vršenja kontrole, sprovodi pravične postupke i preduzima iste mere prema svim članovima na regulisanom tržištu koji se nalaze u istovetnim okolnostima.

Pravila u vezi sa uključenjem u trgovanje

Član 120

Regulisano tržište, odnosno MTP dužno je da ima jasna i transparentna pravila u vezi sa uključenjem finansijskih instrumenata u trgovanje.

Regulisano tržište dužno je da:

- 1) obezbedi da se finansijskim instrumentima uključenim u trgovanje može trgovati na pošten, pravilan i efikasan način i da se mogu slobodno prenositi između strana koje njima trguju;
- 2) u slučaju izvedenih finansijskih instrumenata ustanovi pravila koja obezbeđuju da forma ugovora o izvedenim finansijskim instrumentima omogućava pravilno određivanje cena, kao i postojanje odgovarajućeg sistema saldiranja pri sklapanju ove vrste ugovora;
- 3) usvoji i održava efikasne procedure kojima se proverava da li izdavaoci finansijskih instrumenata koji su uključeni u trgovanje poštuju svoje obaveze propisane odredbama ovog zakona i aktima Komisije u pogledu početnih, tekućih i jednokratnih obaveza obelodanjivanja;
- 4) uspostavi procedure koje omogućavaju njegovim članovima pristup informacijama koje su objavljene u skladu sa ovim zakonom ili aktom Komisije;
- 5) ustanovi neophodne procedure za redovnu proveru usklađenosti sa pravilima u vezi sa uključenjem finansijskih instrumenata u trgovanje.

MTP je dužno da primenjuje procedure propisane u stavu 2. tač. 1) i 2) ovog člana.

Uključenje na regulisano tržište, odnosno MTP

Član 121

Organizator tržišta uključuje finansijske instrumente na regulisano tržište, ukoliko ti instrumenti ispunjavaju uslove propisane aktima organizatora tog tržišta, a na osnovu odobrenog prospekta za uključivanje na regulisano tržište.

Prilikom procene da li akcije određenog izdavaoca ispunjavaju uslove za uključivanje na regulisano tržište organizator tržišta uzima u obzir distribuciju akcija javnosti, finansijske podatke koji se odnose na prethodni period, podatke o izdavaocu i podatke koji pružaju uvid u poslovanje izdavaoca, a u skladu sa svojim aktom.

Organizator tržišta uključuje akcije izdavaoca koji je podneo zahtev za uključivanje akcija na listing regulisanog tržišta ukoliko te hartije od vrednosti ispunjavaju uslove za uključivanje na regulisano tržište, kao i dodatne uslove:

1) očekivana tržišna kapitalizacija akcija za čije je uključanje podnet zahtev mora iznositi najmanje 1.000.000 evra, a ako se očekivana tržišna kapitalizacija ne može proceniti, kapital i rezerve društva, uključujući dobit ili gubitak prethodne godine moraju iznositi najmanje 1.000.000 evra;

2) izdavalac mora da ima objavljene ili usvojene godišnje finansijske izveštaje za tri poslovne godine koje prethode podnošenju zahteva za uključanje na listing regulisanog tržišta;

3) najmanje 25% akcija distribuiranih javnosti.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, organizator tržišta može da odobri uključanje akcija na listing izdavaoca koji ne ispunjava navedene uslove, ako organizator tržišta procenjuje da investitori imaju podatke potrebne za procenu izdavaoca i akcija za koje se traži uključanje na listing i ako je to u interesu izdavaoca ili investitora.

Organizator tržišta koji je istovremeno i organizator MTP uključuje finansijske instrumente na MTP ukoliko ti instrumenti ne ispunjavaju uslove propisane aktima organizatora tržišta i ovog zakona za uključanje na regulisano tržište, a na osnovu odobrenog prospekta za uključivanje na MTP.

Isključenje sa regulisanog tržišta, odnosno MTP

Član 122

Regulisano tržište isključuje finansijske instrumente iz trgovanja i uključuje na MTP ukoliko:

- 1) se trgovanje tim finansijskim instrumentom nije obavljalo duže od 180 dana;
- 2) javno društvo više ne ispunjava uslove za uključanje u trgovanje na regulisano tržište;
- 3) iz razloga nepoštovanja obaveza propisanih odredbama poglavlja III. i V. ovog zakona.

Regulisano tržište, odnosno MTP isključuje finansijske instrumente iz trgovanja:

- 1) ukoliko je nad javnim društvom otvoren postupak stečaja ili likvidacije;
- 2) na zahtev javnog društva kome je prestalo svojstvo javnog društva u skladu sa odredbom člana 70. ovog zakona, a ukoliko su nesaglasni akcionari isplaćeni u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana ne primenjuju se na izdavaoce iz člana 2. stav 1. tačka 38) podtačka (3) ovog zakona, a čije se dužničke hartije od vrednosti isključuju sa regulisanog tržišta, odnosno MTP u skladu sa aktima organizatora tržišta.

Odluka o povlačenju akcija sa regulisanog tržišta, odnosno MTP

Član 123

Skupština javnog društva može doneti odluku o povlačenju tih akcija sa regulisanog tržišta, odnosno MTP glasovima koji predstavljaju najmanje tri četvrtine od ukupnog broja akcija s pravom glasa, s tim što se statutom društva može odrediti i veća većina za donošenje ovakve odluke.

Odluku iz stava 1. ovog člana javno društvo može da donese ako su kumulativno ispunjeni sledeći uslovi:

- 1) ima manje od 10.000 akcionara;
- 2) da je u periodu od šest meseci koji prethodi donošenju odluke ukupno ostvareni obim prometa akcija koje su predmet povlačenja sa regulisanog tržišta, odnosno MTP iznosio manje od 0,5% od njihovog ukupnog izdatog broja;
- 3) da je u najmanje tri meseca perioda iz tačke 2) ovog stava ostvareni mesečni obim prometa takvim akcijama na regulisanom tržištu, odnosno MTP iznosio manje od 0,05% od njihovog ukupnog izdatog broja.

Odluka iz stava 1. ovog člana je validna samo kad uključuje i neopozivu izjavu društva kojom se društvo obavezuje da od nesaglasnih akcionara, a na njihov zahtev, otkupi akcije uz odgovarajuću naknadu, s tim što ovo pravo ima i akcionar koji nije učestvovao u radu skupštine.

Po upisu odluke iz stava 1. ovog člana u Registar privrednih subjekata, društvo je dužno da obavesti regulisano tržište, odnosno MTP na koje su njegove akcije uključene u trgovanje.

Odgovarajuća naknada iz stava 3. ovog člana je najveća vrednost akcije obračunate u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Komisija bliže propisuje postupak isplate.

Transparentnost pre vršenja transakcije

Član 124

Organizator tržišta je dužan da objavi trenutne cene i obim ponude i potražnje za trgovanje po cenama koje se objavljuju preko sistema trgovanja za akcije koje su uključene u trgovanje i takvi podaci se redovno i kontinuirano dostavljaju na uvid javnosti tokom uobičajenog vremena trgovanja po prihvatljivim komercijalnim uslovima.

Obaveza iz stava 1. ovog člana može da bude ukinuta pravilima regulisanog tržišta u zavisnosti od modela trgovanja ili vrste i veličine naloga, a naročito za transakcije koje su velike u poređenju sa uobičajenom veličinom naloga na regulisanom tržištu, za datu akciju ili vrstu akcije.

Transparentnost posle transakcije

Član 125

Organizator tržišta je dužan da obelodani cenu, obim i vreme vršenja transakcije u vezi sa akcijama uključenim u trgovanje i podaci o svim transakcijama te vrste objavljuju se na prihvatljivoj komercijalnoj osnovi i što je moguće više u realnom vremenu.

Organizator tržišta može da dozvoli investicionim društvima koji su dužni da objavljuju informacije o svojim transakcijama akcijama u skladu sa odredbama člana 185. ovog zakona pristup programima koje koristi kako bi obelodanila podatke iz stava 1. ovog člana, a pod prihvatljivim komercijalnim uslovima i na ravnopravnoj osnovi.

Pravila organizatora tržišta mogu predvideti odloženo objavljivanje podataka o transakcijama, u zavisnosti od vrste ili veličine transakcija, a naročito za transakcije koje su velike u poređenju sa uobičajenom veličinom tržišta za određenu akciju ili klasu akcija.

Odloženo objavljivanje podataka o transakciji mora biti prethodno odobreno od strane Komisije i jasno obelodanjeno tržišnim učesnicima i investitorima.

Član 126

Odredbe čl. 124. i 125. ovog zakona primenjuju se i na druge finansijske instrumente kojima se trguje na regulisanom tržištu.

Privremena obustava trgovanja ili isključenje instrumenata iz trgovanja

Član 127

Organizator tržišta, odnosno MTP na sopstvenu inicijativu ili po zahtevu Komisije, može privremeno da obustavi trgovanje finansijskim instrumentom koji je uključen u trgovanje, a ukoliko proceni da je to neophodno radi zaštite investitora ili u cilju pravičnog i urednog trgovanja finansijskim instrumentom.

Komisija može da privremeno obustavi transakcije finansijskim instrumentima.

Organizator tržišta, odnosno MTP može privremeno da obustavi ili isključi iz trgovanja finansijski instrument ukoliko takvo trgovanje više nije u saglasnosti sa pravilima organizatora tržišta, odnosno MTP.

Rešenje o privremenoj obustavi objavljuje se na internet stranici regulisanog tržišta, odnosno MTP na kom su takvi finansijski instrumenti uključeni i Komisije.

Rešenja organizatora tržišta

Član 128

Organizator tržišta, odnosno MTP donosi rešenje o uključenju ili odbijanju uključenja, odnosno o isključenju finansijskog instrumenta iz trgovanja na regulisanom tržištu, odnosno MTP u skladu sa ovim zakonom, aktom Komisije i svojim aktom.

Rešenje iz stava 1. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Organizator MTP

Član 129

Organizator MTP donosi akt kojim uređuje sledeće poslove:

- 1) obezbeđuje investitorima zadovoljavajući nivo informacija o finansijskim instrumentima kojima se trguje na MTP, a radi donošenja odgovarajuće investicione odluke;
- 2) dužan je da obezbedi podatke o finansijskim instrumentima prilikom njihovog uključenja u trgovanje, kao i tokom samog trgovanja;

3) dužan je da postupi u skladu sa nalogom Komisije o privremenoj obustavi ili isključenju iz trgovanja.

Kada se finansijskim instrumentima koji su uključeni na regulisano tržište trguje i na MTP bez saglasnosti izdavaoca, takav izdavalac nema obavezu dostavljanja informacija organizatoru MTP.

Organizator MTP je dužan da obezbedi pošteno i redovno trgovanje i određivanje cena, uključujući i referentne cene, kao i efikasno izvršavanje naloga, pri čemu pravila o trgovanju i određivanju cena ne smeju ostaviti mogućnost za slobodnu procenu od strane MTP.

Organizator MTP je dužan da obezbedi Komisiji da može da sprovodi adekvatan nadzor u vezi sa zloupotrebama na tržištu u okviru MTP.

Organizator MTP je dužan da, za akcije kojima se trguje na MTP, a istovremeno su uključene i na regulisano tržište, objavljuje aktuelne ponude za kupovinu i prodaju, kao i podatke o dubini tržišta, a ovi podaci moraju biti neprekidno javno dostupni u toku uobičajenog vremena trgovanja pod razumnim komercijalnim uslovima.

Organizator MTP je dužan da, za akcije koje su uključene na regulisano tržište objavi cenu, obim i vreme izvršenja transakcija u sistemu MTP, a navedene podatke je dužan da objavi pod razumnim komercijalnim uslovima što je bliže moguće stvarnom vremenu izvršenja.

Komisija propisuje:

- 1) raspon ponuda za kupovinu i prodaju, kao i dubinu tržišta po tim cenama za koje je objavljivanje obavezno;
- 2) veličinu ili vrstu naloga za koje obaveza objavljivanja podataka pre trgovanja iz stava 5. ovog člana može biti izuzeta;
- 3) metod trgovanja za koji obaveza objavljivanja podataka pre trgovanja iz stava 5. ovog člana može biti izuzeta, a naročito primenljivost obaveze na načine trgovanja;
- 4) podatke o trgovanju koje je organizator MTP dužan da objavljuje, kao i njihovu sadržinu;
- 5) uslove pod kojima organizator MTP može odloženo da objavljuje podatke o trgovanju, kao i kriterijume koje je organizator MTP dužan da uzme u obzir pri određivanju transakcija koje je moguće odloženo objavljivati, a uzimajući u obzir veličinu transakcija ili vrstu akcija kojima se trguje.

Na korisnika MTP shodno se primenjuju odredbe člana 117. ovog zakona koje regulišu člana regulisanog tržišta, kao i člana 119. ovog zakona koje regulišu nadzor od strane organizatora tržišta.

Odredbe čl. 131 - 133. ovog zakona koje se odnose na nadzor nad poslovanjem organizatora tržišta i mere nadzora na odgovarajući način primenjuju se na nadzor nad poslovanjem organizatora MTP.

Obaveza vođenja evidencije i izveštavanja regulisanog tržišta, odnosno MTP

Član 130

Organizator tržišta je dužan da vodi evidenciju o transakcijama finansijskim instrumentima koji su uključeni u trgovanje, kao i o drugim poslovima na regulisanom tržištu, odnosno MTP, a u skladu sa aktom Komisije.

Organizator tržišta je dužan da na svojoj internet stranici objavi podatke o finansijskim instrumentima kojima se trgovalo tog dana, količinama, cenama i promenama cene.

Organizator tržišta dužan je da Komisiji dostavi sledeće izveštaje:

- 1) podatke o prijemu u članstvo regulisanog tržišta, prestanku članstva, sticanju i prestanku statusa korisnika MTP, a u roku od tri radna dana od dana donošenja odgovarajuće odluke;
- 2) podatke o uključenju u trgovanje, odbijanju uključenja u trgovanje i isključenju iz trgovanja finansijskim instrumentima, a u roku od tri radna dana od dana donošenja rešenja;
- 3) godišnji finansijski izveštaj sa izveštajem revizora i izveštajem o poslovanju društva;
- 4) druge izveštaje po zahtevu Komisije.

Izveštaj iz stava 3. tačka 3) ovog člana se stavlja i na uvid javnosti na internet stranici regulisanog tržišta, odnosno MTP.

Komisija propisuje formu i sadržaj izveštaja iz stava 3. ovog člana.

Nadzor Komisije nad poslovanjem organizatora tržišta

Član 131

Nadležnosti i ovlašćenja Komisije u vezi sa nadzorom propisanim u odredbama poglavlja XIII. ovog zakona shodno se promenjuju i na nadzor Komisije nad organizatorom tržišta, a u cilju praćenja da li organizator tržišta posluje u skladu sa odredbama ovog zakona, aktima Komisije i svojim aktima, kao i da li posluje na profesionalan način koji unapređuje integritet tržišta, uključujući efikasno trgovanje usaglašeno sa ciljevima iz ovog zakona.

Nadzor Komisije nad organizatorima tržišta obavlja se u skladu sa planom nadzora koji je zasnovan na proceni rizika, a obavezno podrazumeva neposrednu kontrolu, naročito u poslovanju i aktivnostima koje predstavljaju najveći sistemski rizik u smislu obima i vrste transakcija i poslova koji se obavljaju.

Komisija je dužna da sprovodi neposrednu kontrolu iz stava 2. ovog člana najmanje jednom godišnje.

Mere nadzora

Član 132

Ako u postupku nadzora nad organizatorom tržišta Komisija utvrdi da je došlo do nepoštovanja odredbi opštih akata tog organizatora tržišta, odredaba ovog zakona ili akata Komisije, a koje ne podrazumevaju preduzimanje mera iz odredaba člana 133. ovog zakona, Komisija donosi rešenje kojim nalaže organizatoru tržišta da otkloni takve nezakonitosti, odnosno nepravilnosti u određenom roku i može preduzeti jednu ili više sledećih mera:

- 1) izreći javnu opomenu;

- 2) dati nalog za privremenu zabranu obavljanja pojedinih ili svih poslova, usluga ili transakcija u trajanju od najviše deset radnih dana;
- 3) izdati nalog za privremenu obustavu trgovanja ili trajno isključenje sa regulisanog tržišta iz trgovanja finansijskog instrumenta i naloži organizatoru MTP da iste uključi na MTP, ukoliko informacije o javnom društvu ili drugom izdavaocu finansijskog instrumenta nisu dostupne javnosti;
- 4) izdati nalog za privremenu zabranu raspolaganja sredstvima sa računa organizatora tržišta i drugom imovinom organizatora tržišta u trajanju do deset radnih dana;
- 5) izdati nalog za privremenu zabranu prava glasa po osnovu kvalifikovanog učešća najviše do tri uzastopne sednice skupštine organizatora tržišta;
- 6) izdati nalog za izmenu, dopunu ili donošenje opšteg akta;
- 7) preduzeti druge mere i sankcije, osim privremenog oduzimanja ili oduzimanja dozvole za rad, a u skladu sa odredbama poglavlja XIII. ovog zakona.

Rešenje o preduzetim merama iz stava 1. ovog člana ili člana 133. ovog zakona Komisija objavljuje na svojoj internet stranici.

Privremeno isključenje iz trgovanja finansijskog instrumenta iz stava 1. tačka 3) ovog člana prestaje dostavom dokaza iz kojih će Komisija utvrditi prestanak uslova zbog kojih je privremena mera izrečena.

Komisija bez odlaganja javno objavljuje odluku o privremenom ili trajnom isključenju iz trgovanja finansijskog instrumenta.

Komisija propisuje bliže uslove i način vršenja nadzora, postupak izdavanja rešenja i preduzimanja mera, kao i rokove za izvršavanje naloga i trajanje mera.

Privremeno ili trajno oduzimanje dozvole za rad organizatora tržišta i mere preduzete protiv pojedinih lica

Član 133

Komisija može privremeno, na period do dve godine ili trajno da oduzme dozvolu za rad organizatoru tržišta, a licu sa kvalifikovanim učešćem u organizatoru tržišta, odnosno regulisanom tržištu, osim Republici, kao i bilo kojem licu koje je direktor i član upravnog odbora može da povuče prethodno datu saglasnost, ukoliko utvrdi sledeće:

- 1) organizator tržišta ne koristi svoju dozvolu za rad u periodu od 12 meseci, otvoreno se odriče dozvole ili nije obavljao delatnost organizatora tržišta tokom prethodnih šest meseci;
- 2) organizator tržišta, odnosno direktor organizatora tržišta je dobio dozvolu na osnovu značajno netačnih ili obmanjujućih informacija, tako što su izostavljene činjenice zahvaljujući kojima obelodanjene informacije ne bi bile obmanjujuće ili na drugi nedozvoljeni način;
- 3) organizator tržišta, odnosno direktor organizatora tržišta dalje ne ispunjava uslove propisane za dobijanje dozvole;

4) organizator tržišta ili bilo koje lice iz ovog stava je izvršilo značajnu povredu odredaba opštih akata organizatora tržišta, odnosno regulisanog tržišta, odredaba ovog zakona ili akata Komisije;

5) organizator tržišta ili drugo lice iz ovog stava ne postupi u roku i na način određen rešenjem Komisije izdatog u skladu sa odredbama člana 132. ovog zakona;

6) direktor ili član upravnog odbora organizatora tržišta ne vrši odgovarajući nadzor nad zaposlenima organizatora tržišta čije nesavesno poslovanje prouzrokuje značajne povrede opštih akata organizatora tržišta, odredaba ovog zakona ili akta Komisije od strane organizatora tržišta, odnosno zaposlenog, a takve povrede su mogle biti sprečene da je sproveden odgovarajući nadzor.

Organizator tržišta ili bilo koje drugo lice na koje se odnosi predložena mera iz stava 1. ovog člana ima pravo na saslušanje pre nego što Komisija donese rešenje o privremenom ili trajnom oduzimanju dozvole za rad, a u skladu sa aktom koji u tu svrhu Komisija donosi.

Nadležnost Komisije da privremeno ili trajno oduzme dozvolu za rad i da povuče prethodno datu saglasnost u skladu sa odredbama ovog člana, ne isključuje mogućnost primene mera koju je Komisija nadležna da preduzme:

1) protiv lica koja poseduju dozvolu, u skladu sa odredbama poglavlja XIII. ovog zakona;

2) prema direktoru, članu upravnog odbora i licu sa kvalifikovanim učešćem u organizatoru tržišta, odnosno regulisanom tržištu, u skladu sa odredbama ovog zakona.

VIII FOND ZA ZAŠTITU INVESTITORA

Cilj, organizacija, upravljanje, članstvo, finansiranje nadzora

Član 134

Fond za zaštitu investitora (u daljem tekstu: Fond) obavlja delatnost u svrhu zaštite investitora čija su sredstva ili finansijski instrumenti izloženi riziku u slučaju stečaja investicionog društva, kreditne institucije ili društva za upravljanje koji obavljaju usluge ili aktivnosti iz odredaba člana 2. tač. 8) i 9) podtačka (1) ovog zakona.

Fond nema svojstvo pravnog lica i njega organizuje i njime upravlja pravno lice koje je dobilo dozvolu od Komisije (u daljem tekstu: organizator Fonda).

Članstvo u fondu

Član 135

Članstvo u Fondu je obavezno za sledeća društva sa sedištem u Republici, kada obavljaju investicione usluge i aktivnosti iz člana 134. stav 1. ovog zakona u Republici ili u filijalama van Republike (u daljem tekstu: član Fonda):

1) investiciono društvo koje je ovlašćeno da drži novčana sredstva klijenata, odnosno kada obavlja usluge iz odredbe člana 2. tačka 8) podtačka (4) i tačka 9) podtačka (1) ovog zakona;

2) kreditna institucija koja obavlja dodatne usluge iz odredbe člana 2. tačka 9) podtačka (1) ovog zakona;

3) društvo za upravljanje kada obavlja aktivnosti određene odredbom člana 210. stav 1. ovog zakona, odnosno pruža usluge upravljanja portfoliom klijentima koji nisu investicioni fondovi i kada je ovlašćeno da drži novčana sredstva, odnosno finansijske instrumente klijenta.

Doprinos Fondu

Član 136

Članovi Fonda su dužni da redovno obračunavaju i uplaćuju doprinos Fondu koji se utvrđuje na osnovu procenta prihoda od aktivnosti i usluga iz odredaba člana 135. ovog zakona, fiksni doprinos ili kombinaciju ova dva osnova, a u skladu sa aktom Komisije i aktom organizatora Fonda koji odobrava Komisija.

Ako član Fonda ne uplati doprinos iz stava 1. ovog člana, organizator Fonda zaračunava zateznu kamatu na iznos doprinosa i o tome bez odlaganja obaveštava Komisiju, a Komisija prema članu Fonda preduzima odgovarajuće mere iz odredaba čl. 145. i 146. i poglavlja XIII. ovog zakona.

U slučaju potrebe preduzimanja mera prema članu Fonda kreditnoj instituciji iz odredbe člana 135. tačka 2) ovog zakona, Komisija dostavlja Narodnoj banci Srbije kopiju izveštaja o sprovedenom nadzoru sa predlogom mere.

Inicijalni doprinos člana Fonda iznosi 5.000 evra u dinarskoj protivvrednosti.

Doprinosi uplaćeni za Fond kao i sredstva i drugi prihodi iz člana 137. ovog zakona drže se na posebnom računu otvorenom kod Narodne banke Srbije.

Sredstva Fonda

Član 137

Sredstva Fonda se sastoje iz:

- 1) doprinosa članova Fonda;
- 2) potraživanja naplaćenih u stečajnim postupcima nad članom fonda;
- 3) prihoda od ulaganja sredstava Fonda.

Sredstva Fonda se mogu ulagati u:

- 1) finansijske instrumente koje izdaje Republika ili Narodna banka Srbije;
- 2) dužničke hartije od vrednosti za koje garantuje Republika;
- 3) druge finansijske instrumente koji donose prihod uz odobrenje Komisije.

Sredstva Fonda koristi organizator Fonda za isplatu potraživanja klijenata u svrhe utvrđene odredbama ovog poglavlja i ne mogu se koristiti u druge svrhe, niti mogu biti predmet potraživanja prema članu Fonda ili organizatoru Fonda.

Komisija propisuje način raspolaganja, evidentiranja i izveštavanja Komisije o sredstvima Fonda.

Naknade

Član 138

Organizator Fonda naplaćuje naknadu za upravljanje Fondom, a iznos naknade i uslove njenog plaćanja propisuje organizator Fonda aktom koji odobrava Komisija.

Naknadu iz stava 1. ovog člana organizator Fonda koristi na način propisan aktom Komisije.

Osiguranje, potraživanja i upravljanje potraživanjima

Član 139

Aktom Komisije i pravilima organizatora Fonda koje odobrava Komisija uređuju se okvir i postupci za priznavanje i isplatu odštetnih zahteva klijenata prema članu Fonda kada:

- 1) je nad članom Fonda otvoren stečajni postupak;
- 2) Komisija utvrdi da je član Fonda u nemogućnosti da ispuni svoje dospelje obaveze prema klijentima, uključujući novčana sredstva koja duguje klijentima i finansijske instrumente koje drži za račun klijenata, a ne postoje izgledi da će se okolnosti u dogledno vreme značajno izmeniti.

Potraživanja klijenata iz odredaba stava 1. ovog člana su:

- 1) novčana potraživanja u dinarima koja član Fonda duguje klijentu ili koja pripadaju klijentu, nastala po osnovu obavljanja investicionih usluga i aktivnosti iz odredbe člana 134. stav 1. ovog zakona;
- 2) potraživanja za povraćaj finansijskih instrumenata koji pripadaju klijentu člana Fonda i koje drži, kojima upravlja ili rukovodi član fonda za račun klijenta u vezi sa odredbama o jednoj ili više investicionih usluga i aktivnosti iz odredbe člana 134. stav 1. ovog zakona;

Iznos potraživanja se obračunava na dan pokretanja sudskog postupka iz stava 1. tačka 1) ovog člana ili na dan kada Komisija utvrdi okolnosti iz stava 1. tačka 2) ovog člana, a potraživanja se utvrđuju u skladu sa aktom Komisije, s tim što se uzimaju u obzir sve zakonske i ugovorne odredbe, naročito protivpotraživanja.

Vrednost finansijskog instrumenta ili novčani iznos plaćen umesto prinosa finansijskog instrumenta koji član fonda nije u mogućnosti da otplati ili vrati utvrđuje se, gde je to moguće, upućivanjem na tržišnu vrednost finansijskog instrumenta.

Odredbe ovog poglavlja ne primenjuju se na sredstva klijenata kreditnih institucija - potraživanja koja su osigurana zakonom kojim se uređuje zaštita depozita u kreditnim institucijama radi zaštite tih lica u slučajevima nedostupnosti depozita.

Odredbe ovog poglavlja ne primenjuju se na potraživanja klijenata članova fonda koja proizilaze iz transakcija u vezi sa kojima je klijent pravnosnažnom sudskom presudom osuđen za krivično delo, privredni prestup, odnosno prekršaj za pranje novca, i finansiranje terorizma.

U slučaju da postoji sumnja da potraživanje klijenta proizilazi iz transakcije povezane sa pranjem novca i finansiranjem terorizma, Fond može obustaviti sva plaćanja do donošenja sudske odluke.

Član 140

Potraživanja klijenata osigurana su do vrednosti od 20.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po klijentu člana Fonda.

Klijent člana Fonda je fizičko ili pravno lice čija potraživanja ispunjavaju uslove iz člana 139. stav 2. ovog zakona, a klijentom se neće smatrati bez obzira na državu sedišta:

- 1) investiciono društvo;
- 2) kreditna institucija;
- 3) finansijska institucija i ostala lica iz odredbe člana 172. stav 1. tač. 1) i 3) ovog zakona;
- 4) društvo za osiguranje;
- 5) institucija kolektivnog investiranja;
- 6) društvo za upravljanje investicionim fondom, investicioni fond, društvo za upravljanje penzijskim fondom i penzijski fond;
- 7) nadnacionalne institucije, vlada i centralna vlast, kao i pokrajinski, regionalni i lokalni organi vlasti;
- 8) pravno ili fizičko lice koje poseduje više od 5 % akcija sa pravom glasa ili kapitala člana Fonda koji je u nemogućnosti da ispuni svoje obaveze, odnosno 5% ili više akcija sa pravom glasa ili kapitala društva koje je blisko povezano sa tim članom fonda;
- 9) član upravnog i nadzornog odbora člana Fonda koji je u nemogućnosti da ispuni svoje obaveze, ako je to lice na navedenom položaju ili zaposleno u članu Fonda na dan pokretanja stečajnog postupka nad članom Fonda, odnosno na dan objavljivanja rešenja Komisije o utvrđivanju potraživanja ili je lice na tom položaju bilo zaposleno tokom tekuće ili prethodne finansijske godine;
- 10) članovi porodice i treća lica koja nastupaju za račun lica iz tač. 8) i 9) ovog člana;
- 11) klijenti, revizori ili zaposlena lica člana Fonda odgovorni za nastanak potraživanja ili koji su iskoristili određene činjenice u vezi sa članom Fonda što je dovelo do finansijskih poteškoća člana Fonda, odnosno do pogoršanja njegove finansijske situacije.

Član 141

Osigurani iznos iz člana 140. stav 1. ovog zakona primenjuje se na ukupna potraživanja klijenta prema jednom članu Fonda, bez obzira na broj i mesto računa, pod uslovom da se takav povraćaj odnosi na sredstva u dinarima i na finansijske instrumente.

Organizator Fonda preduzima adekvatne mere kako bi obavestio klijente člana Fonda o sudskoj odluci ili utvrđivanju okolnosti iz stava 1. ovog člana od strane Komisije i, ukoliko klijenti imaju prava na nadoknadu, tu nadoknadu isplaćuje u što kraćem roku.

Organizator Fonda određuje rok u kome su klijenti dužni da podnesu zahtev za svoja potraživanja koji ne može biti duži od pet meseci od dana sudske odluke ili dana utvrđivanja okolnosti iz člana 139. stav 1. ovog zakona, odnosno od dana kada je takva odluka ili utvrđivanje okolnosti objavljeno javnosti.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, kada je klijent bio sprečen iz razloga na koje nije mogao da utiče da podnese zahtev za potraživanje u datom roku, rok se produžava na godinu dana.

Fond je dužan da isplati iznos potraživanja u što kraćem roku, a najkasnije u roku od tri meseca od dana utvrđivanja prava na isplatu, odnosno dana utvrđivanja iznosa potraživanja.

Izuzetno od stava 5. ovog člana, Fond može podneti zahtev Komisiji za produženje roka iz tog stava, s tim što Komisija može produžiti rok najviše još za tri meseca.

Član 142

U slučaju da Fond izvrši plaćanje po osnovu nadoknade štete klijentima člana Fonda, Fond ima pravo prvenstva naplate u postupku stečaja, odnosno likvidacije člana Fonda za iznose izvršenih plaćanja, odnosno nadoknada.

Izveštavanje

Član 143

Organizator Fonda podnosi godišnji izveštaj Komisiji u roku od četiri meseca od završetka poslovne godine.

Godišnji izveštaj se objavljuje na internet stranici Komisije i sadrži revidirane finansijske izveštaje za prethodnu godinu sa izveštajem nezavisnog revizora pripremljene u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija, kao i izveštaj koji je pripremio organizator Fonda o poslovanju Fonda tokom te godine.

Nadzor nad izvršavanjem obaveza člana Fonda obavlja organizator Fonda.

Organizator Fonda je dužan da obavesti Komisiju bez odlaganja o svim uočenim nepravilnostima i nezaklonostima.

Podaci o Fondu

Član 144

Svaki član Fonda se stara da podaci o Fondu budu lako dostupni i razumljivi postojećim i potencijalnim klijentima, i to prilikom potpisivanja ugovora sa klijentima, a podaci o Fondu se objavljuju i na internet stranici Komisije.

Komisija donosi akt kojim se ograničava upotreba podataka iz stava 1. ovog člana prilikom oglašavanja, kako bi se sprečilo da takva upotreba negativno utiče na stabilnost finansijskog sistema ili poverenje investitora, a naročito se može ograničiti takvo oglašavanje u svrhu reklamiranja Fonda.

Nadzor nad izvršavanjem obaveza člana Fonda

Član 145

Nadzor nad izvršavanjem obaveza člana Fonda iz ovog poglavlja obavlja organizator Fonda.

O svim utvrđenim nezakonitostima i nepravilnostima koje utvrdi, organizator Fonda dužan je bez odlaganja da obavesti Komisiju.

Nadzor nad upravljanjem Fondom

Član 146

Nadzor nad upravljanjem Fondom obavlja Komisija.

Komisija nad organizatorom Fonda ima sva ovlašćenja i preduzima mere i sankcije u skladu sa odredbama poglavlja XIII. ovog zakona.

IX INVESTICIONO DRUŠTVO

Uslovi za dobijanje dozvole; osnivanje

Član 147

Investicione usluge i aktivnosti iz odredaba člana 2. tačka 8) ovog zakona, a u vezi sa finansijskim instrumentima iz odredaba člana 2. tačka 1) ovog zakona ne mogu se obavljati bez dozvole Komisije za obavljanje delatnosti investicionog društva.

Brokersko-dilersko društvo koje obavlja poslove iz stava 1. ovog člana mora biti organizovano kao akcionarsko društvo i na njega se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuju privredna društva, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Kreditna institucija koje pruža jednu ili više investicionih usluga i aktivnosti iz stava 1. ovog člana mora ispunjavati odgovarajuće odredbe ovog poglavlja, kao i odredbe poglavlja X. ovog zakona koje se odnose na ovlašćene banke.

Usluge i aktivnosti investicionog društva

Član 148

Investiciono društvo može pružati usluge i obavljati aktivnosti iz odredaba člana 147. stav 1. ovog zakona ukoliko poseduje dozvolu Komisije za obavljanje konkretno navedenih delatnosti investicionog društva.

U dozvoli za obavljanje delatnosti investicionog društva navode se investicione usluge i aktivnosti iz odredaba člana 2. tačka 8) ovog zakona koje je investiciono društvo ovlašćeno da obavlja, a dozvola može da obuhvata i jednu ili više dodatnih usluga iz odredaba člana 2. tačka 9) ovog zakona, ali se te dodatne usluge ne mogu obavljati ukoliko investiciono društvo nema dozvolu za obavljanje najmanje jedne investicione usluge ili aktivnosti iz odredaba člana 2. tačka 8) ovog zakona.

U vezi sa pružanjem dodatnih usluga deviznog poslovanja iz odredbe člana 2. tačka 9) podtačka (4) ovog zakona, investiciono društvo je dužno da pribavi odgovarajuću dozvolu u skladu sa zakonom kojim se uređuje devizno poslovanje.

Minimalni kapital

Član 149

Minimalni kapital investicionog društva se određuje i izračunava u skladu sa aktom Komisije i ne može biti manji od:

- 1) 125.000 evra u dinarskoj protivvrednosti za pružanje usluga iz odredaba člana 2. tačka 8) podtač. (1), (2), (4), (5) i (7) ovog zakona;
- 2) 200.000 evra u dinarskoj protivvrednosti za pružanje usluga i obavljanje aktivnosti iz odredaba člana 2. tačka 8) podtačka (3) ovog zakona;
- 3) 730.000 evra u dinarskoj protivvrednosti za pružanje usluga i obavljanje aktivnosti iz odredaba člana 2. tačka 8) podtačka (6) ovog zakona;
- 4) 730.000 evra u dinarskoj protivvrednosti za pružanje usluga i obavljanje aktivnosti iz odredaba člana 2. tačka 8) podtačka (8) ovog zakona.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, Komisija može aktom sniziti iznos iz stava 1. tačka 1) ovog člana na 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti u slučajevima kada brokersko-dilersko društvo nije ovlašćeno da upravlja novcem ili finansijskim instrumentima klijenata, odnosno kada obavlja samo aktivnosti ili pruža usluge iz odredaba člana 2. tačka 8) podtač. (1) i (2) ovog zakona.

Smatra se da brokersko-dilersko društvo sa najvećim iznosom kapitala iz stava 1. ovog člana ispunjava uslov u pogledu kapitala za obavljanje delatnosti ili pružanje usluga za koje je propisan niži iznos.

Kapital iz st. 1. i 2. ovog člana uplaćuje se u celosti u novcu.

Kvalifikovano učešće i kontrola

Član 150

Odredbe o kvalifikovanom učešću i kontroli iz poglavlja VII. ovog zakona shodno se primenjuju i na brokersko-dilerska društva.

Prilikom utvrđivanja visine kvalifikovanog učešća Komisija ne uzima u obzir procenat akcija sa pravom glasa koje drugo investiciono društvo drži na osnovu pokroviteljstva finansijskih instrumenata, odnosno plasiranja finansijskih instrumenata na osnovu pokroviteljstva sa obavezom otkupa emisije izdavaoca investicionog društva, pod uslovom da se ta prava ne koriste za učestvovanje u upravljanju izdavaocem i ako se navedene akcije sa pravom glasa otuđe u roku od godinu dana od dana sticanja.

Kadrovska i organizaciona osposobljenost i tehnička opremljenost

Član 151

Investiciono društvo može obavljati investicione usluge i aktivnosti iz člana 2. tačka 8) podtač. (1) - (7) ovog zakona ako ispunjava uslove kadrovske i organizacione osposobljenosti i tehničke opremljenosti propisane aktom Komisije, uključujući i posedovanje sistema obrade podataka i ako održava kontinuitet i pravilnost u pružanju ovih usluga i aktivnosti.

Investiciono društvo je dužno da ima najmanje dva lica zaposlena na neodređeno vreme sa dozvolom Komisije za obavljanje usluga i aktivnosti iz člana 153. stav 1. ovog zakona.

Investiciono društvo je dužno da ustanovi adekvatna pravila i procedure koje obezbeđuju da je poslovanje društva, njenih rukovodioca i zaposlenih u skladu sa odredbama ovog zakona, aktima Komisije, kao i odgovarajućim pravilima koja se odnose na lične transakcije ovih lica.

Ako investiciono društvo pruža usluge i obavlja aktivnosti iz odredaba člana 2. tačka 8) podtač. (4) i (5) ovog zakona, najmanje jedno fizičko lice, koje može biti jedno od lica iz stava 2. ovog člana, mora imati dozvolu Komisije za obavljanje poslova investicionog savetnika i portfolio menadžera.

U slučaju da investiciono društvo poveri drugom licu obavljanje poslova koji se odnose na promociju njegovih usluga, prijem i slanje naloga klijenata ili davanje preporuka o investiranju, dužno je da preduzme sve razumne mere kako bi se izbegli nepotrebni dodatni poslovni rizici.

Poveravanje poslova drugim licima ne može se preduzimati na način koji u značajnoj meri ugrožava kvalitet unutrašnje kontrole i mogućnost sprovođenja nadzora nad poslovanjem društva u skladu sa ovom zakonom.

Investiciono društvo je dužno da ustanovi pouzdane administrativne i računovodstvene procedure, mehanizme unutrašnje kontrole, efikasne procedure za procenu rizika, kao i efikasnu kontrolu i zaštitu informacionih sistema.

Poslove investicionih usluga i aktivnosti iz člana 2. tačka 8) podtač. (1), (2), (3), (6) i (7) ovog zakona mogu obavljati samo fizička lica zaposlena u investicionom društvu koja imaju važeću dozvolu za obavljanje tih poslova.

Poslove investicionih usluga i aktivnosti iz člana 2. tačka 8) podtač. (4) i (5) ovog zakona mogu obavljati samo fizička lica zaposlena u investicionom društvu koja imaju važeću dozvolu za obavljanje poslova portfolio menadžera i investicionog savetnika.

Pružanje usluga posredstvom drugog investicionog društva

Član 152

Investiciono društvo može da zaključi ugovor o obavljanju investicionih usluga ili o pružanju dodatnih usluga sa drugim investicionim društvom u ime klijenta i u tom slučaju može da koristi informacije o klijentu koje prosleđuje prvo investiciono društvo.

Investiciono društvo koja prosleđuje uputstvo o nalogu klijenta ostaje odgovorno za potpunost i tačnost datih podataka.

Investiciono društvo koje prima uputstvo o izvršenju usluge u ime klijenta može da prihvati i svaku preporuku u pogledu usluge ili transakcije koju je klijentu pružilo prvo investiciono društvo.

Investiciono društvo koje prosleđuje uputstvo ostaje odgovorno za preporuku ili savet koje je pružilo klijentu.

Investiciono društvo koje prima uputstvo od klijenta ili naloge posredstvom prvog investicionog društva odgovorno je za izvršenje usluge ili transakcije na osnovu tih podataka ili preporuka, u skladu sa odgovarajućim odredbama ovog poglavlja.

Zaključivanje ugovora iz stava 1. ovog člana dozvoljeno je ukoliko angažovanje drugog investicionog društva:

1) ne uslovljava naplatu naknada ili drugih troškova od klijenta prvog investicionog društva u iznosu koji je viši od naknada koje bi klijent platio da je prvo investiciono društvo pružilo usluge;

2) ne može uzrokovati nepotrebne poslovne rizike investicionom društvu, značajno ugroziti kvalitet unutrašnje kontrole, niti onemogućiti nadzor Komisije nad ispunjavanjem svih obaveza investicionog društva.

Komisija propisuje bliže uslove pod kojima investiciono društvo može koristiti usluge drugog investicionog društva.

Dozvola za fizička lica za obavljanje poslova pružanja investicionih usluga i aktivnosti

Član 153

Komisija organizuje nastavu i polaganje ispita za sticanje zvanja brokera, investicionog savetnika i portfolio menadžera.

Dozvolu za obavljanje poslova iz stava 1. ovog člana Komisija izdaje ako podnosilac zahteva za dobijanje te dozvole ispunjava sledeće uslove:

1) položen ispit za sticanje zvanja;

2) ne podleže primeni pravnih posledica osude.

Podnosilac zahteva za dobijanje dozvole za obavljanje poslova investicionog savetnika i portfolio menadžera mora imati najmanje tri godine radnog iskustva sa visokom stručnom spremom na poslovima s hartijama od vrednosti.

Način nostrifikacije dozvole licu koje je steklo odgovarajuću dozvolu ili ovlašćenje za obavljanje tih poslova u inostranstvu propisuje Komisija.

Uslovi za direktore i članove odbora

Član 154

Brokersko-dilersko društvo ima organe društva u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Direktor i član odbora direktora, nadzornog odbora ili izvršnog odbora brokersko-dilerskog društva može biti lice:

1) koje ne podleže primeni pravnih posledica osude;

2) koje nije na rukovodećoj poziciji ili zaposleno lice u organima državne uprave, odnosno agencijama i organizacijama čiji je osnivač Republika;

3) koje nije direktor, član upravnog ili nadzornog odbora ili zaposleno lice koje poseduje kvalifikovano učešće u drugom brokersko-dilerskom društvu, kreditnoj instituciji sa ovlašćenom bankom, društvu za upravljanje investicionim ili dobrovoljnim penzijskim fondom;

4) koje nije direktor, član upravnog odbora ili zaposleno lice organizatora tržišta ili Centralnog registra;

5) koje nije lice blisko povezano sa licima iz tač. 1) do 4) ovog stava.

Poslovna reputacija i iskustvo direktora i člana odbora direktora, nadzornog odbora ili izvršnog odbora brokersko-dilerskog društva treba da obezbede upravljanje u skladu sa pravilima sigurnog i dobrog poslovanja brokersko-dilerskog društva i ova lica moraju da imaju odgovarajuću poslovnu reputaciju i najmanje tri godine radnog iskustva u vezi sa hartijama od vrednosti.

Direktor brokersko-dilerskog društva mora biti zaposlen sa punim radnim vremenom u tom društvu, a direktor i najmanje jedan član nadzornog odbora moraju znati srpski jezik.

Investiciono društvo mora imati najmanje dva člana koji zastupaju to društvo.

Davanje, odbijanje i povlačenje saglasnosti

Član 155

Komisija propisuje bližu sadržinu zahteva za davanje prethodne saglasnosti na izbor, odnosno imenovanje direktora i člana odbora direktora, nadzornog odbora ili izvršnog odbora investicionog društva koje je brokersko-dilersko društvo i rukovodilaca investicionog društva koje je ovlašćena banka.

Kada utvrdi da su ispunjeni uslovi iz odredaba člana 154. ovog zakona, Komisija daje saglasnost u roku od sedam radnih dana od dana prijema urednog zahteva iz stava 1. ovog člana.

Kada se zahtev za davanje saglasnosti iz stava 1. ovog člana podnosi uz zahtev za davanje dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva, Komisija odlučuje istovremeno o oba zahteva.

Komisija odbija zahtev za davanje saglasnosti iz stava 1. ovog člana kada utvrdi da nisu ispunjeni uslovi iz odredaba člana 154. ovog zakona.

Komisija povlači prethodnu saglasnost za izbor, odnosno imenovanje lica iz stava 1. ovog člana kada utvrdi:

1) da je rešenje o davanju saglasnosti doneto na osnovu netačnih ili nepotpunih podataka;

2) da lice za koje je data saglasnost više ne ispunjava za to utvrđene uslove;

3) da je lice za koje je data saglasnost naknadno izvršilo povredu odredaba ovog zakona, zakona koji uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, opštih akata organizatora tržišta ili akata Komisije, a Komisija smatra da je povreda dovoljno ozbiljna i

sistemska i da lice čini nepodobnim i nepouzdanim za obavljanje poslova člana uprave ili rukovodioca.

Zahtev za davanje dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva

Član 156

Komisija propisuje sadržaj zahteva i dodatne dokumentacije za davanje dozvole investicionom društvu za obavljanje investicionih usluga i aktivnosti iz člana 147. ovog zakona.

U zahtevu za davanje dozvole iz stava 1. ovog člana navode se investicione usluge i aktivnosti za koje investiciono društvo traži dozvolu.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana dostavlja se:

- 1) opšta akta podnosioca zahteva brokersko-dilerskog društva;
- 2) podaci o svim licima koja poseduju kvalifikovano učešće u podnosiocu zahteva, uključujući vrstu, iznos i procenat tog učešća, kao i podaci o licima sa kojima su lica koja poseduju kvalifikovano učešće blisko povezana i podatke o toj povezanosti, drugim licima koja su u mogućnosti da kontrolišu ili vrše značajan uticaj na brokersko-dilersko društvo podnosioca zahteva;
- 3) imena i podaci o kvalifikacijama, iskustvu i poslovnoj reputaciji sadašnjih i predloženih direktora i člana odbora direktora, nadzornog odbora ili izvršnog odbora podnosioca zahteva koji je brokersko-dilersko društvo, odnosno ovlašćena banka u skladu sa odredbama člana 154. ovog zakona;
- 4) podaci o kadrovskoj i organizacionoj osposobljenosti i tehničkoj opremljenosti podnosioca zahteva u skladu sa odredbama člana 151. ovog zakona;
- 5) pravilnik o tarifi sa naknadama i troškovima podnosioca zahteva za investicione usluge i aktivnosti za koje se traži dozvola;
- 6) dokaz o članstvu u Fondu za zaštitu investitora;
- 7) podaci o predloženom programu poslovanja podnosioca zahteva, uključujući predviđenu vrstu posla i organizacionu strukturu sa dovoljno detalja kako bi Komisija mogla da utvrdi da je podnosilac ustanovio sve neophodne sisteme radi ispunjavanja svoje obaveze iz ovog poglavlja;
- 8) dokaz o uplati osnivačkog uloga;
- 9) dokaz o uplaćenju naknadi za podnošenje zahteva u skladu sa tarifnikom Komisije.

Ukoliko se zahtev iz stava 1. ovog člana podnosi radi davanja dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva koje već poseduje dozvolu ili ovlašćenje nadležnog organa strane države, pored dokumentacije iz stava 3. ovog člana prilažu se i:

- 1) izvod iz registra, odnosno dozvola nadležnog organa strane države, osnivački akt, statut ili neki drugi dokaz o osnivanju investicionog društva ili lica blisko povezanog s njim u skladu sa zakonima te države, u originalu i overenom prevodu;

2) izvod iz registara privrednih subjekata za pravna lica - akcionare investicionog društva koje je pravno lice, odnosno lica blisko povezanog s njim, kao i original i overeni prevod izvoda iz registra privrednih subjekata za strana pravna lica;

3) dokaz da je nadležni organ države porekla investicionog društva, odnosno lica povezanog s njim odobrilo investicionom društvu, odnosno licu povezanom s njim dobijanje dozvole u Republici ili dokaz da takvo odobrenje nije potrebno prema zakonima i propisima te države.

Rešenje o davanju dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva

Član 157

Komisija odlučuje o zahtevu za davanje dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva u roku od 60 radnih dana od dana prijema zahteva.

Komisija donosi rešenje o davanju dozvole za obavljanje delatnosti kada utvrdi da su ispunjeni svi uslovi iz ovog poglavlja i akta Komisije.

U rešenju o davanju dozvole navodi se da li je investiciono društvo koje je brokersko-dilersko društvo ovlašćeno da drži novčana sredstva, odnosno finansijske instrumente klijenta.

Komisija odbija zahtev za davanje dozvole za obavljanje delatnosti kada utvrdi da:

1) jedan ili više uslova za dobijanje dozvole iz ovog poglavlja, odnosno u slučaju kada je podnosilac zahteva ovlašćena banka iz poglavlja X. ovog zakona nije ispunjen;

2) lica koja će rukovoditi poslovanjem investicionog društva nemaju dovoljno dobru reputaciju i iskustva da obavljaju te dužnosti;

3) je vlasnička struktura podnosioca zahteva, uključujući i lica blisko povezana sa licima koja poseduju kvalifikovano učešće, takva da bi efikasan nadzor nad podnosiocem zahteva bio onemogućen;

4) su podaci koje zahtev sadrži netačni, dovode u zabludu ili su izostavljeni neophodni podaci kako bi se navodi iz zahteva mogli tačno tumačiti.

Filijale investicionog društva

Član 158

Investiciono društvo je dužno da Komisiji podnese zahtev za dobijanje prethodne saglasnosti radi osnivanja filijale u drugoj državi.

Komisija bliže propisuje sadržinu zahteva iz stava 1. ovog člana, a uz njega se podnosi dokaz da nadležna tela druge države dozvoljavaju investicionom društvu pružanje investicionih usluga i obavljanje aktivnosti u toj državi.

Investiciono društvo može obavljati delatnosti i u okviru delova tog društva koji nemaju status pravnih lica, ali imaju određena ovlašćenja u pravnom prometu, poseban obračun rezultata poslovanja i poseban podračun - ako ti delovi ispunjavaju uslove za obavljanje delatnosti investicionog društva.

Odredbe ovog zakona o davanju dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva shodno se primenjuju na davanje dozvole za obavljanje tih delatnosti u delu tog društva.

Dozvola u slučaju statusne promene

Član 159

Investiciono društvo koje je brokersko-dilersko društvo dužno je da pre podnošenja prijave za upis statusne promene u Registar privrednih subjekata dobije dozvolu Komisije za pripajanje, spajanje ili podelu.

Promena uslova iz dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva

Član 160

Investiciono društvo je dužno da dostavi zahtev za davanje saglasnosti na izmenu uslova iz dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva u roku od pet radnih dana nakon što je nadležni organ tog društva usvojio navedene izmene.

Saglasnost Komisije je neophodna ukoliko se izmena odnosi na dodatne investicione usluge i aktivnosti iz člana 2. tač. 8) i 9) ovog zakona koje nisu bile predmet zahteva za dobijanje dozvole za obavljanje delatnosti.

Dostupnost dozvola javnosti

Član 161

Dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva, kao i sve kasnije izmene ove dozvole Komisija objavljuje na svojoj internet stranici.

Upis u Registar privrednih subjekata

Član 162

Investiciono društvo je dužno da, u roku od 30 dana od dana prijema odluke o davanju dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva i rešenja o davanju prethodne saglasnosti za izbor, odnosno imenovanje direktora i člana odbora direktora, nadzornog odbora ili izvršnog odbora tog društva, podnese prijavu za upis u Registar privrednih subjekata.

Ukoliko zahtev za upis investicionog društva u Registar privrednih subjekata ne bude podnet u roku iz stava 1. ovog člana, Komisija donosi rešenje o poništavanju dozvole za obavljanje delatnosti i briše to društvo iz registra.

Investiciono društvo je dužno da, u roku od sedam dana od dana prijema rešenja o upisu u Registar privrednih subjekata, Komisiji dostavi izvod iz tog registra.

Investiciono društvo ne sme da otpočne da obavlja delatnost za koju je dobilo dozvolu za rad pre upisa te delatnosti u Registar privrednih subjekata.

Opšta akta investicionog društva

Član 163

Opšta akta investicionog društva su osnivački akt, statut, pravila i procedure poslovanja, kao i pravilnik o tarifi.

Investiciono društvo je dužno da naplaćuje naknade za usluge i poslove koje obavlja do maksimalnih iznosa propisanih tarifnikom koji je dostavljen Komisiji.

Komisija daje prethodnu saglasnost na akta iz stava 1. ovog člana osim na pravilnik o tarifi, kao i na njihove izmene i propisuje njihovu bližu sadržinu.

Načela sigurnog i dobrog poslovanja investicionog društva

Član 164

Prilikom pružanja investicionih usluga klijentima, investiciono društvo je dužno da stavlja interese svojih klijenata ispred sopstvenih interesa i posluje pravično, pošteno i profesionalno, u skladu sa najboljim interesima klijenata poštujući načela utvrđena odredbama ovog zakona.

Sve informacije, uključujući i marketinške, koje investiciono društvo upućuje svojim klijentima ili potencijalnim klijentima, moraju biti istinite, jasne i da ne dovode u zabludu, a marketinški materijal mora biti jasno označen kao takav.

Kako bi klijenti mogli da shvate prirodu i rizike investicionih usluga i vrstu finansijskog instrumenta koji se nudi i da donesu utemeljenu odluku o ulaganju, investiciono društvo klijentima ili potencijalnim klijentima daje odgovarajuće informacije u razumljivom obliku o:

- 1) investicionom društvu i njegovim uslugama;
- 2) finansijskim instrumentima i predloženim investicionim strategijama, uključujući odgovarajuće smernice i upozorenja u vezi sa rizikom ulaganja u pomenute instrumente, odnosno strategije;
- 3) mestima izvršenja naloga;
- 4) troškovima i naknadama.

Informacije iz stava 3. ovog člana mogu se pružati u standardizovanoj formi.

Član 165

Pri pružanju investicionog saveta ili usluga upravljanja portfolijom, investiciono društvo je dužno da prikupi neophodne informacije o znanju i iskustvu klijenta ili potencijalnog klijenta o investicionoj oblasti, finansijskoj situaciji i investicionim ciljevima klijenta koji su značajni za određenu vrstu finansijskog instrumenta ili usluge, kako bi investiciono društvo bilo u stanju da klijentu ili potencijalnom klijentu preporuči za njega odgovarajuću investicionu uslugu ili finansijski instrument.

Kada investiciono društvo pruža investicione usluge koje nisu navedene u stavu 1. ovog člana, dužno je da zahteva od klijenta ili potencijalnog klijenta podatke o njegovom znanju i iskustvu u investicionoj oblasti koja je od značaja za finansijski instrument ili uslugu koja se nudi ili traži, kako bi moglo da proceni u kojoj meri su predviđena investiciona usluga ili finansijski instrument odgovarajući za klijenta.

U slučaju kada investiciono društvo smatra da, na osnovu informacija iz stava 2. ovog člana, finansijski instrument ili usluga nisu pogodni za klijenta ili potencijalnog klijenta, o tome je dužno da ga upozori, a ovo upozorenje se može dostavljati u standardizovanoj formi.

U slučaju kada klijent ili potencijalni klijent odluči da ne pruži informacije iz stava 2. ovog člana ili kada ne pruži dovoljno informacija o svom znanju i iskustvu, investiciono društvo je dužno da upozori klijenta ili potencijalnog klijenta da se zbog takve odluke ne može utvrditi da li su za njega određeni finansijski instrument ili usluga odgovarajući, a ovo upozorenje se može dostavljati u standardizovanoj formi.

Izuzetno od st. 1 - 3. ovog člana, investiciono društvo u pružanju investicionih usluga koje se jedino tiču izvršenja, odnosno prijema i prenosa naloga klijenata bez vršenja dodatnih usluga, može pružiti te investicione usluge svojim klijentima bez obaveze pribavljanja podataka iz tih stavova, ukoliko su ispunjeni sledeći uslovi:

1) navedene usluge se odnose na akcije koje su uključene u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP ili na ekvivalentno tržište trećih zemalja koje ispunjava uslove iz poglavlja VII. ovog zakona, instrumente tržišta novca, obveznice i druge forme sekjuritizovanog duga, jedinice institucija kolektivnog investiranja i ostale slične finansijske instrumente, isključujući obveznice i instrumente sekjuritizovanog duga koji sadrže izvedeni finansijski instrument;

2) usluga je pružena na inicijativu klijenta ili potencijalnog klijenta;

3) klijent ili potencijalni klijent je bio jasno obavešten da, tokom pružanja određene usluge, brokersko-dilersko društvo nema obavezu da procenjuje podobnost pruženog ili ponuđenog finansijskog instrumenta ili usluge, te da stoga klijent ne uživa pravo zaštite iz pravila poslovanja, a ovo upozorenje se može davati u standardizovanoj formi;

4) investiciono društvo ispunjava svoje obaveze iz člana 170. ovog zakona koje regulišu sprečavanje sukoba interesa između investicionog društva i njegovih klijenata.

Član 166

Investiciono društvo je dužno da u prostorijama u kojima obavlja rad sa strankama omogući uvid u pravila poslovanja i pravilnik o tarifi, kao i da ih objavi na svojoj internet stranici.

Članovi uprave, rukovodioci i zaposleni investicionog društva koje je brokersko-dilersko društvo, rukovodioci i zaposleni investicionog društva koje je ovlašćena banka dužni su da, kao poslovnu tajnu, čuvaju podatke o stanju i prometu na računima klijenata tog društva, ne smeju ih saopštavati trećim licima niti ih koristiti osim u interesu klijenta.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, podaci o klijentima iz tog stava se mogu saopštavati i stavljati na uvid:

1) uz pismenu saglasnost klijenta;

2) prilikom nadzora koji vrši Komisija, Centralni registar ili organizator tržišta;

3) na osnovu naloga suda;

4) na osnovu naloga organa koji se bavi sprečavanjem pranja novca ili finansiranja terorizma, odnosno drugog nadležnog državnog organa.

Član 167

Investiciono društvo je dužno da, kada drži finansijske instrumente klijenata, ustanovi adekvatne sisteme za zaštitu vlasničkih prava klijenata kako bi se sprečilo korišćenje finansijskih instrumenata klijenta za račun investicionog društva ili za račun drugih klijenata, osim uz izričitu saglasnost klijenta.

Investiciono društvo ne može da:

- 1) zalaže ili otuđuje finansijske instrumente u vlasništvu klijenta bez njegovog prethodnog pismenog ovlašćenja;
- 2) izvršava naloge klijenata na način koji nije u skladu s ovim zakonom i aktima Komisije, odnosno aktima regulisanog tržišta, ili MTP čije je investiciono društvo član ili korisnik;
- 3) kupuje, prodaje ili pozajmljuje za sopstveni račun iste finansijske instrumente koji su predmet naloga klijenta pre postupanja po nalogu klijenta;
- 4) kupuje, prodaje ili pozajmljuje finansijske instrumente po osnovu ugovora o upravljanju finansijskim instrumentima isključivo radi naplate provizije ili druge naknade;
- 5) podstiče klijente na učestalo obavljanje transakcija isključivo radi naplate provizije.

Član 168

Investiciono društvo koje ima dozvolu Komisije da drži novčana sredstva, odnosno finansijske instrumente klijenata dužno je da ispuni sledeće zahteve radi zaštite prava svojih klijenata:

- 1) vođenje evidencija i računa na način koji im omogućava da u svakom momentu i bez odlaganja razdvoje sredstva jednog klijenta od sredstava drugog klijenta, kao i od sopstvenih sredstava;
- 2) precizno i tačno vođenje evidencija, računa i svoje korespondencije u vezi sa finansijskim instrumentima i novčanim sredstvima klijenata na računima koje vode;
- 3) redovno sravnjenje svojih internih računa sa evidencijama i računima trećih lica koja drže ta sredstva;
- 4) preduzimanje neophodnih koraka kako bi se obezbedilo da svi finansijski instrumenti klijenata registrovani u evidenciji Centralnog registra mogu da se razlikuju od finansijskih instrumenata investicionog društva;
- 5) preduzimanje neophodnih koraka kako bi obezbedilo da se sva novčana sredstva klijenata deponovana u kreditnoj instituciji koja je član Centralnog registra drže na računu ili računima koji se razlikuju od računa koji se koriste za držanje sredstava investicionog društva;
- 6) uspostavljanje odgovarajućih mera kako bi se umanjio rizik od gubitka ili smanjenja imovine klijenata, odnosno prava u vezi sa tom imovinom, a koji mogu nastati kao posledica zloupotrebe te imovine, prevare, lošeg upravljanja, neadekvatnog vođenja evidencije ili nemara.

Bližu sadržinu i formu evidencije koju vodi investiciono društvo koje ima dozvolu Komisije da drži novčana sredstva, odnosno finansijske instrumente klijenata propisuje Komisija.

Dužnost izvršenja naloga pod najpovoljnijim uslovima

Član 169

Investiciono društvo je dužno da preduzme sve neophodne aktivnosti kako bi pri izvršenju naloga postiglo najbolji mogući efekat po klijenta s obzirom na cenu, troškove, brzinu, mogućnost izvršenja, saldiranje, veličinu, prirodu i sve ostale činioce u vezi sa izvršenjem naloga, s tim što kada klijent izda posebna uputstva u vezi sa transakcijom, investiciono društvo izvršava nalog prema tim uputstvima.

Investiciono društvo je dužno da ustanovi i sprovede efikasne sisteme za postupanje u skladu sa stavom 1. ovog člana, a naročito procedure za izvršavanje naloga klijenata.

Procedure izvršavanja naloga iz stava 2. ovog člana za svaku klasu finansijskog instrumenta sadrže podatke o različitim mestima za izvršenje naloga klijenata i činiocima koji utiču na izbor odgovarajućeg mesta izvršenja naloga.

Investiciono društvo je dužno da obezbedi svojim klijentima odgovarajuće informacije o izvršenju naloga i da pre izvršenja naloga od klijenta dobije pismenu saglasnost na procedure u vezi sa izvršenjem naloga, a navedene informacije i saglasnost mogu biti i deo ugovora sa klijentom.

Kada procedure izvršavanja naloga predviđaju mogućnost izvršenja naloga van regulisanog tržišta, odnosno MTP u skladu sa odredbama ovog zakona i aktima Komisije, investiciono društvo o toj mogućnosti mora da obavesti klijenta i da od njega dobije prethodnu izričitu saglasnost pre nego što pristupi izvršenju naloga, a ta saglasnost može biti deo ugovora ili data za svaku pojedinačnu transakciju.

Investiciono društvo je dužno da:

- 1) prati efikasnost procedura izvršavanja naloga kako bi na vreme identifikovalo i otklonilo nedostatke;
- 2) redovno procenjuje da li se na mestima izvršenja naloga navedenim u procedurama o izvršenju naloga postižu najbolji rezultati za klijente i da li je potrebno izvršiti izmene u postojećim procedurama;
- 3) obaveštava klijente o svim značajnim promenama u vezi sa načinom ili procedurama izvršenja naloga;
- 4) svojim klijentima, na njihov zahtev, dokaže da je izvršilo naloge u skladu sa procedurama društva o izvršenju naloga.

Sukob interesa

Član 170

Investiciono društvo je dužno da svoje poslovanje organizuje tako da se na najmanju moguću meru svedu mogući sukobi interesa njegovih klijenata i interesa tog investicionog

društva, njegovih akcionara, direktora, članova odbora direktora, nadzornog odbora ili izvršnog odbora i zaposlenih tog društva.

Investiciono društvo je dužno da preduzme odgovarajuće mere kako bi otkrilo sukobe interesa, uključujući i sukobe interesa lica iz stava 1. ovog člana i svih lica blisko povezanih s njima, s jedne strane, i interesa svojih klijenata, s druge strane, kao i međusobne sukobe interesa pojedinačnih klijenata, a koji nastanu tokom pružanja investicionih usluga.

Pre izvršenja transakcije za klijenta, investiciono društvo je dužno da klijenta upozna s mogućim sukobima njegovih interesa sa interesima tog društva, odnosno interesima drugih klijenata investicionog društva, uključujući i opštu prirodu, odnosno izvore tih sukoba.

Ugovor sa klijentom i izveštavanje klijenata

Član 171

Investiciono društvo je dužno da sa klijentom zaključi pisani ugovor koji sadrži dokument koji su odobrili društvo i klijent, a kojim se utvrđuju prava i obaveze ugovornih strana, kao i ostali uslovi pod kojima investiciono društvo klijentima pruža usluge, s tim što prava i obaveze ugovornih strana mogu biti navedeni i upućivanjem na pravna i druga dokumenta dostupna klijentu.

Ugovor iz stava 1. ovog člana obavezno sadrži izjavu klijenta da je upoznat sa sadržajem pravila poslovanja i pravilnikom o tarifi investicionog društva pre zaključenja ugovora.

Investiciono društvo je dužno da omogući svojim klijentima uvid u izmene pravila poslovanja i pravilnik o tarifi u roku od sedam dana pre početka primene tih izmena.

Profesionalni klijent

Član 172

Profesionalnim klijentom u vezi sa svim investicionim uslugama i aktivnostima i finansijskim instrumentima, smatraju se:

1) lica koja za poslovanje na finansijskom tržištu podležu obavezi odobrenja, odnosno nadzora od strane nadležnog organa, kao što su: kreditne institucije, investiciona društva, druge finansijske institucije čije poslovanje je odobrio ili nadzire odgovarajući nadzorni organ, društva za osiguranje, institucije kolektivnog investiranja i njihova društva za upravljanje, penzijski fondovi i njihova društva za upravljanje, dileri produktnih berzi, kao i ostala lica koja nadzire nadležni organ;

2) pravna lica koja ispunjavaju najmanje dva od sledećih uslova:

(1) ukupna imovina iznosi najmanje 20.000.000 evra;

(2) godišnji poslovni prihod iznosi najmanje 40.000.000 evra;

(3) sopstveni kapital u iznosu od najmanje 2.000.000 evra;

3) Republika, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, kao i druge države ili nacionalna i regionalna tela, Narodna banka Srbije i centralne banke drugih država,

međunarodne i nadnacionalne institucije, kao što su Međunarodni monetarni fond, Evropska centralna banka, Evropska investiciona banka i ostale slične međunarodne organizacije.

Investiciono društvo može licu iz stava 1. ovog člana, na njegov zahtev, omogućiti tretman sa višim nivoom zaštite, odnosno tretman koji imaju ostali klijenti koji nisu profesionalni klijenti.

Kada je klijent nekog investicionog društva lice iz stava 1. ovog člana, investiciono društvo je dužno da ga, pre pružanja usluge, a na osnovu informacija o takvom licu koje su investicionom društvu dostupne, obavesti da se smatra profesionalnim klijentom i da će biti tretiran kao takav.

Investiciono društvo je dužno da obavesti profesionalnog klijenta o mogućnosti izmene dogovorenih uslova kako bi sebi obezbedio viši nivo zaštite svojih interesa, s tim što je odgovornost na ovom klijentu da zatraži viši nivo zaštite svojih interesa, i to kada smatra da nije u stanju da pravilno proceni, odnosno upravlja rizicima svojstvenim nekoj investiciji.

Viši nivo zaštite interesa se obavezno pruža kada profesionalni klijent zaključi ugovor u pisanoj formi sa investicionim društvom kojim precizira da ne želi da bude tretiran kao profesionalni klijent, a takav ugovor mora jasno da odredi da li se odnosi na jednu ili više usluga, odnosno transakcija ili na jednu ili više vrsta finansijskih instrumenata, odnosno transakcija.

Član 173

Investiciono društvo može tretirati i druge klijente kao profesionalne klijente na njihov zahtev i kada proceni da takav klijent poseduje dovoljno iskustva, znanja i stručnosti za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilnoj proceni rizika u vezi sa ulaganjima, a u zavisnosti od vrste transakcija ili usluga.

Procena podrazumeva da li profesionalni klijent ispunjava najmanje dva uslova propisana za kvalifikovane investitore u članu 14. stav 2. tačka 2) ovog zakona.

Klijenti koji su tretirani kao profesionalni klijenti na lični zahtev mogu se odreći višeg nivoa zaštite koju podrazumeva njihov status u skladu sa sledećom procedurom:

- 1) klijent u pisanom obliku obaveštava investiciono društvo da želi da bude tretiran kao profesionalni klijent, u odnosu na sve ili na neku pojedinačnu investicionu uslugu, odnosno transakciju ili za određenu vrstu transakcija, odnosno finansijskih instrumenata;
- 2) investiciono društvo je dužno da nedvosmisleno i u pisanoj formi upozori profesionalnog klijenta o zaštiti interesa i pravu na obeštećenje iz Fonda za zaštitu investitora, a koje ovim putem može da izgubi;
- 3) profesionalni klijent je dužan da u posebnom dokumentu, koji je odvojen od ugovora, izjavi da je svestan posledica gubitka nivoa zaštite.

Pre nego što usvoji zahtev klijenta za odricanje od višeg nivoa zaštite, investiciono društvo preduzima odgovarajuće aktivnosti kako bi utvrdilo da klijent koji zahteva da bude tretiran kao profesionalni klijent ispunjava za to propisane uslove.

Član 174

Investiciono društvo je dužno da usvoji i da se pridržava svojih internih pravila i procedura u vezi sa kategorizacijom klijenata.

Profesionalni klijenti su dužni da investiciona društva čije usluge koriste, blagovremeno obavještavaju o svim činjenicama koje bi mogle da utiču na promenu u kategorizaciji klijenta kod investicionog društva.

Ukoliko investiciono društvo ustanovi da neki klijent više ne pripada početno utvrđenoj kategoriji profesionalnog klijenta, dužno je da preduzme odgovarajuće mere.

Komisija propisuje bliže način na koji investiciono društvo pruža usluge profesionalnim i drugim klijentima.

Transakcije sa određenim profesionalnim klijentima

Član 175

Investiciono društvo sa dozvolom da izvršava naloge u ime klijenata, da trguje za sopstveni račun, odnosno da prima i šalje naloge može da inicira transakcije ili stupa u transakcije sa određenim profesionalnim klijentima, a da pri tome nije obavezno da ispunjava uslove iz čl. 164, 165. i 169, član 171. stav 1. i član 176. ovog zakona u pogledu ovih transakcija ili dodatnih usluga povezanih sa ovim transakcijama.

U smislu ovog člana, određeni profesionalni klijenti su lica iz člana 172. stav 1. tač. 1) i 3) ovog zakona.

Status iz stava 2. ovog člana ne isključuje pravo tih lica da zahtevaju, bilo uopšteno ili za svaku transakciju posebno, da budu tretirani kao investitori čije se poslovanje sa investicionim društvom ne uređuje u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Komisija propisuje bliže obaveze koje investiciono društvo ima u vezi sa postupanjem u pružanju usluga klijentima.

Izvršenje naloga klijenata

Član 176

Investiciono društvo je dužno da ustanovi mere i sisteme za brzo, pošteno i efikasno izvršenje naloga klijenata u odnosu na naloge ostalih klijenata ili tog investicionog društva.

Ove mere ili sistemi moraju omogućavati izvršenje sličnih naloga klijenata u skladu sa vremenom kada je investiciono društvo primilo naloge.

Kada investiciono društvo od klijenta primi nalog sa limitom u vezi sa akcijama koje su uključene u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP, a koji nije odmah izvršen ili izvršiv prema trenutnom preovlađujućem stanju na tržištu, društvo je dužno da, osim ukoliko klijent nije izričito dao drugačija uputstva, preduzme mere za izvršenje naloga u najkraćem roku, tako što će odmah objaviti nalog sa limitom na način koji će ga učiniti lako dostupnim ostalim učesnicima tržišta.

Smatra se da je investiciono društvo ispunilo ovu obavezu tako što je prosledila nalog sa limitom na regulisano tržište, odnosno MTP, kao i kada se obaveza objavljivanja limita ne

primenjuje na naloge koji prelaze uobičajenu veličinu tržišta utvrđenu pravilnicima regulisanog tržišta, odnosno MTP.

U smislu stava 4. ovog člana, smatra se da je investiciono društvo objavilo naloge klijenta sa limitom koji se ne mogu odmah izvršiti kada pošalje nalog regulisanom tržištu, odnosno MTP koje poseduje knjigu naloga ili omogući objavljivanje naloga koji se može lako izvršiti čim to tržišni uslovi dozvole.

Investiciono društvo je dužno da klijentu dostavi izveštaje o izvršenim uslugama koji sadrže i troškove u vezi sa transakcijama i uslugama izvršenim u ime klijenta, a formu i sadržinu izveštaja propisuje Komisija.

Mesto i način prijema naloga klijenata

Član 177

Investiciono društvo je dužno da:

1) vodi knjigu naloga u elektronskom obliku u koju se upisuju nalozi klijenata za kupovinu ili prodaju hartija od vrednosti, kao i opozivi tih naloga, na način kojim se odmah beleži vreme prijema naloga i koji sprečava naknadnu izmenu naloga koju nije odobrio klijent;

2) prima naloge klijenata u svojim poslovnim prostorijama.

Investiciono društvo može ugovorom ovlastiti drugo investiciono društvo da u svojim poslovnim prostorijama u ime i za račun prvog investicionog društva prima naloge klijenata, a ukoliko su ispunjeni uslovi iz odredaba člana 152. ovog zakona koje propisuju pružanje usluga posredstvom drugog investicionog društva.

Pravna lica sa sedištem u Republici koja se jedino bave prijemom i prenosom naloga iz člana 2. tačka 8) podtačka (1) ovog zakona mogu da vrše prijem i prenos naloga za prenosive hartije od vrednosti i investicione jedinice pri čemu, tokom pružanja te usluge, mogu prenositi naloge samo:

1) investicionim društvima;

2) institucijama kolektivnog investiranja i društvima za upravljanje na koje se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuju investicioni fondovi.

Investiciono društvo može odlučiti da prima naloge klijenata telekomunikacionim ili drugim elektronskim sredstvima, ukoliko je to predviđeno ugovorom sa klijentom i u tom slučaju investiciono društvo radi obezbeđivanja tačnosti i integriteta naloga u evidenciji investicionog društva primenjuje odgovarajuće mehanizme zaštite, kao što su uređaji za snimanje.

Odbijanje izvršenja naloga za kupovinu i prodaju

Član 178

Investiciono društvo može odbiti izvršenje:

1) naloga za kupovinu kada utvrdi da na novčanom računu klijenta nema dovoljno sredstava za izmirenje njegovih obaveza koje bi nastale po osnovu izvršenja naloga za kupovinu;

2) naloga za prodaju kada utvrdi da klijent na računu hartija od vrednosti nema dovoljno hartija od vrednosti koje su potrebne da se izvrši nalog.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, investiciono društvo neće odbiti izvršenje naloga ukoliko se nalog klijenta može izvršiti u potpunosti ili delimično:

- 1) od realizovanih, a nesaldiranih transakcija;
- 2) davanjem kredita uz saglasnost klijenta, a na osnovu važećih propisa;
- 3) pozajmljivanjem hartija od vrednosti u skladu sa pravilima koja uređuju pozajmljivanje hartija od vrednosti.

Investiciono društvo je dužno da odbije izvršenje naloga za kupovinu, odnosno prodaju ukoliko ima razloga za osnovanu sumnju da bi izvršenjem takvog naloga:

- 1) bile prekršene odredbe ovog zakona ili zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma;
- 2) bilo učinjeno delo kažnjivo po zakonu kao krivično delo, privredni prestup ili prekršaj.

U slučaju iz stava 3. ovog člana, investiciono društvo bez odlaganja obaveštava Komisiju.

Prilikom utvrđivanja okolnosti iz stava 3. ovog člana, investiciono društvo ima pravo da se oslanja na sopstvene informacije, kao i na informacije koje dobije od svojih klijenata ili potencijalnih klijenata, osim ukoliko ne poseduje saznanje, odnosno treba da poseduje saznanje da su takve informacije očigledno zastarele, netačne ili nepotpune.

Potvrda o izvršenju naloga

Član 179

Potvrdu o izvršenju transakcija između učesnika na tržištu investiciono društvo izdaje do kraja prvog radnog dana nakon izvršenja transakcije, a na način predviđen ugovorom sa klijentom.

Klijent se ne može odreći prava da bude obavešten o izvršenju naloga, ali može naložiti slanje obaveštenja drugom licu koje on ovlasti.

Novčani računi

Član 180

Brokersko-dilersko društvo koje ima dozvolu Komisije da vodi novac klijenata na svom novčanom računu za klijente kod kreditne institucije, dužno je da kod kreditne institucije - člana Centralnog registra otvori novčani račun klijenata koji je odvojen od novčanog računa društva, a posebna saglasnost klijenta ili ovlašćenje za otvaranje računa sa novčanim sredstvima nije neophodna.

Investiciono društvo može koristiti jedan ili više računa za novčana sredstva klijenata i dužno je da u kontinuitetu vodi tačnu evidenciju o sredstvima svakog od klijenata koja se drže na zbirnom računu.

Klijent ima pravo da usluge otvaranja i vođenja novčanog računa koristi ili direktno kod kreditne institucije - člana Centralnog registra ili kod brokersko-dilerskog društva koje ima dozvolu Komisije da vodi novčane račune klijenata.

Sredstva s novčanog računa klijenata investiciono društvo može da koristi samo za plaćanje obaveza u vezi sa investicionim uslugama i aktivnostima, kao i dodatnim uslugama koje obavlja za klijente i ne mogu se koristiti za plaćanje obaveza drugog klijenta.

Sredstva na novčanom računu klijenata, uključujući i sredstva koja su u postupku prenosa, nisu u vlasništvu i ne ulaze u imovinu brokersko-dilerskog društva, ne mogu se koristiti za plaćanje obaveza tog društva prema poveriocima niti biti premet prinudne naplate.

U slučaju ovlašćene banke sredstva na novčanom računu klijenata ne mogu se uključiti u likvidacionu ili stečajnu masu investicionog društva ili kreditne institucije čiji je ta banka deo, niti koristiti za plaćanje obaveza investicionog društva ili te kreditne institucije.

Investiciono društvo je dužno da obezbedi da na novčanom računu klijenata ima dovoljno sredstava na dan saldiranja.

Računi finansijskih instrumenata

Član 181

Ugovorom iz člana 171. ovog zakona investiciono društvo se obavezuje da će kod Centralnog registra otvoriti račun finansijskih instrumenata za klijenta, direktno ili posredstvom kreditne institucije - člana Centralnog registra, a za lica iz člana 175. ovog zakona za koja ugovor sa klijentom nije obavezan, račun se otvara na osnovu naloga tih lica u skladu sa pravilima Centralnog registra.

Investiciono društvo može koristiti finansijske instrumente sa računa klijenata samo na osnovu naloga klijenta.

Investiciono društvo je dužno da vodi svoj sopstveni račun finansijskih instrumenata kod Centralnog registra, odvojeno od finansijskih instrumenata svojih klijenata.

Finansijski instrumenti klijenata investicionog društva nisu vlasništvo i ne ulaze u imovinu investicionog društva i ne mogu se koristiti za plaćanje obaveza investicionog društva prema poveriocima.

U slučaju ovlašćene banke finansijski instrumenti klijenata ne mogu se uključiti u likvidacionu ili stečajnu masu investicionog društva ili kreditne institucije čiji je ovlašćena banka deo, niti koristiti za plaćanje obaveza investicionog društva ili te kreditne institucije.

Investiciono društvo dužno je da obezbedi da na vlasničkom računu klijenta ima dovoljno finansijskih instrumenata na dan saldiranja.

Usluge upravljanja portfoliom

Član 182

Ugovor o upravljanju portfolijom finansijskih instrumenata mogu zaključiti investiciono društvo koje ispunjava uslove iz ovog zakona i akta Komisije o pružanju usluga upravljanja

portfolijom i klijent koji nije investicioni fond u smislu zakona kojim se uređuju investicioni fondovi.

Ugovor iz stava 1. ovog člana daje ovlašćenje investicionom društvu da može da upravlja, odnosno ulaže novčana sredstva u finansijske instrumente i prodaje finansijske instrumente bez saglasnosti klijenta.

Ugovorom iz stava 1. ovog člana propisuje se da investiciono društvo može da naplaćuje naknade i provizije za pružanje usluga upravljanja portfolijom i taj ugovor najmanje sadrži:

- 1) opis investicione politike koju investiciono društvo obavlja;
- 2) druga ograničenja diskrecionih prava datih investicionom društvu;
- 3) iznos naknada i provizija;
- 4) pravo klijenta da može u svakom trenutku opozvati ugovor pod uslovom da su ispunjene preostale obaveze klijenta i investicionog društva.

Investiciono društvo može ulagati sredstva klijenta kome pruža usluge upravljanja portfolijom u skladu sa ugovorom.

Pozajmljivanje finansijskih instrumenata

Član 183

Pozajmljivanje finansijskih instrumenata, zaključivanje repo ugovora i druge slične transakcije vrše se preko člana Centralnog registra.

Investiciono društvo vodi evidenciju u vezi sa tim transakcijama u svojim mesečnim izveštajima koje podnosi Komisiji.

Profit ostvaren pozajmljivanjem finansijskih instrumenata klijenta pripisuje se klijentu, s tim da investiciono društvo može da naplati usluge ugovaranja pozajmljivanja u skladu sa pravilnikom o tarifi.

Investiciono društvo može pozajmljivati finansijske instrumente klijenta drugom klijentu, drugom investicionom društvu ili kreditnoj instituciji članu Centralnog registra ukoliko je ugovorom iz člana 171. ovog zakona ili pisanim ovlašćenjem klijent na to ovlastio investiciono društvo.

Investiciono društvo može pozajmljivati finansijske instrumente sa svog računa licima iz stava 4. ovog člana, a profit ostvaren pozajmljivanjem finansijskih instrumenata pripisuje se investicionom društvu.

Evidencija i izveštavanje Komisije o izvršenim transakcijama

Član 184

Investiciono društvo koje izvršava transakcije sa finansijskim instrumentima dužno je da Komisiji podnese izveštaj o pojedinostima u vezi sa tim transakcijama u što kraćem roku, a najkasnije do kraja sledećeg radnog dana od dana izvršene transakcije na način propisan aktom Komisije.

Investiciono društvo je dužno da vodi u elektronskom obliku, čuva najmanje pet godina i omogućava Komisiji uvid u podatke koji se odnose na sve transakcije finansijskim instrumentima koje je izvršilo, bilo za sopstveni račun ili u ime klijenta, a kada su transakcije izvršene u ime klijenta, evidencija sadrži sve podatke i pojedinosti u vezi sa identitetom klijenta, kao i podatke propisane zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Izveštaj iz stava 1. ovog člana naročito sadrži podatke o nazivu i broju prodatih ili kupljenih finansijskih instrumenata, količini, datumu i vremenu izvršenja naloga, cenama po kojima je izvršena transakcija i načine identifikovanja investicionog društva koje je izvršilo tu transakciju.

Izveštaj iz stava 1. ovog člana Komisiji može podneti investiciono društvo, odnosno organizator tržišta na kome je izvršena transakcija na način predviđen aktom Komisije.

Objava podataka o trgovanju

Član 185

Investiciono društvo koje, za svoj račun ili u ime klijenata, zaključuje transakcije akcijama koje su uključene u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP, dužno je da obelodani obim i cenu tih transakcija, kao i vreme kada su transakcije zaključene na prihvatljivoj komercijalnoj osnovi i na način koji omogućava laku dostupnost drugim tržišnim učesnicima.

Informacije iz stava 1. ovog člana se objavljuju javnosti što je moguće više u realnom vremenu i bez obzira na to da li se transakcija zaključuje na regulisanom tržištu, odnosno MTP ili van njega.

Informacije koje se objavljuju u skladu sa stavom 1. ovog člana, kao i rokovi za njihovo objavljivanje, treba da budu u skladu sa odredbama člana 125. ovog zakona, uzimajući u obzir i odloženo izveštavanje o transakcijama određenim kategorijama vlasničkih hartija od vrednosti na regulisanom tržištu, odnosno MTP, a koje se primenjuju na te transakcije ukoliko se vrše van regulisanog tržišta, odnosno MTP.

Podaci se smatraju objavljenim ili datim na uvid javnosti ukoliko su investitorima dostupne preko internet stranice organizatora tržišta, odnosno investicionog društva.

Adekvatnost kapitala

Član 186

Brokersko-dilersko društvo dužno je da u svom poslovanju obezbedi da njegov kapital uvek bude u visini koja nije manja od minimalnog iznosa kapitala propisanog odredbama člana 149. ovog zakona.

U slučaju da kapital brokersko-dilerskog društva iz stava 1. ovog člana padne ispod minimalnog iznosa kapitala propisanog odredbama člana 149. ovog zakona, Komisija će takvom brokersko-dilerskom društvu naložiti da u određenom periodu otkloni odstupanja, odnosno izreći neku od nadzornih mera propisanih odredbama ovog zakona.

Kapital brokersko-dilerskog društva čini zbir osnovnog kapitala, dopunskog kapitala I i dopunskog kapitala II, kao i drugih oblika kapitala umanjen za odbitne stavke u skladu sa aktom Komisije.

Komisija propisuje način izračunavanja kapitala i adekvatnosti kapitala brokersko-dilerskog društva, kao i iz kog dela se pokrivaju pojedine vrste rizika.

Upravljanje rizicima

Član 187

Kapital brokersko-dilerskog društva mora uvek da odgovara iznosu kapitala koji je potreban za pokriće njegovih obaveza i mogućih gubitaka zbog rizika kojima je brokersko-dilersko društvo izloženo u svom poslovanju i kako se ne bi nanela šteta klijentima ili učesnicima u transakcijama sa ovim društvom.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da izračunava iznos kapitala, rizike i izloženost na način koji je propisan aktom Komisije.

Upravljanje rizicima je skup radnji i metoda za utvrđivanje, merenje, praćenje rizika, uključujući i izveštavanje o rizicima kojima je brokersko-dilersko društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo u svom poslovanju.

Brokersko-dilersko društvo identifikuje, meri i procenjuje rizike kojima je izloženo u svom poslovanju i upravlja tim rizicima.

Brokersko-dilersko društvo propisuje procedure za identifikovanje, merenje i procenu rizika, kao i upravljanje rizicima, a u skladu sa propisima, standardima i pravilima struke.

Akti iz stava 5. ovog člana sadrže:

- 1) odredbe kojima se obezbeđuje funkcionalna i organizaciona odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima i redovnih poslovnih aktivnosti brokersko - dilerskog društva;
- 2) procedure za identifikovanje, merenje i procenu rizika;
- 3) procedure za upravljanje rizicima;
- 4) procedure kojima se obezbeđuje kontrola i dosledna primena svih unutrašnjih procedura brokersko-dilerskog društva u vezi sa upravljanjem rizicima;
- 5) procedure za redovno izveštavanje uprave brokersko-dilerskog društva i Komisije o upravljanju rizicima.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da uspostavi stabilan sistem upravljanja koji podrazumeva jasnu organizacionu strukturu sa definisanim, transparentnim i usklađenim opisima dužnosti, efikasnim merama za identifikovanje, upravljanje, praćenje i izveštavanje o rizicima i velikoj izloženosti ili potencijalnoj izloženosti, kao i adekvatne mehanizme unutrašnje kontrole, uključujući adekvatne administrativne i računovodstvene procedure.

Komisija može propisati bliže uslove i način identifikacije, merenja i procene rizika iz ovog člana, kao i upravljanje tim rizicima.

Vrste rizika

Član 188

Akti brokersko-dilerskog društva iz člana 187. ovog zakona obuhvataju sve vrste rizika kojima je investiciono društvo izloženo u svom poslovanju, a naročito:

- 1) tržišni rizici;
- 2) kreditni rizik;
- 3) rizik likvidnosti;
- 4) operativni rizici;
- 5) rizici izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica.

Tržišni rizici

Član 189

Tržišni rizici su: rizik promene cene, rizik izmirenja obaveza i rizik druge ugovorne strane, rizik prekoračenja dopuštenih izloženosti, valutni rizik i robni rizik.

Rizik promene cene je rizik gubitka koji proizilazi iz promene cene finansijskog instrumenta ili, u slučaju izvedenog finansijskog instrumenta, iz promene cene osnove iz koje proizilazi taj instrument.

Rizik promene cene deli se na:

- 1) opšti rizik promene cene je rizik gubitka koji proizilazi iz promene cene finansijskog instrumenta usled promene visine kamatnih stopa ili većih promena na tržištu kapitala nezavisno od bilo koje specifične karakteristike tog finansijskog instrumenta;
- 2) specifični rizik promene cene je rizik gubitka koji proizilazi iz promene cene finansijskog instrumenta usled činjenica u vezi sa izdavaocem odnosno, u slučaju izvedenog finansijskog instrumenta, činjenica u vezi sa izdavaocem osnovnog finansijskog instrumenta.

Rizik izmirenja i rizik druge ugovorne strane su rizici gubitka koji proizilaze iz neispunjavanja obaveza druge ugovorne strane na osnovu pozicija iz knjige trgovanja.

Valutni rizik je rizik gubitka koji proizilazi iz promene kursa valuta.

Robni rizik je rizik gubitka koji proizilazi iz promene cene roba.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da izradi i primenjuje odgovarajuće politike i postupke merenja i upravljanja svim značajnim elementima i efektima tržišnih rizika.

Kreditni rizik

Član 190

Kreditni rizik je rizik gubitka koji nastaje zbog neispunjavanja novčane obaveze nekog lica prema brokersko - dilerskom društvu.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da kreditni rizik identifikuje, meri i procenjuje prema bonitetu klijenta i njegovoj urednosti u izvršavanju obaveza prema brokersko-dilerskom društvu, kao i prema kvalitetu instrumenata obezbeđenja potraživanja tog društva.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da izradi i primenjuje odgovarajuće politike i postupke za upravljanje kreditnim rizikom.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da uspostavi i sprovodi primeren sistem upravljanja i praćenja portfolia i pojedinačnih izloženosti koje nose kreditni rizik, kao i odgovarajuće vrednosne usklađenosti.

Rizik likvidnosti

Član 191

Rizik likvidnosti je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital brokersko-dilerskog društva usled nesposobnosti tog društva da ispunjava dospele obaveze.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da izradi i primenjuje politike i postupke kontinuiranog merenja i upravljanja rizikom likvidnosti, da redovno proverava ispravnost postavki na kojima je zasnovan sistem za upravljanje rizikom likvidnosti, da upravlja tekućim i budućim novčanim prilivima i odlivima, kao i da usvoji planove postupanja u situacijama krize likvidnosti.

Operativni rizik

Član 192

Operativni rizik je rizik gubitka zbog grešaka, prekida ili šteta koje mogu da nastanu usled neadekvatnih internih procedura, postupanja lica, sistema ili spoljnih događaja, uključujući i rizik izmene pravnog okvira.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da izradi i primenjuje odgovarajuće politike i postupke za merenje i upravljanje operativnim rizikom, uključujući i događaje koji nisu česti, ali imaju značajan uticaj i da odredi šta čini operativni rizik u smislu tih politika i postupaka.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da usvoji plan za slučaj nepredviđenih okolnosti i plan kontinuiteta poslovanja kojima se osigurava kontinuitet poslovanja i ograničavanje gubitaka u slučajevima značajnijeg narušavanja ili prekida poslovanja.

Rizik izloženosti brokersko-dilerskog društva

Član 193

Izloženost brokersko-dilerskog društva prema jednom licu je ukupan iznos potraživanja koja se odnose na to lice ili grupu povezanih lica (kreditni, ulaganja u dužničke hartije od vrednosti, vlasnički ulogi i učešća, izdate garancije i avali i slično).

Grupa povezanih lica, u smislu stava 1. ovog člana, su dva ili više pravnih ili fizičkih lica koja, ako se suprotno ne dokaže, predstavljaju jedan rizik za brokersko-dilersko društvo i:

1) jedno od tih lica ima posrednu ili neposrednu kontrolu nad drugim licem;

2) međusobno su povezana na način da postoji velika verovatnoća da usled promene poslovnog i finansijskog stanja jednog lica može doći do promene poslovnog i finansijskog stanja drugog lica, a između njih postoji mogućnost prenosa gubitka, dobiti ili kreditne sposobnosti;

3) međusobno su povezana kao članovi porodice.

Rizik prekoračenja dozvoljenih izloženosti je rizik gubitka zbog prekoračenja izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica na osnovu pozicija iz knjige trgovanja.

Velika izloženost riziku brokersko-dilerskog društva prema jednom licu ili grupi povezanih lica jeste izloženost u iznosu od 10% ili više kapitala brokersko-dilerskog društva.

Najveća dozvoljena izloženost riziku brokersko-dilerskog društva prema licu ili grupi povezanih lica ne sme preći 25% kapitala brokersko-dilerskog društva.

Član 194

Ukoliko izloženost riziku brokersko-dilerskog društva prelazi ograničenja iz člana 193. ovog zakona, brokersko-dilersko društvo je dužno da o iznosu ovakve izloženosti odmah obavesti Komisiju u skladu sa odredbama člana 199. ovog zakona.

Posle izvršene procene, Komisija može dati brokersko-dilerskom društvu ograničen rok za usklađivanje sa predviđenim ograničenjima.

Ukupna izloženost riziku brokersko-dilerskog društva prema licima iz odredbe člana 170. ovog zakona ne sme da pređe 50% kapitala brokersko-dilerskog društva.

Zbir ukupnih izloženosti riziku brokersko-dilerskog društva ne sme da pređe 800% kapitala brokersko-dilerskog društva.

Knjiga trgovanja i knjiga pozicija kojima se ne trguje

Član 195

Knjiga trgovanja sadrži pozicije u finansijskim instrumentima koje brokersko-dilersko društvo drži sa namerom trgovanja ili radi zaštite pozicija u drugim finansijskim instrumentima koje se vode u toj knjizi i za koje ne postoje ograničenja da se njima trguje, niti postoje ograničenja da se ove pozicije zaštite od rizika.

Knjiga pozicija kojima se ne trguje sadrži sve pozicije finansijskih instrumenata i roba koje nisu obuhvaćene knjigom trgovanja.

Komisija propisuje sadržaj knjige trgovanja i knjige pozicija kojima se ne trguje.

Strategije i politike upravljanja rizicima

Član 196

Brokersko-dilersko društvo je dužno da, osim ispunjavanja organizacionih zahteva u svrhu dosledne primene strategije i politika upravljanja rizicima, utvrdi i dosledno primenjuje administrativne i računovodstvene postupke za efikasan sistem unutrašnje kontrole, i to:

- 1) za izračunavanje i proveravanje kapitalnih zahteva za te rizike;
- 2) za utvrđivanje i praćenje velikih izloženosti, promena u velikim izloženostima i za proveravanje usklađenosti velikih izloženosti sa politikama brokersko-dilerskog društva u odnosu na tu vrstu izloženosti.

Načelo solventnosti i načelo likvidnosti

Član 197

Brokersko-dilersko društvo je dužno da obavlja poslove tako da je trajno sposobno da ispunjava sve svoje novčane obaveze (načelo solventnosti) i da u svakom trenutku pravovremeno ispunjava dospele novčane obaveze (načelo likvidnosti).

Minimalni iznos kapitala u odnosu na kapitalne zahteve

Član 198

Kapital brokersko-dilerskog društva mora biti veći ili jednak zbiru kapitalnih zahteva za tržišne rizike, kreditni rizik i operativni rizik.

Kapital brokersko-dilerskog društva ne sme biti manji od jedne četvrtine opštih troškova iz prethodne poslovne godine.

Komisija propisuje način izračunavanja kapitalnih zahteva za upravljanje pojedinim vrstama rizika, naročito uzimajući u obzir vrste investicionih usluga i aktivnosti koje obavlja brokersko-dilersko društvo.

Mere za obezbeđenje adekvatnosti kapitala

Član 199

Brokersko-dilersko društvo je dužno da, u skladu sa aktom Komisije, podnese izveštaj Komisiji o svakom padu kapitala društva ispod propisanog nivoa iz čl. 149. i 186. ovog zakona, kao i da u izveštaju navede konkretne činjenice i okolnosti koje su dovele do pada kapitala brokersko-dilerskog društva ispod tog nivoa.

Nivoi kapitala iz stava 1. ovog člana ne mogu preći 120% propisanog kapitala brokerskog-dilerskog društva u skladu sa čl. 149. i 186. ovog zakona i akta Komisije.

Komisija može zahtevati od brokersko-dilerskog društva koje ne dostiže kapital iz stava 1. ovog zakona, odnosno čiji kapital padne ispod propisanog nivoa, da odmah prestane sa pružanjem investicionih usluga i obavljanjem aktivnosti brokersko-dilerskog društva za koje društvo ne ispunjava obavezu adekvatnosti kapitala i može mu naložiti da:

- 1) odmah preduzme mere za obezbeđenje kapitala iznad nivoa propisanih st. 1. i 2. ovog člana;
- 2) ograniči svoje investicione usluge i aktivnosti na način koji odredi Komisija sve dok se ne dostignu ili pređu propisani nivoi;
- 3) dostavi Komisiji blagovremene izveštaje o iznosu kapitala brokersko-dilerskog društva dok se ne dostignu ili pređu propisani nivoi.

Vođenje evidencije investicionog društva

Član 200

Investiciono društvo je dužno da vodi i čuva evidencije o svim izvršenim uslugama i transakcijama kako bi Komisija mogla da prati usklađenost poslovanja sa odredbama ovog zakona i aktima Komisije.

Investiciono društvo je dužno da u vezi sa svakim nalogom koji primi od klijenata i u vezi sa svakom odlukom koju donese u pružanju usluga upravljanja portfoliom, odmah načini evidenciju sa sledećim podacima:

- 1) oznaka klijenta;
- 2) ime ili oznaka lica koja zastupaju klijenta;
- 3) kupovna, odnosno prodajna oznaka, identifikacioni broj finansijskog instrumenta, cena jedinice i količina;
- 4) priroda naloga ukoliko se ne radi o prodajnom ili kupovnom nalogu;
- 5) vrsta naloga;
- 6) sve ostale pojedinosti, uslovi i određena uputstva primljena od klijenta u vezi sa načinom izvršenja naloga;
- 7) datum i tačno vreme prijema naloga ili odluke o trgovanju investicionog društva.

Odmah nakon izvršenja naloga klijenta ili, u slučaju investicionog društva koje prenosi naloge drugom investicionom društvu na izvršenje, odmah nakon dobijanja potvrde o obavljenoj transakciji, investiciono društvo je dužno da zabeleži sledeće podatke:

- 1) oznaka klijenta;
- 2) datum trgovanja, vreme trgovanja, kupovna, odnosno prodajna oznaka, identifikacioni broj finansijskog instrumenta, cena jedinice, oznaka cene, količina, oznaka količine i oznaka mesta;
- 3) ukupna vrednost koja je proizvod cene po jedinici i količine;
- 4) priroda transakcije ukoliko se ne radi o prodajnoj ili kupovnoj transakciji;
- 5) ovlašćeno lice koje je obavilo transakciju ili koje je odgovorno za njeno izvršenje.

Ako investiciono društvo prenese nalog drugom investicionom društvu na izvršenje, dužno je da odmah zabeleži sledeće podatke nakon prenosa naloga:

- 1) oznaka klijenta čiji je nalog prosleđen;
- 2) poslovno ime ili druga oznaka investicionog društva kojoj je nalog prosleđen;
- 3) uslovi prenosa naloga;

4) datum i tačno vreme prenosa naloga.

Izveštavanje brokersko-dilerskog društva

Član 201

Komisija propisuje bližu sadržinu i formu mesečnih izveštaja koje brokersko-dilersko društvo podnosi Komisiji, i to najkasnije 15 dana nakon završetka meseca za koji se izveštaj podnosi.

Mesečni izveštaji iz stava 1. ovog člana pokazuju usklađenost društva sa zahtevima u pogledu kapitala iz odredaba čl. 149. i 186. ovog zakona i akta Komisije, uključujući i izloženost riziku brokersko - dilerskog društva.

Komisija propisuje sadržinu i formu, kao i rok za podnošenje godišnjih finansijskih izveštaja i izveštaj nezavisnog revizora, pripremljene u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija, a koje je brokersko-dilersko društvo dužno da podnese Komisiji.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da, u roku koji ne može biti kraći od 60 dana niti duži od 120 dana od poslednjeg dana poslovne godine, dostavi Komisiji godišnji izveštaj o poslovanju čiju bližu sadržinu i formu utvrđuje Komisija.

Izveštaj nezavisnog revizora iz stava 3. ovog člana pokazuje i adekvatnost mehanizama unutrašnje kontrole brokersko-dilerskog društva, računovodstvenih procedura za određivanje adekvatnosti kapitala, upravljanje izloženosti rizicima i navodi sve bitnije slabosti unutrašnje kontrole i procedura.

Obaveze u vezi sa revizijom brokersko-dilerskog društva

Član 202

Lice koje vrši reviziju finansijskih izveštaja brokersko-dilerskog društva dužno je da Komisiju odmah obavesti pisanim putem o svim činjenicama ili odlukama u vezi sa predmetom revizije za koje je saznalo tokom vršenja revizije, a koje mogu da:

- 1) predstavljaju težu povredu odredaba ovog zakona, akta Komisije, opštih akata organizatora tržišta ili Centralnog registra, a koje propisuju uslove za davanje dozvole ili koje uređuju obavljanje aktivnosti investicionog društva;
- 2) utiču na nesmetano funkcionisanje investicionog društva;
- 3) dovedu do odbijanja odobravanja izveštaja o reviziji finansijskih izveštaja ili do izražavanja sumnje u pogledu validnosti takvih izveštaja investicionog društva.

Lice iz stava 1. ovog člana je dužno da prijavi činjenice i odluke za koje je saznalo tokom obavljanja revizije, a u vezi sa društvom koje ima bliske veze sa investicionim društvom za koje obavlja reviziju.

Ukoliko takvo lice saopšti Komisiji, u dobroj nameri, činjenicu ili odluku iz stava 1. ovog člana, takvo obaveštenje se ne smatra povredom obaveze čuvanja tajnosti podataka i ta lica ne snose bilo kakvu odgovornost.

Nadzor Komisije nad poslovanjem investicionog društva i lica sa dozvolom za rad

Član 203

Komisija je ovlašćena da izrekne investicionom društvu i fizičkom licu sa dozvolom za rad sve mere i sankcije propisane ovim zakonom kako bi bila u mogućnosti da ispuni sva zakonska ovlašćenja, a posebno da osigura zakonito i uredno trgovanje finansijskim instrumentima, zaštitu interesa investitora, obezbeđenje pravednog, efikasnog i transparentnog tržišta kapitala i smanjenje sistemskog rizika na tržištu kapitala, kao i da u slučaju utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti podnosi odgovarajuće prijave, odnosno zahteve.

Nadzor Komisije nad investicionim društvima zasniva se na proceni rizika koja podrazumeva neposrednu kontrolu naročito onih investicionih društava koje predstavljaju najveći sistemski rizik u smislu obima i vrste investicionih usluga i aktivnosti koje pružaju, odnosno obavljaju, a Komisija je dužna da sprovodi najmanje jednom godišnje neposrednu kontrolu svih investicionih društava sa dozvolom za obavljanje delatnosti.

Komisija je ovlašćena da obavlja nadzor i nad drugim licem koje suprotno odredbi čl. 147. i 148. ovog zakona obavlja investicione usluge i investicione aktivnosti.

Mere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti

Član 204

Kada Komisija u postupku nadzora utvrdi nezakonitosti i nepravilnosti rešenjem nalaže njihovo otklanjanje ili prestanak postupanja i izriče mere nadzora.

Komisija u rešenju iz stava 1. ovog člana navodi i rokove u kojima je investiciono društvo dužno da otkloni nezakonitosti i nepravilnosti, a koji ne može biti duži od šest meseci.

O rešenju iz stava 1. ovog člana Komisija će obavestiti organizatora tržišta, Centralni registar, Narodnu banku Srbije, organizatora MTP i kreditnu instituciju kada je to neophodno.

Lica iz stava 3. ovog člana su dužna da na osnovu rešenja Komisije za vreme trajanja nadzorne mere onemoguće investicionom društvu učestvovanje i korišćenje prava člana regulisanog tržišta, odnosno korisnika MTP.

Kada Komisija utvrdi nezakonitosti i nepravilnosti koje se odnose na vođenje poslovnih knjiga i druge poslovne dokumentacije koju je investiciono društvo dužno da vodi u skladu sa odredbama zakona ili akta Komisije, može da naloži investicionom društvu da uz izveštaj o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti priloži i mišljenje nezavisnog ovlašćenog revizora iz koga je vidljivo da su nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene.

Mere nadzora

Član 205

Ako u postupku nadzora nad investicionim društvom Komisija utvrdi da je došlo do nepostupanja po odredbama ovog zakona, akata Komisije, opštih akata organizatora tržišta ili Centralnog registra, a koje ne obavezuje Komisiju da preduzme mere iz člana 206. ovog zakona, Komisija donosi rešenje kojim nalaže investicionom društvu, odnosno fizičkom licu sa dozvolom za rad koji čine povredu odredaba, da otklone te nezakonitosti u određenom roku i može preduzeti jednu ili više sledećih mera:

- 1) izreći javnu opomenu;
- 2) privremena zabrana obavljanja pojedinih ili svih poslova i sa njima povezanih pomoćnih poslova investicionom društvu, odnosno licu sa dozvolom za rad, u trajanju od najviše 60 radnih dana;
- 3) zabraniti investicionom društvu, odnosno licu sa dozvolom za rad primanje naloga klijenata u poslovnim prostorijama investicionog društva;
- 4) dati nalog za privremenu zabranu raspolaganja sredstvima s novčanih računa, računa hartija od vrednosti i drugom imovinom u trajanju do tri meseca;
- 5) privremeno zabraniti investicionim društvima držanje i raspolaganje finansijskim instrumentima i novčanim sredstvima klijenata;
- 6) preduzeti druge mere i sankcije koje ne predstavljaju privremeno oduzimanje ili oduzimanje dozvole za obavljanje delatnosti, a koje se u skladu sa odredbama ovog zakona mogu preduzeti protiv lica koja poseduju dozvolu za rad.

Član 206

Licu koje stekne kvalifikovano učešće u brokersko-dilerskom društvu suprotno odredbama člana 150. ovog zakona, Komisija:

- 1) oduzima pravo glasa koja proizilaze iz tako stečenog kvalifikovanog učešća, odnosno sprečava vršenje kontrole nad brokersko-dilerskim društvom;
- 2) nalaže prodaju kvalifikovanog učešća.

Komisija može povući saglasnost na kvalifikovano učešće ako je lice koje poseduje kvalifikovano učešće tu saglasnost dobilo davanjem netačnih i nepotpunih podataka ili na neki drugi nedozvoljeni način, odnosno zato što više ne ispunjava uslove predviđene odredbama člana 150. ovog zakona za dobijanje saglasnosti na kvalifikovano učešće i u tim slučajevima primenjuju se mere iz člana 205. ovog zakona.

Odluku o preduzetim merama u skladu sa stavom 1. ovog člana i člana 207. ovog zakona Komisija objavljuje na svojoj internet stranici.

Komisija propisuje bliže uslove i način vršenja nadzora, postupak izdavanja naloga i preduzimanja mera, kao i rokove za izvršavanje naloga i trajanje mera.

Privremeno ili trajno oduzimanje dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva i dozvole za obavljanje poslova fizičkog lica

Član 207

Komisija može privremeno, na period do dve godine ili trajno rešenjem da oduzme dozvolu za obavljanje delatnosti investicionom društvu, kao i dozvolu za pružanje investicionih usluga i obavljanje poslova fizičkom licu iz člana 153. ovog zakona, ukoliko utvrdi sledeće:

- 1) investiciono društvo ne koristi svoju dozvolu za obavljanje delatnosti tokom 12 meseci, otvoreno se odriče dozvole ili nije pružilo investicione usluge i aktivnosti tokom prethodnih šest meseci;

- 2) investiciono društvo, odnosno fizičko lice je dozvolu dobilo na osnovu netačnih, nepotpunih podataka ili na drugi nedozvoljeni način;
- 3) investiciono društvo ili fizičko lice dalje ne ispunjavaju uslove propisane za dobijanje dozvole;
- 4) investiciono društvo ili fizičko lice su počinili značajnu povredu odredaba zakona ili akta Komisije, a u slučaju oduzimanja dozvole, takve značajne povrede bile su ozbiljne i sistemske;
- 5) investiciono društvo ili fizičko lice nije postupilo na način i u roku iz rešenja Komisije izdatog u skladu sa odredbama člana 205. ovog zakona;
- 6) investiciono društvo ne ispunjava obaveze u vezi sa pravovremenim i tačnim izveštavanjem Komisije više od dva puta u periodu od tri godine ili ako na drugi način onemogućava nadzor Komisije nad svojim poslovanjem;
- 7) investiciono društvo sistemski i u većoj meri ne ispunjava obaveze u vezi sa organizacionim, tehničkim, kadrovskim i drugim uslovima za pružanje investicionih usluga i obavljanje investicionih aktivnosti;
- 8) investiciono društvo ne izvršava obaveze propisane odredbama zakona koji uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma;
- 9) investiciono društvo, odnosno rukovodilac sa dozvolom za obavljanje delatnosti iz odredaba člana 151. ovog zakona, ne vrši razuman nadzor nad fizičkim licem koje poseduje dozvolu ili drugim licem zaposlenim u tom društvu čije nesavesno poslovanje prouzrokuje značajne povrede odredaba ovog zakona, akta Komisije, opštih akata organizatora tržišta ili Centralnog registra, a takva povreda odredaba je mogla da bude sprečena da je sproveden razuman nadzor.

Kada investiciono društvo ne ispunjava organizacione, kadrovske ili druge uslove za pružanje investicionih usluga i obavljanje investicionih aktivnosti propisanih ovim zakonom, umesto oduzimanja dozvole za rad Komisija može rešenjem zabraniti pružanje samo onih investicionih usluga ili obavljanje investicionih aktivnosti za koje investiciono društvo ne ispunjava uslove propisane ovim zakonom i aktima Komisije.

Rešenjem iz stava 2. ovog člana Komisija može odrediti da se neizvršeni nalozi i druga dokumentacija klijenata investicionog društva kojem Komisija oduzima dozvolu prenese na drugo investiciono društvo, uz saglasnost tog klijenta.

Od dana konačnosti rešenja o oduzimanju odobrenja investiciono društvo ne sme da ugovara, započinje obavljanje ili da obavlja investicionu uslugu ili aktivnost za koje je odobrenje oduzeto.

Član 208

Investiciono društvo i fizičko lice koje poseduje dozvolu koja je predmet predloženog privremenog ili trajnog oduzimanja iz člana 207. ovog zakona ima pravo da bude saslušano pre nego što Komisija naloži takvo oduzimanje dozvole, a u skladu sa aktom koji u tu svrhu Komisija donosi.

Nadležnost Komisije da privremeno ili trajno oduzme dozvolu za rad u skladu sa odredbama ovog člana, ne isključuje mogućnost primene i drugih mera koje preduzima Komisija:

- 1) protiv lica koja poseduju dozvolu, a u skladu sa odredbama poglavlja XIII. ovog zakona;
- 2) u skladu sa drugim odredbama ovog zakona prema članovima uprave, rukovodiocima i licu sa kvalifikovanim učešćem u investicionom društvu koje je brokersko-dilersko društvo, odnosno rukovodiocima ovlašćene banke.

Ukoliko investiciono društvo ili fizičko lice sa dozvolom podnesu zahtev Komisiji za oduzimanje te dozvole iz razloga prestanka obavljanja delatnosti ili promene delatnosti za koje je dobilo dozvolu prema odredbama ovog zakona, Komisija će obaviti nadzor nad poslovanjem i zavisno od utvrđenog stanja poslovanja može doneti rešenje o oduzimanju dozvole i njeno brisanje iz registra koji se vodi u Komisiji.

Uprava investicionog društva dužna je da podnese zahtev i obavesti Komisiju o odluci o prestanku ili promeni obavljanja delatnosti, i to sledećeg radnog dana nakon donošenja takve odluke.

Komisija ne mora da oduzme dozvolu investicionom društvu ili fizičkom licu protiv koga se vodi istraga ili se tereti za povredu odredaba ovog zakona, akta Komisije, opštih akata organizatora tržišta, odnosno Centralnog registra, sve dok se ta pitanja u potpunosti ne reše.

Posebna pravila u vezi sa investicionim društvima čije su dozvole za obavljanje delatnosti privremeno ili trajno oduzete

Član 209

U slučaju da Komisija privremeno ili trajno oduzme dozvolu za obavljanje delatnosti investicionom društvu, društvo je u obavezi da dostavi svim klijentima pisano obaveštenje, tako da oni mogu da povuku svoja sredstva sa računa u investicionom društvu ili da ih prebace u drugo investiciono društvo koje ima dozvolu za obavljanje delatnosti.

U slučaju trajnog oduzimanja dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskom društvu, pokreće se postupak likvidacije, odnosno stečaja u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva, odnosno zakonom koji uređuje stečajni postupak.

Ako likvidacioni upravnik utvrdi postojanje stečajnih razloga dužan je bez odlaganja da obustavi postupak likvidacije i pokrene postupak stečaja.

Imovina klijenata investicionog društva ne može se uključiti u likvidacionu, odnosno stečajnu masu tog društva.

Troškove obaveštavanja klijenata iz stava 1. ovog člana snosi investiciono društvo.

Odredbe koje se primenjuju na društva za upravljanje

Član 210

Ukoliko društvo za upravljanje investicionim fondovima pruža usluge upravljanja portfoliom iz člana 2. tačka 8) podtačka (4) ovog zakona klijentima koji nisu investicioni fondovi u smislu zakona kojim se uređuju investicioni fondovi, društvo za upravljanje može pružati i usluge investicionog savetovanja iz člana 2. tačka 8) podtačka (5) ovog zakona, kao i dodatne

usluge čuvanja i upravljanja finansijskim instrumentima za račun klijenta iz člana 2. tačka 9) podtačka (1) ovog zakona.

Na društvo za upravljanje iz stava 1. ovog člana shodno se primenjuju odredbe člana 2. tač. 10) i 16), člana 4. tač. 2), 3) i 4), člana 151, čl. 164 - 171, čl. 176, 179, 182. i 200. i člana 201. stav 5. ovog zakona.

X OVLAŠĆENE BANKE

Dozvola za pružanje investicionih usluga i aktivnosti

Član 211

Kreditna institucija ne može da obavlja jednu ili više investicionih usluga i aktivnosti iz odredaba člana 2. tač. 8) i 9) ovog zakona, a u vezi sa finansijskim instrumentima iz odredaba člana 2. tačka 1) ovog zakona, bez dozvole za obavljanje delatnosti investicionog društva koju Komisija izdaje za ovlašćenu banku - organizacioni deo te kreditne institucije.

Ovlašćena banka iz stava 1. ovog člana može obavljati propisane usluge putem sistema ovlašćene banke ili drugih sistema kreditne institucije, odnosno koristeći kombinaciju ovih sistema.

Kreditna institucija koja nema dozvolu iz stava 1. ovog člana može obavljati dodatne usluge iz člana 2. tačka 9) ovog zakona bez dozvole Komisije.

Ovlašćena banka iz stava 1. ovog člana ne može da obavlja poslove organizatora tržišta.

Uslovi za obavljanje poslova ovlašćene banke

Član 212

Ovlašćena banka je dužna da:

- 1) ima poseban organizacioni deo namenjen za obavljanje poslova iz člana 211. ovog zakona;
- 2) u poslovnim knjigama obezbeđuje posebnu evidenciju i podatke o poslovanju tog organizacionog dela;
- 3) ispunjava sve uslove iz poglavlja IX. ovog zakona, osim ukoliko je izričito izuzeta od primene odredaba tog poglavlja.

Primena ovog zakona i akata Komisije

Član 213

Na ovlašćenu banku ne primenjuju se sledeće odredbe:

- 1) član 150. ovog zakona koji reguliše kvalifikovano učešće;
- 2) čl. 149. i 162. i čl. 186 - 199. ovog zakona koji regulišu visinu kapitala, adekvatnost kapitala i upravljanje rizicima, kao i upis u Registar privrednih subjekata.

Narodna banka Srbije dostavlja Komisiji izveštaje ili informacije koje prikuplja u vezi sa adekvatnošću kapitala i izloženosti riziku ovlašćene banke, bez obzira na to da li su takvi izveštaji i informacije zasebni ili su deo izveštaja i informacija prikupljenih u vezi sa kreditnom institucijom čiji je ovlašćena banka deo.

Izveštaji i informacije iz stava 2. ovog člana predstavljaju insajderske informacije i shodno aktima Komisije čuvaju se kao poslovna tajna.

Mere nadzora Komisije

Član 214

Komisija vrši nadzor nad ovlašćenim bankama u skladu sa ovim zakonom.

U vršenju nadzora iz stava 1. ovog člana shodno se primenjuju mere i sankcije u nadzoru, kao i mere prestanka obavljanja delatnosti koje su ovim zakonom propisane za investiciono društvo.

Informacije koje Komisija prikupi u postupku nadzora su insajderske informacije i one se, sa merama koje preduzima u vezi sa ovlašćenom bankom, ustupaju Narodnoj banci Srbije.

Narodna banka Srbije informacije iz stava 3. ovog člana čuva kao poslovnu tajnu shodno odredbama ovog zakona i svojim aktom.

XI CENTRALNI REGISTAR

Organizacija Centralnog registra

Član 215

Centralni registar je pravno lice koje se organizuje i posluje kao akcionarsko društvo u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Udeo državnog kapitala u Centralnom registru ne može biti manji od 51%.

Akcije Centralnog registra su obične sa pravom glasa.

Sedište Centralnog registra je u Beogradu.

Delatnost

Član 216

Centralni registar obavlja sledeće poslove:

- 1) vođenje registra finansijskih instrumenata;
- 2) vođenje evidencije o finansijskim instrumentima na računima izdavalaca;
- 3) vođenje i evidencija računa članova Centralnog registra i njihovih klijenata;
- 4) upis prava trećih lica na finansijskim instrumentima;

- 5) čuvanje elektronske evidencije o finansijskim instrumentima i čuvanje materijalizovanih hartija od vrednosti;
- 6) vođenje novčanih računa članova Centralnog registra, uključujući poslove u vezi sa plaćanjem i drugim prinosima na finansijske instrumente;
- 7) uknjižavanje vlasništva nad materijalizovanim hartijama od vrednosti u dematerijalizovanoj formi;
- 8) kliring i saldiranje na osnovu zaključenih transakcija sa finansijskim instrumentima i utvrđivanje stanja obaveza i potraživanja članova Centralnog registra i njihovih klijenata nakon izmirenja međusobnih obaveza i potraživanja;
- 9) prenos finansijskih instrumenata na račune članova Centralnog registra;
- 10) utvrđivanje i dodela jednoobraznog identifikacionog broja finansijskih instrumenata;
- 11) vođenje šifarnika vrsta finansijskih instrumenata;
- 12) poslove u vezi sa korporativnim radnjama izdavalaca finansijskih instrumenata;
- 13) poslove deponovanja akcija u vezi sa preuzimanjem akcionarskih društava;
- 14) obračunavanje poreza na prenos finansijskih instrumenata, u skladu sa zakonom;
- 15) učestvovanje u međunarodnim organizacijama koje se bave poslovima registracije, kliringa i saldiranja, kao i saradnja sa tim organizacijama;
- 16) druge poslove u skladu sa zakonom, uključujući aktivnosti koje su neophodne za obavljanje poslova određenih zakonom.

Centralni registar ne može poveriti obavljanje svojih poslova drugom licu bez prethodne saglasnosti Komisije.

Centralni registar u upravnim stvarima primenjuje odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Rešenja Centralnog registra su konačna i protiv njih se može pokrenuti upravni spor.

Minimalni kapital i sticanje kvalifikovanog učešća u kapitalu Centralnog registra

Član 217

Osnovni kapital Centralnog registra ne može biti manji od 750.000 evra u dinarskoj protivvrednosti.

Sredstva za rad Centralnog registra obezbeđuju se iz naknada za pružanje usluga u skladu sa pravilnikom o tarifi Centralnog registra, kao i iz drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Odredbe ovog zakona koje uređuju sticanje kvalifikovanog učešća u kapitalu regulisanog tržišta, odnosno organizatora tržišta, shodno se primenjuju i na sticanje kvalifikovanog učešća u kapitalu Centralnog registra.

Određbe stava 3. ovog člana ne primenjuju se kada kvalifikovano učešće stiče Republika.

Organi Centralnog registra

Član 218

Centralni registar ima skupštinu akcionara, upravni odbor i direktora.

Ovlašćenja skupštine vrši Vlada preko ovlašćenih predstavnika.

Predstavnike u skupštini i direktora imenuje i razrešava Vlada na predlog ministarstva nadležnog za poslove finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Skupština imenuje i razrešava članove upravnog odbora.

Mandat direktora i članova upravnog odbora traje četiri godine i mogu biti ponovo birani.

Upravni odbor ima predsednika i četiri člana.

Direktor ne može biti predsednik upravnog odbora.

Ukoliko se promeni vlasnička struktura, organi iz stava 1. ovog člana biraju se u skladu sa ugovorom o osnivanju Centralnog registra.

Saglasnost za imenovanje direktora i članova upravnog odbora i zaposleni

Član 219

Centralni registar je dužan da od Komisije pribavi prethodnu saglasnost za imenovanje direktora i članova upravnog odbora.

Prilikom davanja prethodne saglasnosti iz stava 1. ovog člana, Komisija shodno primenjuje standarde i procedure propisane odredbama čl. 107. i 108. ovog zakona koje uređuju uslove za izbor direktora i članova upravnog odbora organizatora tržišta.

Zaposleni Centralnog registra ne mogu biti direktori, članovi upravnog odbora niti zaposleni kod organizatora tržišta ili u investicionim društvima, kod članova Centralnog registra ili javnih društava za čije se finansijske instrumente vrši kliring i saldiranje kod Centralnog registra, odnosno za koje Centralni registar vodi registar tih finansijskih instrumenata.

Na prava i obaveze zaposlenih u Centralnom registru primenjuju se opšti propisi o radnim odnosima.

Opšti akti; saglasnost Komisije

Član 220

Opšti akti Centralnog registra su statut, pravila poslovanja, pravilnik o tarifi i drugi opšti akti kojima se uređuje poslovanje Centralnog registra.

Komisija daje prethodnu saglasnost na opšte akte Centralnog registra i sve izmene opštih akata u roku od 30 dana od dana prijema zahteva, a predloženi akt stupa na snagu po dobijanju saglasnosti Komisije.

Centralni registar može donositi i druga pravila i procedure kojima bliže uređuje poslove iz svoje nadležnosti.

Komisija može povući saglasnost na opšti akt Centralnog registra i naložiti Centralnom registru usvajanje opštih akata.

Ako Centralni registar ne usvoji opšti akt koji Komisije naloži, Komisija može doneti taj akt.

Opšti akti iz st. 1. i 5. ovog člana objavljuju se na internet stranici Centralnog registra odmah nakon dobijanja saglasnosti ili donošenja.

Sastavni deo opštih akata su i pravila ponašanja direktora, članova upravnog odbora i zaposlenih, a koja sadrže odredbe o čuvanju poslovne tajne i procedure čiji je cilj sprečavanje zloupotrebe poverljivih ili insajderskih informacija, a te procedure su u značajnoj meri iste kao i procedure koje se odnose na Komisiju i njene zaposlene i propisane su odredbama čl. 254 - 256. ovog zakona.

Pravila poslovanja

Član 221

Pravilima poslovanja Centralnog registra se utvrđuju:

- 1) vođenje registara;
- 2) otvaranje i vođenje računa finansijskih instrumenata;
- 3) otvaranje i vođenje novčanih računa;
- 4) čuvanje finansijskih instrumenata;
- 5) vršenje kliringa i saldiranja obaveza i potraživanja nastalih po osnovu zaključenih transakcija;
- 6) prenos prava iz finansijskih instrumenata i prenosa tih instrumenata, kao i sadržina naloga za prenos (u daljem tekstu: nalozi za prenos) i naloga za upis prava trećih lica na finansijskim instrumentima (u daljem tekstu: nalozi za upis);
- 7) obrazovanje i korišćenje garantnog fonda i drugi načini smanjenja rizika u slučaju neizvršenja obaveza člana Centralnog registra;
- 8) druga pitanja od značaja za rad Centralnog registra.

Pravilnik o tarifi

Član 222

Pravilnikom o tarifi Centralnog registra utvrđuje se visina članarine i naknada koje Centralni registar naplaćuje za obavljanje svojih usluga.

Centralni registar je dužan da o donošenju, odnosno izmeni pravilnika o tarifi obavesti korisnike svojih usluga najmanje sedam dana pre početka primene tog pravilnika.

Članstvo u Centralnom registru

Član 223

Članovi Centralnog registra mogu biti Republika, Narodna banka Srbije, investiciona društva, kreditne institucije, organizatori tržišta, regulisano tržište, društva za upravljanje fondovima, inostrana pravna lica koja obavljaju poslove kliringa i saldiranja, odnosno registracije finansijskih instrumenata ili druga lica ako ispunjavaju uslove članstva propisane aktima Centralnog registra.

Prijem u članstvo Centralnog registra vrši se na osnovu podnetog zahteva i dokumentacije propisane aktima Centralnog registra.

Centralni registar je dužan da, u roku od 30 dana od dana prijema zahteva iz stava 2. ovog člana donese rešenje o prijemu u članstvo Centralnog registra.

Rešenje iz stava 3. ovog zakona je konačno, a protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Centralni registar je dužan da redovno obaveštava Komisiju o svakom novom članu i prestanku članstva, kao i da dostavlja ažuriran popis članova na način propisan aktom Komisije.

Prava i obaveze prema članovima

Član 224

Prava i obaveze Centralnog registra prema članu Centralnog registra, kao i prava i obaveze tog člana, utvrđuju se aktima Centralnog registra.

Kontrola koju vrši Centralni registar

Član 225

Centralni registar vrši kontrolu nad svojim članovima u delu poslova iz nadležnosti Centralnog registra.

U vršenju kontrole Centralni registar ima pravo neposrednog uvida u dokumentaciju u vezi sa poslovima iz stava 1. ovog člana.

Kada Centralni registar u kontroli utvrdi nezakonitosti, odnosno nepravilnosti koje predstavljaju povredu odredaba ovog zakona, akta Komisije i akta Centralnog registra, nalaže rešenjem članu da u određenom roku otkloni takve nepravilnosti.

Centralni registar bez odlaganja obaveštava Komisiju i organizatora tržišta na način propisan aktom Komisije o svakoj značajnoj povredi odredaba ovog zakona ili akta Komisije, odnosno Centralnog registra koju počinu član Centralnog registra.

Prestanak članstva

Član 226

Članu Centralnog registra prestaje članstvo u Centralnom registru:

- 1) ako mu je trajno oduzeta dozvola za rad;
- 2) ako ne ispunjava uslove za članstvo u Centralnom registru;
- 3) ako u značajnoj meri i sistematski ne izvršava obaveze prema Centralnom registru, odnosno ne poštuje druge opšte akte Centralnog registra;
- 4) u drugim slučajevima predviđenim aktom Centralnog registra.

Centralni registar može i privremeno da suspenduje članstvo u skladu sa svojim pravilima poslovanja.

Računi

Član 227

U Centralnom registru otvaraju se i vode računi članova Centralnog registra sa sledećim podračunima finansijskih instrumenata:

- 1) depo računi;
- 2) emisioni računi;
- 3) vlasnički računi;
- 4) računi upravljanja;
- 5) zbirni, odnosno kastodi računi.

U Centralnom registru otvaraju se i vode sledeći novčani računi:

- 1) članova Centralnog registra;
- 2) garantnog fonda.

U okviru novčanog računa Republike kod Centralnog registra otvara se podračun Akcijskog fonda, odnosno njegovog pravnog sledbenika, na koji se prikupljaju sredstva od prodaje akcija koju vrši Akcijski fond, odnosno njegov pravni sledbenik.

Aktima Centralnog registra se može predvideti otvaranje i drugih računa i podračuna.

Novčane račune Centralnog registra i stranog pravnog lica koje obavlja poslove kliringa i saldiranja državnih hartija od vrednosti angažovanog u skladu sa zakonom kojim se uređuje javni dug otvara i vodi Narodna banka Srbije.

Finansijski instrumenti i novčana sredstva članova Centralnog registra na računima koje vodi Centralni registar ne ulaze u imovinu, niti u stečajnu ili likvidacionu masu Centralnog registra i ne mogu biti predmet prinudne naplate.

Nastanak i prenos prava iz finansijskih instrumenata

Član 228

Zakoniti imalac finansijskog instrumenta (u daljem tekstu: zakoniti imalac) koji se obavezno evidentira u Centralnom registru je lice u čije ime je otvoren račun hartija od vrednosti kod Centralnog registra na kojem se vodi taj finansijski instrument.

Prava zakonitog imaooca iz finansijskog instrumenta nastaju upisom finansijskog instrumenta na njegov račun koji se vodi u Centralnom registru.

Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, kada investiciono društvo ili kreditna institucija vodi račun kod Centralnog registra za klijente kojima pruža dodatne usluge iz člana 2. tačka 9) ovog zakona, zakonitim imaoocima finansijskih instrumenata na tom računu smatraju se lica za čiji račun se te dodatne usluge pružaju.

Prenos prava iz hartija od vrednosti i upis prava trećih lica

Član 229

Prenos prava iz finansijskih instrumenata vrši se na osnovu naloga za prenos koji daje član Centralnog registra, kao i na osnovu odgovarajućeg pravnog posla, a u skladu sa pravilima Centralnog registra.

Prenos prava iz finansijskih instrumenata vrši se na osnovu odredaba zakona i pravnosnažne sudske odluke, odnosno odluke nadležnog organa.

Prenos prava iz finansijskih instrumenata po osnovu ugovora o poklonu, odnosno ugovora o ustupanju hartija od vrednosti bez naknade vrši se na osnovu pismenog ugovora o poklonu, odnosno ugovora o ustupanju hartija od vrednosti bez naknade koji je overio nadležni organ, s tim što overa nadležnog organa nije neophodna kada je Republika jedna od ugovornih strana.

Upis prava trećih lica na finansijskim instrumentima, Centralni registar vrši na osnovu naloga za upis koji daje član Centralnog registra u ime zakonitog imaooca finansijskih instrumenata, lica koje on ovlasti, zakonskog zastupnika, kao i na osnovu sudske odluke.

Obaveze u pogledu kliringa i saldiranja

Član 230

Obaveze u pogledu kliringa i saldiranja, nastale po osnovu transakcija finansijskim instrumentima zaključenim u Republici, izvršavaju se preko Centralnog registra u skladu sa odredbama ovog zakona i pravilima Centralnog registra.

Izuzetno od stava 1. ovog člana kliring i saldiranje finansijskih instrumenata čiji je izdavalac Republika, pored Centralnog registra može obavljati jedno ili više stranih pravnih lica, angažovanih u skladu sa zakonom kojim se uređuje javni dug i aktom Centralnog registra.

Stav 1. ovog člana se ne odnosi na transakcije finansijskim instrumentima izdavaoca iz Republike, ukoliko se njima trguje van Republike, a investiciono društvo naloži kliring i saldiranje tih instrumenata putem sistema koji se nalaze van Republike.

Članovi Centralnog registra izvršavaju novčane obaveze nastale po osnovu zaključenih transakcija preko novčanih računa koji se vode kod Centralnog registra.

Dužnosti i odgovornosti Centralnog registra

Član 231

Centralni registar je dužan da informacijski sistem i podatke kojima raspolaže zaštiti od neovlašćenog korišćenja, izmena i gubitaka, kao i da najmanje pet godina čuva na sigurnom mestu originalnu dokumentaciju na osnovu koje su izvršeni upisi.

Centralni registar je dužan da trajno čuva dokumentaciju i podatke zabeležene na elektronskim medijima.

Centralni registar je dužan da sigurnost neprekidnog funkcionisanja informacijskog sistema obezbedi formiranjem sekundarne baze podataka i sekundarnog računarskog sistema čime se obezbeđuje kontinuitet njegovog rada u slučaju poplave, požara i slično, i koji mora biti udaljen od mesta na kome se nalazi primarni informacijski sistem Centralnog registra i povezan na drugu električnu mrežu.

Podaci koje vodi Centralni registar o računima zakonitih imalaca su tajni podaci i saopštavaju se samo pod uslovom i na način koji su propisani ovim zakonom, po nalogu suda, na zahtev Komisije ili drugog nadležnog organa.

Centralni registar je dužan da članu Centralnog registra omogući uvid u deo baze podataka Centralnog registra koji se odnosi na tog člana i njegove klijente, odnosno da mu izda izvod sa tim podacima, u skladu sa aktom Centralnog registra.

Centralni registar je dužan da ustanovi i primenjuje stabilan i siguran sistem upravljanja uključujući:

- 1) pouzdanu organizacionu strukturu, nadzorne procedure i uputstva o poslovanju;
- 2) efikasne procedure za utvrđivanje, procenu i kontrolu rizika kojima je Centralni registar u svom poslovanju izložen;
- 3) efikasan sistem unutrašnje kontrole, odgovarajuće administrativne, računovodstvene i procedure unutrašnje revizije;
- 4) odgovarajuće mere za sprečavanje, utvrđivanje i rešavanje sukoba interesa između Centralnog registra i člana Centralnog registra.

Pravo pristupa podacima

Član 232

Pravo pristupa podacima iz člana 231. st. 1. i 2. ovog zakona imaju zakoniti imalac finansijskog instrumenta, član Centralnog registra koji vodi račune za te zakonite imaoce, kao i lice koje dokaže svoje zakonski interes u vezi sa tim finansijskim instrumentom.

Centralni registar ima pravo na nadoknadu troškova izrade i dostavljanja podataka koje dostavlja na zahtev lica iz st. 1. i 2. ovog člana u skladu sa svojim pravilnikom o tarifi.

Javnost podataka

Član 233

Podaci iz centralne evidencije akcionara izdavalaca su javni podaci i objavljuju se na internet stranici Centralnog registra na način propisan aktima Centralnog registra.

Centralni registar je dužan da sledeće podatke učini dostupnim javnosti, kao i da te podatke redovno ažurira na svojoj internet stranici:

- 1) podatke o izdavanju, zameni i brisanju finansijskih instrumenata;
- 2) podatke o korporativnim aktivnostima koje Centralni registar obavlja u vezi sa tim finansijskim instrumentima;
- 3) podatke o akcionarima iz registra koji vodi, uključujući iznose i procenat klase finansijskog instrumenta u ukupnom obimu tog instrumenta.

Komisija može propisati sadržaj podataka iz stava 2. ovog člana.

Odgovornost za podatke u Centralnom registru

Član 234

Centralni registar odgovara izdavaocu, zakonitom imaocu finansijskih instrumenata koja su predmet upisa u Centralni registar za štetu nastalu neizvršenjem, odnosno nepravilnim izvršenjem naloga za prenos ili povredom drugih obaveza utvrđenih ovim zakonom, kao i za štetu nastalu zbog netačnosti ili gubitka podataka.

Ako je član Centralnog registra ili izdavalac kome taj član pruža usluge doveo do netačnog ili nezakonitog upisa u Centralni registar u vezi sa finansijskim instrumentima, odgovara za štetu nanесenu sticaocima ili licima kojima se prenose finansijski instrumenti, odnosno prava koja iz njih proističu.

Član ili izdavalac ne odgovara za štetu prouzrokovanu neispravnošću sistema obrade podataka Centralnog registra ukoliko takvu neispravnost nije sam prouzrokovao.

Izveštavanje Centralnog registra

Član 235

Centralni registar podnosi Narodnoj skupštini, Vladi i Komisiji godišnji izveštaj o poslovanju najkasnije četiri meseca nakon završetka poslovne godine.

Komisija propisuje bliži sadržaj i način podnošenja izveštaja iz stava 1. ovog člana, kao i sadržinu, način i rokove podnošenja i drugih izveštaja.

Centralni registar javno objavljuje godišnje finansijske izveštaje, izrađene u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija i iste dostavlja Vladi i Komisiji sa izveštajem nezavisnog revizora u roku iz stava 1. ovog člana.

Ovlašćenja Narodne banke Srbije

Član 236

Narodna banka Srbije donosi propise kojima se uređuje način obavljanja platnog prometa preko novčanih računa iz člana 227. stav 5. ovog zakona.

Narodna banka Srbije vrši kontrolu zakonitosti poslovanja Centralnog registra i njegovih članova u delu koji se odnosi na obavljanje platnog prometa preko novčanih računa kod Centralnog registra.

Komisija i Narodna banka Srbije u vršenju nadzora, odnosno kontrole razmenjuju informacije shodno primenjujući odredbe člana 213. stav 2. i člana 214. stav 3. ovog zakona.

Nadzor Komisije nad Centralnim registrom

Član 237

Komisija vrši nadzor nad poslovanjem Centralnog registra.

Nadležnosti i ovlašćenja Komisije u vezi sa nadzorom propisanim u poglavlju XIII. ovog zakona shodno se primenjuju na nadzor Komisije nad Centralnim registrom, a u cilju praćenja da li Centralni registar posluje na zakonit i profesionalan način koji unapređuje integritet tržišta kapitala u Republici, uključujući zakonito i efikasno vršenje kliringa, saldiranja i registrovanja finansijskih instrumenata u skladu sa ciljevima ovog zakona.

Nadzor Komisije nad Centralnim registrom zasniva se na načelu nadzora zasnovanom na proceni rizika, koji podrazumeva neposrednu kontrolu oblasti poslovanja koje predstavljaju najveći sistemski rizik u smislu obima i vrste transakcija i poslova, a Komisija je dužna da najmanje jednom godišnje sprovodi neposrednu kontrolu Centralnog registra.

Mere nadzora

Član 238

Ako u postupku nadzora nad Centralnim registrom Komisija utvrdi da je došlo do povrede opštih akata Centralnog registra, odredaba ovog zakona ili akta Komisije koje ne obavezuju Komisiju da preduzme mere iz stava 2. ovog člana, Komisija donosi rešenje kojim nalaže Centralnom registru da otkloni te nezakonitosti i nepravilnosti u odgovarajućem roku, a može preduzeti jednu ili više sledećih mera:

- 1) izricanje javne opomene;
- 2) izdati nalog za izmenu, dopunu ili donošenje opšteg akta Centralnog registra;
- 3) preduzimanje drugih mera i sankcija u skladu sa poglavljem XIII. ovog zakona, osim privremenog oduzimanja ili oduzimanja dozvole za rad Centralnom registru.

Komisija može da zabrani licu koje poseduje kvalifikovano učešće u Centralnom registru, osim Republici, korišćenja prava glasa na osnovu kvalifikovanog učešća, odnosno može da povuče prethodno datu saglasnost članu uprave i direktoru Centralnog registra ukoliko utvrdi sledeće:

- 1) lice je izvršilo značajnu povredu odredaba opštih akata Centralnog registra, ovog zakona ili akta Komisije;
- 2) direktor ili član upravnog odbora je dobio dozvolu na osnovu značajno netačnih ili obmanjujućih informacija, tako što su izostavljene činjenice zahvaljujući kojima obelodanjene informacije ne bi bile obmanjujuće ili na drugi nedozvoljeni način;

- 3) direktor ili član upravnog odbora dalje ne ispunjava uslove propisane za dobijanje saglasnosti;
- 4) lice ne postupi u roku i na način određen rešenjem Komisije iz stava 1. ovog člana;
- 5) direktor ili član upravnog odbora Centralnog registra ne vrši odgovarajući nadzor nad zaposlenima u Centralnom registru čije nesavesno poslovanje prouzrokuje značajne povrede opštih akata Centralnog registra, odredaba ovog zakona ili akta Komisije od strane Centralnog registra, odnosno zaposlenog, a takve povrede su mogle biti sprečene da je sproveden odgovarajući nadzor.

Lice iz stava 2. ovog člana ima pravo da bude saslušano pre nego što Komisija donese rešenje o preduzimanju mera, a u skladu sa aktom koji donosi Komisija.

Rešenje o preduzetim merama u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana Komisija objavljuje na svojoj internet stranici.

Bliže uslove i način vršenja nadzora, postupak izdavanja rešenja i preduzimanja mera, kao i rokove za izvršavanje naloga i trajanje mera propisuje Komisija.

XII KOMISIJA ZA HARTIJE OD VREDNOSTI

Status Komisije

Član 239

Komisija je pravno lice, nezavisna i samostalna organizacija Republike Srbije koja za obavljanje svojih poslova odgovara Narodnoj skupštini Republike Srbije.

Sedište Komisije je u Beogradu.

Statut Komisije

Član 240

Komisija donosi statut kojim, u skladu sa ovim zakonom, uređuje svoje nadležnosti, kao i organizaciju i način obavljanja poslova iz tih nadležnosti, prava, obaveze i odgovornosti članova, predsednika i sekretara Komisije, prava i obaveze ostalih zaposlenih, način obezbeđenja sredstava za rad, način donošenja opštih i pojedinačnih akata i druga pitanja značajna za rad Komisije.

Saglasnost na statut Komisije daje Narodna skupština Republike Srbije.

Podzakonska akta i drugi dokumenti

Član 241

Radi sprovođenja i izvršavanja poslova utvrđenih ovim i drugim zakonima Komisija donosi pravilnike, uputstva i druge dokumente.

Primena zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak

Član 242

Komisija u rešavanju u upravnim stvarima primenjuje odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Rešenja Komisije su konačna, a protiv njih se može pokrenuti upravni spor.

Saopštenja, mišljenja i stavovi Komisije

Član 243

Komisija može davati mišljenja, kao i druge oblike javnih saopštenja, kada je to potrebno radi primene i sprovođenja pojedinih odredaba ovog zakona ili akta Komisije.

Zahtevi u pogledu objavljivanja

Član 244

Statut i podzakonska akta Komisije objavljuju se na internet stranici Komisije.

Članovi Komisije

Član 245

Komisija ima pet članova, uključujući i predsednika Komisije.

Predsednika i članove Komisije bira i razrešava Narodna skupština Republike Srbije na predlog nadležnog radnog tela za poslove finansija Narodne skupštine Republike Srbije.

Komisiju predstavlja predsednik, koji rukovodi njenim radom.

Predsednik i članovi Komisije biraju se na pet godina i ostaju na dužnosti sve dok ne budu razrešeni dužnosti u skladu sa stavom 2. ovog člana.

Ako predsedniku, odnosno članu Komisije prestane funkcija pre isteka mandata, novi predsednik, odnosno član Komisije bira se na period do isteka mandata predsednika, odnosno člana kome je funkcija prestala.

Predsednik i članovi Komisije mogu biti ponovo birani.

Predsednik i članovi Komisije stalno su zaposleni u Komisiji.

Kvalifikacije

Član 246

Za predsednika i članove Komisije može biti biran državljanin Republike koji poseduje opštu radnu sposobnost, ima visoku stručnu spremu i najmanje pet godina radnog iskustva stečenog u obavljanju poslova u vezi sa hartijama od vrednosti u Republici ili inostranstvu.

Nepodobnost za obavljanje posla

Član 247

Predsednik i član Komisije, kao i zaposleni u Komisiji ne može biti lice koje:

- 1) podleže primeni pravnih posledica osude;
- 2) je u srodstvu ili u braku s drugim članom Komisije;
- 3) obavlja funkciju u državnom organu ili organizaciji po osnovu izbora ili imenovanja.

Predsednik, članovi i zaposleni Komisije ne mogu imati vlasničko učešće ili upravljati pravnim licima kojima Komisija daje dozvole za obavljanje delatnosti, niti mogu predstavljati interese tih lica pred Komisijom, državnim organima ili drugim organima.

Predsednik, članovi i zaposleni Komisije ne mogu obavljati druge poslove koji bi mogli uticati na njihovu samostalnost, nepristrasnost i javni ugled, odnosno ugled Komisije.

Povreda odredaba ovog člana predstavlja osnov za razrešenje funkcije i prekid radnog odnosa.

Razrešenje funkcije i prekid radnog odnosa

Član 248

Predsednik, članovi i zaposleni Komisije razrešavaju se funkcije, odnosno prestaje im radni odnos:

- 1) ako su osuđeni za krivično delo na безусловnu kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest meseci ili za krivično delo iz radnih odnosa, privrede, imovine, pravosuđa, pranja novca i finansiranja terorizma, javnog reda i pravnog saobraćaja i službene dužnosti;
- 2) ako se na osnovu nalaza i mišljenja nadležne zdravstvene ustanove utvrdi da su zbog zdravstvenog stanja trajno izgubili radnu sposobnost za vršenje funkcije;
- 3) ako se utvrdi da svoje zadatke obavljaju neprofesionalno;
- 4) ako se utvrdi da je ispunjen jedan ili više uslova iz odredaba člana 247. ovog zakona.

Nadležno telo za razrešenje dužnosti i prekid radnog odnosa

Član 249

Nadležno radno telo za poslove finansija Narodne skupštine Republike Srbije utvrđuje ispunjenost uslova za prestanak funkcije, odnosno razrešenje predsednika i člana Komisije pokretanjem postupka pred Narodnom skupštinom u roku od 60 dana od dana utvrđivanja tih uslova.

Odluku o prestanku funkcije, odnosno razrešenju člana Komisije donosi Narodna skupština kojom utvrđuje i dan prestanka funkcije, odnosno razrešenja.

Komisija je odgovorna za prekid radnog odnosa ostalih zaposlenih lica Komisije.

Radni odnosi

Član 250

Na prava i obaveze zaposlenih u Komisiji primenjuju se opšti propisi o radnim odnosima.

Kvalifikovani imunitet; obeštećenje

Član 251

Član Komisije, zaposleni ili lice angažovano od strane Komisije ne može biti lično odgovoran za bilo koju radnju ili propust koji se dogodi u toku vršenja službene dužnosti u skladu sa nadležnostima koje Komisija ima po ovom zakonu, zakonima iz člana 4. ovog zakona i aktima Komisije, izuzev ako se radi o zloj nameri i namernoj zloupotrebi položaja.

Komisija će licima iz stava 1. ovog člana, nadoknaditi sve sudske troškove, uključujući pretrpljenu štetu i novčane kazne, pod uslovom da to lice nije osuđeno za delo koje proizlazi iz tih aktivnosti.

Odlučivanje i kvorum

Član 252

Komisija odlučuje na sednicama, koje vodi predsednik Komisije ili član koga on ovlasti.

Tri člana Komisije čine kvorum.

Komisija odlučuje većinom glasova svih članova, uključujući i predsednika.

U slučaju jednakog broja glasova, odlučuje glas predsednika Komisije.

Predsednik i članovi Komisije izuzimaju se od glasanja pri odlučivanju o zahtevima pravnih lica u kojima imaju učešće u kapitalu.

Princip rada

Član 253

Predsednik, članovi i zaposleni Komisije dužni su da u vršenju svoje dužnosti postupaju stručno, savesno i nepristrasno.

Predsednik, članovi i zaposleni Komisije pri donošenju odluka ne mogu dovesti u pitanje svoju samostalnost, kao ni samostalnost Komisije.

Zabranjeno je svakom licu, organu ili organizaciji da preuzima bilo koju radnju kojom utiče na samostalnost u radu i odlučivanju Komisije ili bilo kog njenog člana, osim prava takvog lica, organa ili organizacije da nastupa i da bude saslušana od strane Komisije, a u skladu sa aktima Komisije.

Zabranjeno je svakom licu, organu ili organizaciji da preuzima poslove koji su zakonom predviđeni kao nadležnost Komisije, osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Zabrana trgovanja finansijskim instrumentima i davanja saveta, kao i korišćenja statusa Komisije za ličnu dobit

Član 254

Predsednik, članovi i zaposleni Komisije ne mogu se baviti poslovima trgovanja finansijskim instrumentima niti davanjem saveta o ulaganjima u finansijske instrumente.

Lica iz stava 1. ovog člana ne mogu svoj rad u Komisiji koristiti za ostvarivanje sopstvenih interesa ili interesa drugih lica.

Lične transakcije hartijama od vrednosti

Član 255

Predsednik, članovi i zaposleni Komisije obavezni su da Komisiji daju podatke o hartijama od vrednosti kojima raspolažu, kao i podatke o svakoj promeni stanja u vezi s tim hartijama.

Obaveza iz stava 1. ovog člana odnosi se i na članove porodice lica iz tog stava.

Podaci o hartijama od vrednosti iz st. 1. i 2. ovog člana moraju biti dostupni javnosti.

Obaveza čuvanja poslovne tajne

Član 256

Prošli i sadašnji predsednik, članovi i zaposleni Komisije, kao i lica kojima Komisija poveri obavljanje poslova iz svoje nadležnosti dužni su da čuvaju podatke o izdavaocima hartija od vrednosti, licima nad kojima Komisija vrši nadzor i kojima daje dozvole, kao i druge podatke o činjenicama i okolnostima o kojima su saznali u vezi sa vršenjem funkcije, odnosno rada, osim podataka koji su dostupni javnosti, a te podatke ne smeju koristiti u lične svrhe, saopštavati trećim licima, niti omogućiti trećim licima da ih koriste.

Podaci iz stava 1. ovog člana, osim podataka koji su dostupni javnosti, smatraju se poslovnom tajnom.

Podaci koji se smatraju poslovnom tajnom mogu se saopštavati i staviti na uvid na osnovu naloga suda, odnosno naloga Komisije.

Komisija može da dostavi podatke iz stava 2. ovog člana i da ih stavi na uvid:

- 1) nadležnim organima u Republici;
- 2) nadležnim organima u drugim zemljama od kojih je Komisija ovlašćena da dobija ili da sa njima razmenjuje podatke u svrhu nadzora, regulacije, istrage ili sprovođenja zakona, a u skladu sa odredbama ovog zakona.

Informacioni sistem

Član 257

Komisija je dužna da uspostavi informacioni sistem koristeći elektronska sredstva, a koji omogućava komunikaciju sa Centralnim registrom, organizatorom tržišta, regulisanim

tržištem, investicionim društvima, društvima za upravljanje i investicionim fondovima, kao i drugim učesnicima na tržištu kapitala.

Komisija propisuje kriterijume sigurnosti komunikacija i zaštite podataka koji se dostavljaju Komisiji, uključujući tehničku usklađenost sa opremom i informacionim sistemima Komisije i korišćenje elektronskih sredstava za prijem, prenošenje i objavljivanje informacija.

Informacije primljene elektronskim sredstvima putem informacionog i telekomunikacionog sistema se, u skladu sa uslovima koje propisuje Komisija, smatraju originalnim dokumentom.

Pravilnik o tarifi

Član 258

Komisija donosi pravilnik o tarifi, kojim utvrđuje visinu naknada za poslove iz svog delokruga.

Pravilnik o tarifi iz stava 1. ovog člana objavljuje se na internet stranici Komisije.

Sredstva za rad Komisije

Član 259

Sredstva za rad Komisije obezbeđuju se iz naknada koje se, u skladu s pravilnikom o tarifi, naplaćuju za obavljanje poslova iz njene nadležnosti, kao i iz drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Iz prihoda koje ostvari izdvajaju se sredstva za rezerve Komisije.

Višak rashoda nad prihodima Komisija pokriva iz svojih rezervi, a ako ta sredstva nisu dovoljna - iz budžeta Republike.

Višak godišnjih prihoda nad rashodima uplaćuju se u budžet Republike.

Finansijski izveštaj; finansijski plan; podnošenje izveštaja

Član 260

Komisija podnosi godišnji izveštaj Narodnoj skupštini Republike Srbije, u roku od četiri meseca od završetka poslovne godine.

Godišnji izveštaj iz stava 1. ovog člana sadrži finansijske izveštaje za prethodnu godinu, izveštaj ovlašćenog revizora i izveštaj o poslovanju Komisije tokom prethodne godine.

Godišnji finansijski izveštaji i revizija godišnjih finansijskih izveštaja Komisije vrši se na način utvrđen zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija.

Komisija imenuje revizora koji vrši reviziju iz stava 2. ovog člana.

Finansijski plan za narednu godinu Komisija donosi do 30. novembra tekuće godine i dostavlja ga Narodnoj skupštini na potvrđivanje.

Izveštavanje Vlade

Član 261

Komisija je dužna da, jednom u šest meseci, informiše Vladu o svom radu i kretanjima na tržištu kapitala, i da priloži dokumentaciju u vezi sa:

- 1) izdatim i oduzetim dozvolama za rad, ovlašćenjima i saglasnostima u vezi sa poslovima hartija od vrednosti, u skladu sa ovim zakonom i drugim zakonima za čiju primenu je Komisija nadležna;
- 2) ostvarivanjem nadzorne funkcije Komisije i merama preduzetim u nadzoru u toku izveštajnog perioda;
- 3) realizaciju finansijskog plana Komisije za tekuću godinu;
- 4) pravilnike Komisije i ostala akta i saopštenja iz čl. 241. i 243. ovog zakona koji su doneti u toku izveštajnog perioda;
- 5) druge priloge o sprovođenju nadležnosti Komisije.

XIII OVLAŠĆENJA I NADLEŽNOSTI KOMISIJE

Nadležnosti Komisije

Član 262

Komisija, u okviru svojih nadležnosti i u skladu sa odredbama zakona nadležna je da:

- 1) donosi podzakonska i ostala akta za sprovođenje zakona;
- 2) odobrava objavljivanje prospekta za javnu ponudu i uključenje finansijskih instrumenata u trgovanje;
- 3) odobrava ponude i uključenje finansijskih instrumenata u trgovanje koji su izuzeti od obaveze objavljivanja prospekta, a odobrenje Komisije je neophodno u skladu sa odredbama poglavlja III. ovog zakona;
- 4) odobrava fizičkim i pravnim licima status kvalifikovanih investitora;
- 5) daje dozvolu za obavljanje delatnosti investicionim društvima, dozvolu za rad organizatoru tržišta, odbija zahtev za davanje dozvole, privremeno ili trajno oduzima dozvole;
- 6) daje dozvolu organizatoru Fonda i saglasnost na opšta akta Fonda i izmene tih opštih akata;
- 7) odobrava izmene opštih akata, sticanje kvalifikovanog učešća, daje prethodnu saglasnost na imenovanje članova uprave organizatora tržišta, investicionih društava i Centralnog registra;
- 8) organizuje nastavu i polaganje ispita i izdaje dozvolu za obavljanje poslova brokera, portfolio menadžera i investicionog savetnika;
- 9) reguliše, vrši nadzor i prati:

- (1) poslove izdavaoca i javnih društava;
- (2) izvršavanje obaveze izveštavanja izdavalaca i učesnika na regulisanom tržištu, odnosno MTP;
- (3) poslovanje lica iz tačke 5) ovog stava, uključujući i lica koja poseduju kvalifikovano učešće, članove uprave i druge zaposlene kod tih lica;
- (4) poslovanje Centralnog registra, lica sa kvalifikovanim učešćem, članove uprave i zaposlene u Centralnom registru;
- (5) sekundarno trgovanje finansijskim instrumentima u Republici, bez obzira na to da li se takvo trgovanje vrši na regulisanom tržištu, odnosno MTP ili van njih;
- (6) poslovanje Fonda, organizatora Fonda i članove Fonda;

10) prati usklađenost sa odredbama i povredu odredaba zakona, akata Komisije iz člana 241. ovog zakona i opštih akata organizatora tržišta, investicionih društava i Centralnog registra;

11) organizuje, preduzima i kontroliše sprovođenje mera i sankcija kojima se obezbeđuje zakonito, pravično, uređeno i efikasno funkcionisanje regulisanog tržišta, odnosno MTP, a u cilju sprečavanja poremećaja na tržištu i zaštite investitora;

12) vodi registre;

13) obavlja druge dužnosti u okviru svojih opštih i posebnih ovlašćenja bliže propisanih odredbama čl. 264. i 267. ovog zakona;

14) saraduje i zaključuje sporazume sa međunarodnim organizacijama, stranim regulatornim organima i drugim domaćim, odnosno stranim organima i organizacijama radi pružanja pravne pomoći, razmene informacija i u drugim slučajevima kad za tim postoji potreba;

15) sastavlja izveštaje i daje informacije o regulisanom tržištu, odnosno MTP;

16) unapređuje edukaciju investitora;

17) izdaje dozvole i donosi podzakonska akta u vezi sa izdavanjem dozvola, regulisanjem i nadzorom agencija koje se bave procenom kreditnog rizika u Republici;

18) vrši nadzor, preduzima i kontroliše sprovođenje mera i sankcija u vezi sa primenom zakona kojim se uređuje preuzimanje akcionarskih društava, zakona kojim se reguliše poslovanje investicionih fondova i zakona kojim se reguliše sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma;

19) obavlja i druge poslove utvrđene ovim i drugim zakonom.

Poslove iz stava 1. tač. 1) -13), 17) i 18) ovog člana Komisija obavlja kao poverene poslove.

Komisija može pokrenuti i voditi pred sudom postupak protiv bilo kog lica radi zaštite interesa investitora koji ulažu u finansijske instrumente i drugih lica za koja utvrdi da im je povređeno određeno pravo ili na pravu zasnovan interes, a u vezi sa poslovima sa finansijskim instrumentima.

U slučaju da smatra da postoje činjenice koje ukazuju na postojanje krivičnog dela, privrednog prestupa ili prekršaja, Komisija upućuje predlog za prijavu, odnosno zahtev organu nadležnom za sprovođenje istrage, krivično gonjenje i prekršajni postupak.

Postupak nadzora koji sprovodi Komisija

Član 263

Komisija sprovodi nadzor nad subjektima nadzora u skladu sa ovim zakonom i aktima donetim na osnovu ovog zakona.

Na postupak koji u okviru svoje nadležnosti sprovodi Komisija, primenjuju se odredbe ovog poglavlja, ako nije drukčije određeno ovim zakonom.

Subjekti nadzora nad kojima Komisija sprovodi nadzor su lica koja su kao takva određena odredbama ovog zakona.

Način obavljanja nadzora

Član 264

Komisija sprovodi nadzor:

- 1) neposredno u prostorijama subjekta nadzora, Komisije ili pravnog lica sa kojima je subjekt nadzora direktno ili indirektno, poslovno, upravljački ili kapitalom povezan;
- 2) kontinuirano na osnovu analize izveštaja koje su subjekti nadzora dužni da dostavljaju Komisiji u propisanim rokovima, praćenjem, prikupljanjem i proverom dokumentacije, obaveštenja i podataka dobijenih na poseban zahtev Komisije, kao i praćenjem, prikupljanjem i proverom podataka i saznanjem iz drugih izvora;
- 3) u saradnji sa drugim organima ili pravnim licima na tržištu kapitala;
- 4) poveravanjem poslova tim organima ili pravnim licima na tržištu kapitala uz zadržavanje odgovornosti;
- 5) obraćanjem nadležnim sudskim organima.

Nadzor iz stava 1. tačka 1) ovog člana može biti redovan i vanredan.

Postupak nadzora nad licima koja suprotno zabrani iz ovog zakona pružaju investicione usluge i obavljaju investicione aktivnosti Komisija sprovodi po službenoj dužnosti, na osnovu prijave i kada iz saznanja kojima raspolaže proizlazi da postoje razlozi za takav nadzor.

Nalog za nadzor

Član 265

Nadzor započinje izdavanjem naloga za nadzor i njegovim dostavljanjem subjektu nadzora u pisanom obliku, koji sadrži: predmet nadzora, podatke o ovlašćenim licima za nadzor, poslovne prostorije u kojima će se nadzor obavljati, kao i druge podatke koji su od značaja za vršenje nadzora.

Komisija može tokom nadzora dopuniti predmet nadzora.

Na dopunu naloga iz stava 2. ovog člana shodno se primenjuju odredbe stava 1. ovog člana.

Dostava naloga za nadzor

Član 266

Nalog za nadzor dostavlja se subjektu nadzora u roku koji ne može biti kraći od osam dana od dana početka nadzora.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, kako se ne bi ugrozila svrha nadzora, nalog za nadzor se može dostaviti i u kraćem roku na osnovu odluke Komisije.

U slučaju iz stava 2. ovog člana ovlašćeno lice Komisije uručuje nalog za nadzor neposredno pre vršenja nadzora.

Opšta ovlašćenja Komisije u sprovođenju nadzora

Član 267

Komisija može da zahteva dostavljanje podataka i dokumenata od:

- 1) revizora, članova uprave i direktora;
- 2) izdavalaca i javnih društava;
- 3) ponuđača ili lica koja traže uključ enje u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP;
- 4) investicionih društava i posrednika koji obavljaju poslove u vezi sa javnom ponudom ili uključ enjem finansijskih instrumenata u trgovanje;
- 5) regulisanog tržišta, odnosno MTP;
- 6) Centralnog registra;
- 7) organizatora Fonda;
- 8) kreditnih institucija;
- 9) lica koja vrše kontrolu nad navedenim licima ili ih ta lica kontrolišu;
- 10) svih drugih lica koja mogu dati podatke i informacije u vezi sa svrhom i predmetom nadzora.

Komisija vrši nadzor neposrednim uvidom u opšta akta, poslovne knjige, izvode sa računa, prepisku i druge dokumente, uključ ujući i elektronske medije i ostale podatke koje su subjekti nadzora obavezni da vode i dostavljaju Komisiji, vrši analizu tih podataka, uzima izjave od odgovornih lica i ostalih zaposlenih u subjektu nadzora, kao i od drugih lica koja imaju saznanja od interesa za nadzor.

Nadzor iz stava 2. ovog člana vrši ovlašćeno lice Komisije - inspektor u prostorijama subjekta nadzora ili lica sa kojim subjekt nadzora ima bliske veze.

U svrhu provjere podataka od interesa za nadzor Komisija može dozvoliti revizorima ili specijalizovanim stručnim licima da vrše provjere određenih podataka.

Nadzor iz stava 2. ovog člana može se vršiti i u poslovnim prostorijama Komisije u prisustvu odgovornog lica i ovlašćenog lica subjekta nadzora.

Subjekti nadzora obavezni su da ovlašćenim licima Komisije omoguće pristup u poslovne prostorije i organizacione delove, daju na uvid traženu dokumentaciju, izjave, kao i da obezbede druge uslove za nesmetano obavljanje nadzora.

Subjekti nadzora su dužni da ovlašćenom licu Komisije na njegov zahtev predaju traženu poslovnu dokumentaciju, evidenciju o telefonskim pozivima i drugim oblicima korespondencije.

Bliže uslove i način sprovođenja nadzora propisuje Komisija.

Uslovi za obavljanje nadzora

Član 268

Subjekt nadzora dužan je da ovlašćenom licu Komisije osigura odgovarajuće prostorije u kojima je moguće nesmetano i bez prisutnosti drugih lica obavljanje nadzora poslovanja.

Na zahtev ovlašćenog lica Komisije subjekt nadzora dužan je da osigura stručnu i tehničku pomoć, kao i potrebna objašnjenja i da omogući sprovođenje nadzora u svom sedištu.

Subjekt nadzora dužan je na zahtev ovlašćenog lica Komisije da osigura i druge uslove potrebne za obavljanje nadzora.

Nadzor iz st. 1. i 2. ovog člana obavlja ovlašćeno lice Komisije tokom radnog vremena subjekta nadzora, a ako je zbog obima ili prirode nadzora to neophodno, subjekt nadzora je dužan da omogući ovlašćenom licu Komisije obavljanje nadzora i posle radnog vremena.

Dokumentaciju, novac ili predmete koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku, postupku za privredni prestup i u prekršajnom postupku, ovlašćeno lice Komisije može, uz izdavanje potvrde, privremeno oduzeti subjektu nadzora, ali samo do pokretanja tih postupaka, kada ih predaje nadležnim organima za vođenje postupka.

Završetak postupka nadzora

Član 269

Zapisnik se sastavlja u toku obavljanja nadzora i uručuje se subjektu nadzora, sa detaljnim opisom činjeničnog stanja.

Na činjenično stanje konstatovano zapisnikom odgovorno lice ili ovlašćeno lice subjekta nadzora može staviti primedbe pre zaključenja zapisnika.

Ako se zapisnik sačinjava nakon obavljanja neposrednog nadzora, zapisnik se dostavlja subjektu nadzora i na dostavljeni zapisnik subjekt nadzora ima pravo da uloži prigovor u roku od osam dana od dana prijema istog.

Izuzetno od stava 3. ovog člana Komisija može odrediti i kraći rok kada je to potrebno radi sprečavanja mogućih značajnih štetnih posledica.

Razlozi za prigovor

Član 270

Prigovor na zapisnikom konstatovano činjenično stanje dozvoljen je ako je u zapisniku pogrešno ili nepotpuno konstatovano činjenično stanje.

Sadržaj prigovora

Član 271

Prigovor mora da sadrži: oznaku zapisnika na koji se prigovor odnosi, razloge prigovora i druge podatke koje mora sadržavati svaki podnesak u skladu sa zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Ako se subjekt nadzora u izjavi poziva na isprave, odnosno dokumentaciju, dužan je da ih kao dokaze priloži prigovoru.

Ako subjekt nadzora kao dokaz prigovoru ne priloži isprave, odnosno dokumentaciju, Komisija će kod donošenja odluke uzeti u obzir samo one dokaze koji su prigovoru priloženi.

Nakon proteka roka za prigovor subjekt nadzora nema pravo da navodi nove činjenice i iznosi nove dokaze.

Ako subjekt nadzora prigovorom osnovano ospori činjenično stanje iz zapisnika, sastavlja se dopuna zapisnika koja se dostavlja subjektu nadzora u roku od 15 dana od dana uloženog prigovora.

Ako se subjektu nadzora ne dostavi dopuna zapisnika smatraće se da je njegov prigovor ocenjen neosnovanim.

Izricanje nadzornih mera

Član 272

Nezakonitosti, u smislu ovog zakona, su stanja i postupci koji nisu u skladu sa ovim zakonom, aktima Komisije, drugim zakonima i podzakonskim aktima, međunarodnim aktima i propisima kojima je Komisiji data nadležnost za primenu, sprovođenje nadzora ili nadzora nad primenom.

Nepravilnosti, u smislu ovog zakona, su stanja i aktivnosti kojima se usvojene poslovne politike, mere i postupci dosledno ne primenjuju ako se time ugrožava poslovanje subjekta nadzora.

Na osnovu sprovedenog postupka nadzora, Komisija može subjektu nadzora da izrekne nadzorne mere i sankcije propisane ovim zakonom, a u svrhu zakonitog, poštenog, pravičnog i profesionalnog poslovanja koji unapređuje integritet tržišta kapitala.

Kada Komisija utvrdi da postoji osnovana sumnja o počinjenom krivičnom delu, privrednom prestupu ili prekršaju, podnosi nadležnom organu odgovarajuću prijavu, odnosno zahtev.

Kontinuirani nadzor

Član 273

Ovlašćeno lice Komisije tokom kontinuiranog nadzora subjekata:

- 1) utvrđuje da li su propisani izveštaji, obaveštenja i drugi podaci dostavljeni u propisanom roku i propisanoj formi;
- 2) utvrđuje da li su podaci u izveštajima, obaveštenjima i drugoj traženoj dokumentaciji tačni i ispravni.

U slučaju konstatovanih nezakonitosti i nepravilnosti tokom kontinuiranog nadzora u poslovanju subjekta nadzora, Komisija može odrediti neposredni nadzor ili na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja u tom nadzoru doneti odgovarajuće rešenje za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti.

Izricanje mera u skraćenom postupku

Član 274

Ako je donošenje mera neophodno radi urednog funkcionisanja finansijskog tržišta ili zaštite investitora, a radi se o merama koje se ne mogu odložiti i činjenice na kojima se mera zasniva su utvrđene, Komisija može o njihovom izricanju odlučiti po skraćenom postupku.

Opšte nadzorne mere i sankcije

Član 275

Nadzornim merama nalaže se otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti, kao i preduzimanje aktivnosti za njihovo otklanjanje.

U slučaju utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti Komisija će rešenjem naložiti preduzimanje mera i aktivnosti radi uspostavljanja zakonitosti i pravilnog poslovanja.

Rešenjem iz stava 2. ovog člana Komisija određuje rok za izvršenje rešenja i obavezu da se Komisiji dostavi dokaz o ispravljenoj nezakonitosti i nepravilnosti.

Komisija nezavisno od drugih preduzetih mera iz ovog zakona, subjektu nadzora kao i članu uprave može izreći novčanu kaznu, koja ne može biti manja od 1% ni veća od 5% propisanog minimalnog kapitala, odnosno kapitala subjekta nadzora po poslednjem finansijskom izveštaju, odnosno ne može biti manja od jedne zarade ni veća od zbir dvanaest zarada koje je direktor ili član upravnog odbora društva primio u periodu od dvanaest meseci pre dana donošenja rešenja.

Ukoliko je subjekt nadzora fizičko lice koje je izvršilo povredu odredaba poglavlja VI - ZLOUPOTREBE NA TRŽIŠTU, Komisija će prilikom odmeravanja novčane kazne iz stava 4. ovog člana uzeti u obzir i vrednost obavljene transakcije, vrednost pribavljene imovinske koristi, vrednost izmakle koristi ili izbegnutog gubitka nastalog usled utvrđenih povreda, s tim da maksimalni iznos novčane kazne ne može biti veći od koristi pribavljene zloupotrebom na tržištu.

Prihod ostvaren po osnovu naplaćenih novčanih kazni iz stava 4. ovog člana predstavlja prihod budžeta Republike.

Rešenje iz stava 4. ovog člana nakon dostavljanja subjektu nadzora predstavlja izvršnu ispravu.

Komisija, pre izricanja mere licu kome izdaje dozvolu, odnosno prethodnu saglasnost, omogućava saslušanje, a u skladu sa aktom Komisije.

Ako Komisija utvrdi da nezakonitosti i nepravilnosti nisu otklonjene, Komisija može izreći novu meru.

Kada Komisija utvrdi učestalo kršenje odredaba zakona i akata donetih na osnovu zakona, može izreći javnu opomenu.

O rešenju iz stava 2. ovog člana Komisija će obavestiti regulisano tržište, odnosno MTP, Centralni registar, Narodnu banku Srbije i kreditnu instituciju kada je to neophodno.

Bliže uslove i način vršenja nadzora, postupak izdavanja naloga i preduzimanje mera i sankcija, rokove za izvršenje naloga i trajanje mere i kriterijume za izricanje sankcija propisuje Komisija.

Pismena opomena

Član 276

Kada Komisija u sprovedenom nadzoru utvrdi nezakonitosti, odnosno nepravilnosti koje predstavljaju povredu odredaba ovog zakona i akata Komisije i drugih zakona iz člana 262. ovog zakona i akata donetih na osnovu tih zakona, a priroda i obim utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti nemaju značajan uticaj i posledice, Komisija može subjektu nadzora izreći pismenu opomenu.

Pismena opomena može sadržavati i nalog da subjekt nadzora ispravi utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti i rok u kojem je u obavezi da to učini.

Ako u roku iz stava 2. ovog člana subjekt nadzora ne ispravi utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti Komisija će izdati rešenje za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti.

Izveštaj o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti

Član 277

Subjekt nadzora dužan je, po rešenju Komisije, da otkloni utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti i da Komisiji podnese izveštaj o aktivnostima koje su preduzete za njihovo otklanjanje u roku koji je Komisija odredila.

Uz izveštaj iz stava 1. ovog člana subjekt nadzora je dužan da priloži dokumentaciju i druge dokaze iz kojih je vidljivo da su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene.

Kada izveštaj iz stava 1. ovog člana nije potpun ili iz dokumentacije u prilogu ne proizlazi da su nezakonitosti otklonjene, Komisija može naložiti dopunu izveštaja i rok u kome se izveštaj mora dopuniti.

Ako iz izveštaja, priložene dokumentacije i drugih dokaza proizlazi da su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene, Komisija će usvojiti taj izveštaj.

Kada Komisija ne naloži dopunu izveštaja iz stava 1. ovog člana u roku od 60 dana od dana podnošenja izveštaja, smatraće se da su nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene.

Član 278

Pre razmatranja izveštaja iz člana 277. ovog zakona, Komisija je ovlašćena da sprovede nadzor nad subjektom nadzora u meri i obimu potrebnom kako bi se utvrdilo da li su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene na odgovarajući način i u odgovarajućem obimu.

Registri u okviru službenog registra informacija

Član 279

Komisija je dužna da vodi sledeće vrste javnih registara, kao i da objavi na internet stranici Komisije:

- 1) registar izdavalaca kojima je Komisija odobrila objavljivanje prospekta za javnu ponudu hartija od vrednosti;
- 2) registar izdavalaca čiji su finansijski instrumenti uključeni u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP u Republici;
- 3) registar javnih društava, uključujući podregistre:
 - (1) finansijskih izveštaja, godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih izveštaja, bitnih informacija i propisanih podataka koje svako društvo dostavlja;
 - (2) izdavalaca koji su izdali finansijske instrumente, a Komisija je odobrila ponudu bez obaveze objavljivanja prospekta;
 - (3) imalaca značajnih učešća u javnim društvima koji su dostavili informacije u skladu sa poglavljem V. ovog zakona;
 - (4) javnih društava koja ne ispunjavaju svoje obaveze iz poglavlja V. ovog zakona ili akta Komisije i izrečene mere i sankcije;
 - (5) društava kojima je prestalo svojstvo javnog društva;
- 4) registar pravnih i fizičkih lica kojima je odobren status kvalifikovanog investitora;
- 5) registar izdatih i oduzetih dozvola za rad, dozvola za obavljanje delatnosti, uključujući podregistre: saglasnosti na opšta akta, članove uprave, sticanje kvalifikovanog učešća u kapitalu, izrečenih mera i sankcija;
- 6) registar lica koja imaju dozvolu za obavljanje poslova brokera, portfolio menadžera i investicionog savetnika i lica kojima je oduzeta dozvola;
- 7) registar koji se vodi u skladu sa zakonom kojim se uređuju investicioni fondovi uključujući podregistre: izdatih i oduzetih dozvola za rad društvima za upravljanje investicionim

fondovima i fondovima upisanim u registar investicionih fondova, saglasnosti na opšta akta, članove uprave, sticanje kvalifikovanog učešća u kapitalu, izrečenih mera i sankcija;

8) registar koji se vodi u skladu sa zakonom kojim se uređuje preuzimanje akcionarskih društava.

Bližu sadržinu i način vođenja registara iz ovog člana propisuje Komisija.

Multilateralni memorandum o razumevanju Međunarodne organizacije komisija za hartije od vrednosti (IOSCO)

Član 280

Komisija je potpisnica Multilateralnog Memoranduma o razumevanju (MMOR) Međunarodne organizacije komisija za hartije od vrednosti (IOSCO) i ovlašćena je da članicama IOSCO koje su potpisnice MMOR pruža usluge i da sa njima razmenjuje:

1) informacije i dokumenta u vezi sa traženim podacima, uključujući:

(1) ažuriranu evidenciju iz koje se mogu rekonstruisati sve transakcije finansijskim instrumentima, kao i evidenciju svih novčanih sredstava i imovine sa računa kreditne institucije i brokersko-dilerskog društva u vezi sa tim transakcijama;

(2) evidenciju o posrednom vlasniku i licu koje vrši kontrolu;

(3) podatke o svakoj transakciji, vlasniku računa, iznosu kupovine ili prodaje, vreme transakcije, cenu, kao i lice, kreditnu instituciju ili investiciono društvo koje je izvršilo transakciju;

2) izjave koje lica daju pod materijalnom i krivičnom odgovornošću, a u vezi sa pitanjima koja su predmet saradnje.

Informacije se razmenjuju, odnosno pružaju se usluge iz stava 1. ovog člana uz objašnjenje zbog čega telo koje upućuje molbu traži informacije ili pomoć i ukoliko se daju odgovarajući dokazi o čuvanju poverljivih informacija.

Državni organi Republike, kao i ostala lica koja poseduju informacije koje su predmet saradnje iz stava 1. ovog člana, dužna su da ih dostave Komisiji u skladu sa odredbama ovog zakona, a ukoliko to ne predstavlja povredu zakona ili drugih propisa koje ti organi primenjuju.

XIV KAZNENE ODREDBE

1. Krivična dela

Zabrana manipulacije na tržištu

Član 281

Ko preduzima manipulacije na tržištu na osnovu kojih ostvari imovinsku korist za sebe ili drugo lice ili nanese štetu drugim licima tako što:

- 1) zaključi transakciju ili izda naloge za trgovanje kojima se daju ili koji će verovatno pružiti neistinite ili obmanjujuće informacije o ponudi, potražnji ili ceni finansijskih instrumenata ili kojima lice, odnosno lica koja deluju zajednički, održavaju cenu jednog ili više finansijskih instrumenata na nerealnom nivou;
- 2) zaključi transakcije ili izda naloge za trgovanje u kojima se upotrebljavaju fiktivni postupci ili svaki drugi oblik obmane ili prevare;
- 3) širi informacije putem medija, uključujući i internet ili bilo kojim drugim putem prenosi neistinite vesti ili vesti koje mogu izazvati zabludu o finansijskim instrumentima, ako je znalo ili je moralo znati da su te informacije neistinite ili da dovode u zabludu,

kazniće se zatvorom od šest meseci do pet godina i novčanom kaznom.

Ako je usled dela iz stava 1. ovog člana došlo do znatnog poremećaja na regulisanom tržištu, odnosno MTP učinilac će se kazniti zatvorom od tri do osam godina.

Za pokušaj dela iz stava 1. ovog člana kazniće se.

Korišćenje, otkrivanje i preporučivanje insajderskih informacija

Član 282

Ko u nameri da sebi ili drugom licu ostvari imovinsku korist ili nanese štetu drugim licima, upotrebi insajdersku informaciju:

- 1) neposredno ili posredno pri sticanju, otuđenju i pokušaju sticanja ili otuđenja za sopstveni račun ili za račun drugog lica finansijskih instrumenata na koje se ta informacija odnosi;
- 2) za otkrivanje i činjenje dostupnim insajderske informacije bilo kom drugom licu;
- 3) za preporučivanje ili navođenje drugog lica da na osnovu insajderske informacije stekne ili otuđi finansijske instrumente na koje se ta informacija odnosi,

kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Ako je delom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili drugim licima naneta imovinska šteta u iznosu koji prelazi milion i petsto hiljada dinara,

učinilac će se kazniti zatvorom do tri godine i novčanom kaznom.

Ako je delo iz stava 1. učinilo lice koje poseduje insajderske informacije putem članstva u upravnim ili nadzornim organima izdavaoca ili javnog društva, učešća u kapitalu izdavaoca ili javnog društva, pristupa informacijama do kojih dolazi obavljanjem dužnosti na radnom mestu, vršenjem profesije ili drugih dužnosti, odnosno putem krivičnih dela koje je počinilo,

učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Ako je delom iz stava 3. ovog člana pribavljena imovinska korist ili drugim licima naneta imovinska šteta u iznosu koji prelazi milion i petsto hiljada dinara,

učinilac će se kazniti zatvorom od šest meseci do pet godina i novčanom kaznom.

Za pokušaj dela iz stava 1. ovog člana kazniće se.

Neovlašćeno pružanje investicionih usluga

Član 283

Ko neovlašćeno pruža investicione usluge u nameri da sebi ili drugom licu ostvari imovinsku korist, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Ako je delom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili drugim licima naneta imovinska šteta u iznosu koji prelazi milion i petsto hiljada dinara,

učinilac će se kazniti zatvorom do tri godine i novčanom kaznom.

2. Privredni prestupi

Član 284

Novčanom kaznom od 500.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup izdavalac, javno društvo i ponuđač ako:

- 1) postupi suprotno odredbama čl. 11. i 25. ovog zakona, a u vezi sa obavezama objavljivanja prospekta;
- 2) dozvoli dalju prodaju hartija od vrednosti koje su izdate na osnovu izuzetaka predviđenih u članu 12. ovog zakona;
- 3) postupe suprotno odredbama člana 19. stav 5. ovog zakona tako što posredno ili neposredno predstavlja da je Komisija odobrila istinitost i celovitost podataka navedenih u prospektu ili delu prospekta za javnu ponudu ili uključenje u trgovanje;
- 4) ne dostavi i ne objavi podatke o konačnoj prodajnoj ceni i količini hartija od vrednosti koje će biti predmet javne ponude, u skladu sa odredbama člana 21. stav 2. ovog zakona;
- 5) objave ili na drugi način koriste prospekt, osnovni prospekt ili dokument o registraciji ili deo tih dokumenata nakon isteka roka propisanog odredbama člana 22. ovog zakona;
- 6) u vezi sa dodatkom prospekta ne postupa u skladu sa odredbama člana 33. ovog zakona;
- 7) postupi suprotno odredbama člana 34. ovog zakona o početku javne ponude i roku za opis i uplatu;
- 8) ne objavi izveštaj o ishodu javne ponude u skladu sa odredbama člana 36. ovog zakona;
- 9) ne podnese organizatoru tržišta zahtev za uključenje u trgovanje u skladu sa odredbama člana 38. ovog zakona;
- 10) izdavalac hartija od vrednosti za koje nije potrebno objavljivanje prospekta postupi suprotno odredbama člana 41. st. 1. i 4. ovog zakona;
- 11) ne podnese zahtev za uključenje svojih vlasničkih hartija od vrednosti u trgovanje u skladu sa odredbama člana 46. stav 1. ovog zakona;

- 12) postupa suprotno odredbama čl. 57, 58, 59. i 61. ovog zakona koje regulišu sticanje kvalifikovanog učešća;
- 13) postupi suprotno odredbama člana 64. stav 1. ili člana 66. ovog zakona o jednakom tretmanu;
- 14) ako ovlašćenim licima Komisije ne omogući vršenje nadzora u skladu sa odredbama čl. 71. i 264. ovog zakona;
- 15) ne obaveštava u vezi sa insajderskom informacijom, odnosno suprotno odredbama čl. 79, 80, 81, 82. i 83. ovog zakona.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice izdavaoca, javnog društva i ponuđača hartija od vrednosti novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara.

Uz kaznu za privredne prestupe iz st. 1. i 2. ovog člana može se izreći zaštitna mera zabrane vršenja određenih dužnosti odgovornom licu u trajanju od jedne do pet godina i zaštitna mera javnog objavljivanja presude.

Član 285

Novčanom kaznom od 500.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup organizator tržišta, odnosno organizator MTP ako:

- 1) obavlja poslove organizatora tržišta, odnosno MTP bez dozvole Komisije suprotno odredbama člana 95. ovog zakona;
- 2) postupa suprotno odredbama člana 104. ovog zakona koje regulišu sticanje kvalifikovanog učešća;
- 3) ne postupi u skladu sa odredbama čl. 111. i 112. ovog zakona o dostavljanju Komisiji zahteva za izmenu dozvole;
- 4) ovlašćenim licima Komisije ne omogući da izvrše nadzor u skladu sa odredbama čl. 131. ili 264. ovog zakona;
- 5) ukoliko direktor i članovi upravnog odbora obavljaju dužnost bez saglasnosti Komisije, a suprotno odredbama čl. 154. i 155. ovog zakona.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice organizatora tržišta, odnosno MTP novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara.

Uz kaznu za privredne prestupe iz st. 1. i 2. ovog člana može se izreći zaštitna mera zabrane vršenja određenih dužnosti odgovornom licu u trajanju od jedne do pet godina i zaštitna mera javnog objavljivanja presude.

Član 286

Novčanom kaznom od 500.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup organizator Fonda za zaštitu investitora, odnosno član Fonda ako ovlašćenim licima Komisije ne omogući da izvrše nadzor u skladu sa odredbama čl. 145, 146. i 264. ovog zakona.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup odgovorno lice organizator Fonda novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara.

Uz kaznu za privredne prestupe iz st. 1. i 2. ovog člana može se izreći zaštitna mera zabrane vršenja određenih dužnosti odgovornom licu u trajanju od jedne do pet godina i zaštitna mera javnog objavljivanja presude.

Član 287

Novčanom kaznom od 750.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup investiciono društvo, odnosno ovlašćena banka ako:

1) posreduje u transakciji preprodaje hartija od vrednosti koje se izdaju na osnovu izuzetaka predviđenih odredbom člana 12. ovog zakona ne poštujući predviđena ograničenja naredne prodaje;

2) obavlja poslove organizatora tržišta, odnosno MTP bez dozvole Komisije, a suprotno odredbama člana 95. ovog zakona;

3) obavlja investicione usluge i aktivnosti bez dozvole Komisije, a suprotno odredbama člana 147. stav 1. i člana 211. ovog zakona;

4) pruža usluge ili obavlja aktivnosti koje nisu u skladu sa odredbama člana 148. ovog zakona;

5) postupa suprotno odredbama o sticanju kvalifikovanog učešća (član 150);

6) pruža usluge drugom investicionom društvu ili putem drugog investicionog društva suprotno odredbama člana 152. ovog zakona;

7) dozvoli da lica koja ne poseduju dozvolu Komisije u skladu sa odredbama člana 153. ovog zakona pružaju investicione usluge i obavljaju investicione aktivnosti;

8) ukoliko direktor i članovi upravnog odbora obavljaju dužnost bez saglasnosti Komisije, a suprotno odredbama čl. 154. i 155. ovog zakona;

9) obavlja poslove u filijalama suprotno odredbi člana 158. ovog zakona;

10) ne postupi u skladu sa odredbama čl. 159. i 160. ovog zakona o dostavljanju Komisiji zahteva za izmenu dozvole;

11) obavlja delatnosti bez ugovora sa klijentom, a suprotno odredbama člana 171. ovog zakona;

12) ovlašćenim licima Komisije ne omogući da izvrše nadzor, odnosno postupi suprotno odredbama čl. 203 - 208. ovog zakona;

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice investicionog društva ili ovlašćene banke novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara.

Uz kaznu za privredne prestupe iz st. 1. i 2. ovog člana može se izreći zaštitna mera zabrane vršenja određenih dužnosti odgovornom licu u trajanju od jedne do pet godina i zaštitna mera javnog objavljivanja presude.

Član 288

Novčanom kaznom od 500.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup Centralni registar, odnosno član Centralnog registra ako:

- 1) ograniči ili zabrani prenos finansijskog instrumenta ili prava koja iz njih proizilaze suprotno odredbama čl. 5. i 9. ovog zakona;
- 2) Centralni registar ne primeni nalog Komisije o oduzimanju prava glasa u skladu sa čl. 62, 105. i 206. ovog zakona;
- 3) Centralni registar poveri obavljanje svojih poslova trećem licu bez odobrenja Komisije suprotno odredbama člana 216. stav 2. ovog zakona;
- 4) ukoliko direktor i članovi upravnog odbora obavljaju dužnost bez saglasnosti Komisije, a suprotno odredbama člana 219. ovog zakona;
- 5) Centralni registar ne obaveštava Komisiju u skladu sa članom 225. ovog zakona u vezi sa kontrolom koju vrši;
- 6) vrši prenos prava iz hartija od vrednosti i upis prava trećih lica suprotno odredbama člana 229. ovog zakona;
- 7) Centralni registar ne ispuni obaveze i dužnosti predviđene odredbama člana 231. ovog zakona;
- 8) Centralni registar ne omogući vršenje nadzora u skladu sa odredbama čl. 236. i 237. ovog zakona.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup odgovorno lice Centralnog registra novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara.

Uz kaznu za privredne prestupe iz st. 1. i 2. ovog člana može se izreći zaštitna mera zabrane vršenja određenih dužnosti odgovornom licu u trajanju od jedne do pet godina i zaštitna mera javnog objavljivanja presude.

Član 289

Novčanom kaznom od 500.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup pravno lice ako:

- 1) revizor koji ne obavesti Komisiju i javno društvo o uočenim povredama zakona, akata, materijalnim promenama i okolnostima navedenim u odredbama člana 54. ovog zakona;
- 2) ne ispuni obaveze u vezi sa podacima o značajnom učešću iz odredaba čl. 57, 58. i 59. ovog zakona;
- 3) ovlašćenim licima Komisije ne omogući da izvrše nadzor, odnosno postupi suprotno odredbama čl. 93, 94 i 264. ovog zakona;
- 4) stekne i uveća bez odobrenja Komisije kvalifikovano učešće u organizatoru tržišta, odnosno regulisanom tržištu, investicionom društvu i Centralnom registru suprotno odredbama čl. 100, 150. i 217. ovog zakona;

Za radnje iz stava 1. ovog člana za privredni prestup kazniće se i odgovorno lice pravnog lica novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara.

Uz kaznu za privredne prestupe iz st. 1. i 2. ovog člana može se izreći zaštitna mera zabrane vršenja određenih dužnosti odgovornom licu u trajanju od jedne do pet godina i zaštitna mera javnog objavljivanja presude.

3. Prekršaji

Član 290

Novčanom kaznom od 100.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj izdavalac, javno društvo i ponuđač ako:

- 1) izda finansijske instrumente suprotno odredbama člana 8. ovog zakona;
- 2) izdavalac ne ispunjava obaveze u vezi sa dokumentom o objavljenim informacijama propisane odredbama člana 23. ovog zakona;
- 3) u vezi sa objavljivanjem i oglašavanjem ne postupa u skladu sa odredbama čl. 31. i 32. ovog zakona;
- 4) vrši upis i uplatu hartija od vrednosti suprotno odredbama člana 35. ovog zakona;
- 5) ne podnese Centralnom registru zahtev propisan odredbama člana 37. ovog zakona;
- 6) ne dostavi na vreme ili ne objavi finansijske izveštaje u skladu sa odredbama čl. 50, 52. i 53. ovog zakona;
- 7) ne ispunjava obaveze u vezi sa objavljivanjem podataka u skladu sa odredbama člana 55. ovog zakona;
- 8) na objavljuje javnosti podatke u skladu sa odredbama člana 63. ovog zakona;
- 9) ne ispuni obaveze propisane odredbama člana 67. ovog zakona, u vezi sa pristupom propisanim podacima;
- 10) *(brisana)*
- 11) ako ne obaveštava na način predviđen odredbama člana 84. ovog zakona.

Za radnje iz stava 1. ovog člana za prekršaj kazniće se i odgovorno lice pravnog lica novčanom kaznom od 5.000 do 150.000 dinara.

Član 290a

Novčanom kaznom od 5.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj lice iz člana 84. st. 1. i 2. ovog zakona ako ne obaveštava na način predviđen odredbama člana 84. ovog zakona.

Član 291

Novčanom kaznom od 100.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj organizator tržišta, odnosno MTP ako:

- 1) ne ispunjava obaveze obaveštavanja propisane odredbama člana 38. stav 2. ovog zakona;
- 2) dozvoli licu koje nije investiciono društvo sa dozvolom za obavljanje delatnosti da trguje suprotno odredbama člana 45. stav 1. ovog zakona;
- 3) ne postupa u skladu sa odredbama čl. 75, 76, 77. i 78. ovog zakona o zabrani zloupotrebe insajderskih informacija;
- 4) ne ispunjava odredbe člana 86. stav 4. ovog zakona o obaveštavanju Komisije;
- 5) obavlja aktivnosti koje nisu u skladu sa odredbama čl. 97, 98. i 129. ovog zakona;
- 6) počne da obavlja delatnost za koju je dobio dozvolu za rad pre upisa te delatnosti u registar privrednih subjekata suprotno odredbama člana 114. ovog zakona;
- 7) zapošljava lica suprotno ograničenjima iz odredaba člana 115. ovog zakona;
- 8) vrši prijem članova suprotno odredbama člana 117. ovog zakona;
- 9) ne ispunjava obaveze u vezi sa nadzorom koje su propisane odredbama člana 119. ovog zakona;
- 10) ne postupi u skladu sa pravilima i procedurama za uključenje i isključenje finansijskih instrumenata iz trgovanja, a u skladu sa odredbama čl. 120 -123. ovog zakona;
- 11) ne ispunjava obaveze propisane odredbama čl. 124 - 126. ovog zakona, u vezi sa obelodanjivanjima podataka pre i posle vršenja transakcije;
- 12) ne vodi evidencije i ne izveštava u skladu sa odredbama člana 130. ovog zakona.

Za radnje iz stava 1. ovog člana za prekršaj kazniće se i odgovorno lice pravnog lica novčanom kaznom od 5.000 do 150.000 dinara.

Član 292

Novčanom kaznom od 100.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj organizator Fonda, odnosno član Fonda ako:

- 1) ne uplati obavezni doprinos Fondu, ne zaračuna zateznu kamatu i ne obavesti Komisiju, odnosno ne drži sredstva na računu u skladu sa odredbama člana 136. ovog zakona;
- 2) ne postupi u skladu sa odredbama člana 137. ovog zakona u vezi sa raspolaganjem i evidentiranjem sredstava Fonda i izveštavanjem Komisije o sredstvima Fonda;
- 3) utvrđuje iznos naknade i uslove njenog plaćanja koji nisu u skladu sa odredbama člana 138. ovog zakona;
- 4) organizator Fonda postupi suprotno odredbama čl. 139 - 141. ovog zakona u vezi sa osiguranjem potraživanja i upravljanjem potraživanjima klijenata prema članu Fonda;
- 5) organizator Fonda ne vrši izveštavanje u skladu sa odredbama člana 143. ovog zakona.

Za radnje iz stava 1. ovog člana za prekršaj kazniće se i odgovorno lice pravnog lica novčanom kaznom od 5.000 do 150.000 dinara.

Član 293

Novčanom kaznom od 100.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj investiciono društvo, odnosno ovlašćena banka ako:

- 1) trguje na regulisanom tržištu, odnosno MTP čiji nije član, odnosno korisnik suprotno odredbama člana 45. ovog zakona;
- 2) ne dostavlja blagovremeno podatke u vezi sa obavljenim transakcijama suprotno odredbama člana 47, odnosno člana 185. ovog zakona;
- 3) ne postupa u skladu sa odredbama čl. 75, 76, 77, 78, 82. i 83. ovog zakona o zabrani zloupotrebe insajderskih informacija;
- 4) počne da obavlja delatnost za koju je dobilo dozvolu za rad pre upisa te delatnosti u registar privrednih subjekata suprotno odredbama člana 162. ovog zakona;
- 5) naplaćuje naknade suprotno odredbama člana 163. ovog zakona;
- 6) ne posluje u najboljem interesu klijenta i ne poštuje principe sigurnog i dobrog poslovanja propisano odredbama čl. 164 - 168. ovog zakona;
- 7) ne postupa u skladu sa odredbama čl. 169. i 176 - 178. ovog zakona u vezi sa postupanjem sa naložima klijenata;
- 8) ne postupa u skladu sa odredbama člana 170. ovog zakona o sprečavanju sukoba interesa;
- 9) ne postupa u skladu sa odredbama čl. 172 - 175. ovog zakona koje se odnose na profesionalne klijente;
- 10) ne postupa u skladu sa odredbama čl. 179. i 180. ovog zakona u vezi sa potvrdom izvršenja naloga klijenta, novčanim računima i finansijskim instrumentima;
- 11) obavlja usluge upravljanja portfoliom u suprotnosti sa odredbama člana 182. ovog zakona;
- 12) pozajmljuje finansijske instrumente u suprotnosti sa odredbama člana 183. ovog zakona;
- 13) ne ispunjava obaveze u skladu sa odredbama člana 184. ovog zakona u vezi sa vođenjem evidencije i izveštavanjem;
- 14) ne postupa u skladu sa odredbama člana 185. ovog zakona u vezi sa objavom podataka o trgovanju;
- 15) ne obezbedi i ne održava kapital, odnosno ne upravlja rizicima u skladu sa odredbama čl. 186. i 187. ovog zakona;
- 16) ne izradi ili ne primenjuje procedure i postupke za upravljanje rizicima suprotno odredbama čl. 189 - 192. ovog zakona;

17) prekoračuje dozvoljene izloženosti riziku suprotno odredbama čl. 193. i 194. ovog zakona;

18) ne postupa u skladu sa odredbama člana 199. ovog zakona u vezi sa obezbeđenjem adekvatnosti kapitala;

19) ne vodi evidencije i ne izveštava u skladu sa odredbama čl. 200. i 201. ovog zakona;

20) ne ispunjava odredbe člana 209. ovog zakona u vezi sa oduzimanjem dozvole.

Za radnje iz stava 1. ovog člana za prekršaj kazniće se i odgovorno lice pravnog lica novčanom kaznom od 5.000 do 150.000 dinara.

Član 294

Novčanom kaznom od 100.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj Centralni registar, odnosno član Centralnog registra ako:

1) postupi suprotno odredbama člana 37. ovog zakona u vezi sa upisom i prenosom hartija od vrednosti na račune zakonitih imalaca;

2) ne postupa u skladu sa odredbama čl. 75 - 77. ovog zakona u vezi sa insajderskim informacijama;

3) naplaćuje naknade suprotno odredbama člana 217. stav 2. ovog zakona;

4) Centralni registar postupi suprotno odredbama čl. 223. i 226. ovog zakona u vezi sa prijemom u članstvo i prekidom članstva u Centralnom registru;

5) obaveze u pogledu kliringa i saldiranja izvrši suprotno odredbama člana 230. ovog zakona;

6) izvrši netačan ili nezakonit upis u Centralni registar suprotno odredbama člana 234. ovog zakona;

7) Centralni registar postupi suprotno odredbama člana 235. ovog zakona u vezi sa obavezom podnošenja i objavljivanja godišnjeg izveštaja.

Za radnje iz stava 1. ovog člana za prekršaj kazniće se i odgovorno lice pravnog lica novčanom kaznom od 5.000 do 150.000 dinara.

Član 295

Novčanom kaznom od 100.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

1) postupi suprotno odredbama čl. 75, 76, 77. i 78. ovog zakona o zabrani zloupotrebe insajderskih informacija;

2) ako daje preporuke suprotno odredbama čl. 87 - 92. ovog zakona.

Za radnje iz stava 1. ovog člana za prekršaj kazniće se i odgovorno lice pravnog lica novčanom kaznom od 5.000 do 150.000 dinara.

Član 296

Novčanom kaznom od 5.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice za radnje iz člana 289. ovog zakona.

Novčanom kaznom od 10.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik za radnje iz člana 289. ovog zakona.

XV PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Komisija za hartije od vrednosti

Član 297

Komisija koja obavlja poslove u skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni glasnik RS", broj 47/06) nastavlja da obavlja poslove u skladu sa ovim zakonom.

Komisija je dužna da se organizuje u skladu sa ovim zakonom u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Dozvole, rešenja, mere, saglasnosti i druge odluke koje je donela Komisija u skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni glasnik RS", broj 47/06) ostaju na snazi nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Postupci koji su pred Komisijom pokrenuti do početka primene ovog zakona, okončaće se u skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni glasnik RS", broj 47/06).

Članovi Komisije izabrani u skladu sa propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju da obavljaju svoje dužnosti u skladu sa svojim mandatom, do izbora novih članova u skladu sa odredbama ovog zakona.

Prilikom prvog izbora predsednika i članova Komisije u smislu stava 5. ovog člana, predsednik se bira na pet godina, jedan član na četiri godine, jedan član na tri godine, jedan član na dve godine i jedan član na jednu godinu.

Centralni registar

Član 298

Centralni registar koji obavlja poslove u skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni glasnik RS", broj 47/06) nastavlja da obavlja poslove u skladu sa ovim zakonom i dužan je da se organizuje i uskladi svoja akta sa odredbama ovog zakona, u roku od devet meseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Rešenja, mere i druge odluke koje je doneo Centralni registar u skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni glasnik RS", broj 47/06) ostaju na snazi nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Berza

Član 299

Berza koja obavlja poslove u skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni glasnik RS", broj 47/06) nastavlja da obavlja poslove u skladu sa ovim zakonom i dužna je da se organizuje i uskladi svoja akta sa odredbama ovog zakona, u roku od devet meseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Rešenja, mere i druge odluke koje je berza iz stava 1. ovog člana donela u skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni glasnik RS", broj 47/06) ostaju na snazi nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Hartije od vrednosti uključene na berzansko tržište u smislu Zakona o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni glasnik RS", broj 47/06) nakon stupanja na snagu ovog zakona smatraju se uključenim na regulisano tržište, odnosno listing regulisanog tržišta, u skladu sa aktima organizatora tržišta i odredbama člana 121. ovog zakona.

Hartije od vrednosti uključene na vanberzansko tržište u smislu Zakona o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni glasnik RS", broj 47/06) nakon stupanja na snagu ovog zakona organizator tržišta uključuje na MTP, odnosno segment regulisanog tržišta koji nije listing, u skladu sa aktom organizatora tržišta i odredbama člana 121. ovog zakona.

Brokersko-dilerska društva i ovlašćene banke

Član 300

Brokersko-dilerska društva i ovlašćene banke koje su dobile dozvolu za rad od Komisije do dana stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju da obavljaju svoju delatnost i dužni su da svoje poslovanje i akta usklade sa odredbama ovog zakona i odgovarajućim aktima Komisije, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Kastodi banke

Član 301

Od dana stupanja na snagu ovog zakona organizacione jedinice kreditnih institucija koje imaju dozvolu Komisije za obavljanje poslova kastodi banke u skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni glasnik RS", broj 47/06) ne smatraju se licima sa dozvolom u smislu ovog zakona.

Od dana stupanja na snagu ovog zakona kastodi banke iz stava 1. ovog člana smatraju se licima sa dozvolom u smislu zakona kojim se uređuju investicioni fondovi i nastavljaju da obavljaju svoju delatnost u skladu sa tim zakonom.

Fond za zaštitu investitora

Član 302

Agencija za osiguranje depozita osnovana u skladu sa Zakonom o Agenciji za osiguranje depozita ("Službeni glasnik RS", br. 61/05, 116/08 i 91/10) dužna je da se organizuje i podnese zahtev Komisiji za dobijanje dozvole za organizatora Fonda, u roku od devet meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stavljanje van snage ranijeg zakona

Član 303

Danom početka primene ovog zakona prestaje da važi Zakon o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni glasnik RS", broj 47/06).

Rokovi za donošenje propisa

Član 304

Propisi za čije je donošenje dato ovlašćenje ovim zakonom, doneće se u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, propisi iz člana 73. stav 5, člana 186. st. 3. i 4, člana 187. stav 2, člana 195. stav 3, člana 198. stav 3, člana 199. st. 1. i 2. i člana 279. stav 2. ovog zakona doneće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do početka primene propisa iz st. 1. i 2. ovog člana shodno će se primenjivati propisi doneti na osnovu Zakona o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni glasnik RS", broj 47/06), ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Stupanje na snagu

Član 305

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a primenjivaće se po isteku šest meseci od dana njegovog stupanja na snagu, osim odredaba kojima se daju ovlašćenja za donošenje propisa, opštih i drugih akata kojima se vrši usklađivanje rada i poslovanja određenih subjekata sa odredbama ovog i drugog zakona, koje se primenjuju od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Samostalni članovi Zakona o izmenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala

("Sl. glasnik RS", br. 112/2015)

Član 7

Komisija za hartije od vrednosti i organizator tržišta u smislu Zakona o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS", broj 31/11), dužni su da usklade svoja akta sa ovim zakonom u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 8

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Samostalni članovi Zakona o izmenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala

("Sl. glasnik RS", br. 108/2016)

Član 19

Postupci koji su započeti pred Komisijom za hartije od vrednosti do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se u skladu sa odredbama Zakona o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 31/11 i 112/15).

Član 20

Komisija za hartije od vrednosti je dužna da uskladi svoje akte sa ovim zakonom u roku od 30 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 21

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".